

למ/ר

מדינת ישראל

גנזך המדינה

מזכירות הממשלה

משרד

הוועדה לממשלה הממשלה לממשלה

ולממשלה הממשלה הממשלה

א בא"ר הממשלה - דו בא"ר הממשלה

19.4.1983 - 4.9.1983

מסי תיק מקורי

שם תיק: הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית (ו' באייר התשמ"ג - כ"ו בא
מזהה פנימי: 12779/12-ג
מזהה פריט: 001f1i3
כתובת: 2-111-5-7-4
תאריך הדפסה: 24/06/2018

111-5-7-4

מחלקה

ש מ ו ר

מוזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

יום א', כ"ו באלול התשמ"ג - 4.9.83

נכחו: חברי הועדה השרים: י. נאמן - יו"ר, מ. צפורי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, מ. דרובלס

נעדרו: חברי הועדה השרים: י. ארידור, מ. ארנס, ז. המר,
ד. לוי, מ. נסים

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. וייץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין
י. שפירא, א. תבין

חייב ח. פורת	-	משרד הבריאות
ע. אבני	-	משרד המשפטים
פ. אלבק	-	משרד ראש הממשלה
מ. ארן	-	משרד האוצר
א. בוכמן	-	הסוכנות היהודית
ז. בו יוסף	-	משרד התקשורת
א. בו יעקב	-	משרד הבטחון
א. בראון	-	משרד הבנוי והשכון
ז. ברקאי	-	המנהל הכללי, משרד המדע והפתוח
ח. גריזים	-	משרד החנוך והתרבות
ש. יהלום	-	לשכת שר המדע והפתוח
ד. לב	-	משרד הבנוי והשכון
י. מרגלית	-	משרד המדע והפתוח
א. פרחן	-	הקרו הקיימת לישראל
ח. צבו	-	לשכת סגן שר החקלאות לענייני
א. צור	-	התיישבות
א. שכוח	-	משרד המדע והפתוח

א. לישנסקי - מזכיר הוועדה

סדר היום: הח/66. מצפה נטופה: יישוב קהילתי 4.48
הח/67. עתניאל 4.48

בפרוטוקול זה 60 דפים.

7101: 5.19-1
19-35
35-52

הח/68.	גנים ב' - יישוב קהילתי	י' 5.
הח/69.	גבעת לבונה	י' 9.
הח/70.	התיישבות בערבה: - הודעת ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית בענין מצפה שיטה, מצפה סירים ומצפה שחרות	י' 10.
הח/71.	גבעת אהוד: - (חירבת כרכור) יישוב קהילתי ביוזמה פרטית	י' 11.
הח/72.	גרעין "אדם": - הכשרה והטיפול בו על-ידי המוסדות המיישבים	י' 12.
הח/73.	התיישבות בגליל על-ידי גרעיני עולים: - הצהרת כוונות להקמת: א. פי-נר (אביטן א') ב. הר חלוץ ג. עילוט	י' 13.
הח/74.	ניסנית: - מחנה הכשרה לגרעינים	י' 25.
הח/75.	צופין	י' 26.
הח/76.	אורנית-צמרות	י' 32.
הח/77.	פעילות שירותי בריאות הציבור ביישובים ביהודה ושומרון: - סקירה מטעם משרד הבריאות	י' 33.
הח/78.	איזרוח מאחזים: - וועדה מכינה	י' 52.

הת/66. מצפה בטופה: - יישוב קהילתי

השר י. באמן:

נתחיל בנושא ראשון - מצפה בטופה. זהו ישוב בגליל, שהכעיה לגביו היתה גרעין, שכבר הרבה זמן מחפש את המקום. איחרו לגרעין זה שני מקומות, אך בסופו של דבר, לא יכלו לתת לגרעין מקומות אלה. כאן ישנה היאחזות, שאלה הוא יכול להכנס. הקושי היה, שהיאחזות זו היא של הקיבוץ הדתי, שיש לו תכנית מאושרת להקים באותו איזור גוש ישובים. במידה מסוימת, היתה גם בעיה של קרקעות.

בירורים שנערכו הראו, שככל זאת, יש קרקע, במידה שתספיק ליישוב מהאופי הזה. לגבי הקיבוץ הדתי, נחננו להם מקום חליפי לקיבוץ הכא שלהם, שצריך להתיישב באותו איזור.

לאור דברים אלה, אנו מביאים את הנושא לוועדה.

מר ט. דרובלס:

אדוני היו"ר, חברי ועדה נכבדים - מצפה בטופה היום זו היאחזות נח"ל.

המחלקה להתיישבות, למי בקשת גרעין של אנשים מצוינים, שהביעו את רצונם להתיישב במצפה בטופה, מסכימה שגרעין, השייך ל"אמנה", יתיישב בהיאחזות הנח"ל של מצפה בטופה. אנחנו נעביר לרשות האנשים את ההיאחזות, נשפר את התנאים במקום בצורה כזו, שמשפחות תוכלנה להתקיים. הם יתחילו לתפקד במקום, עד שישכמו עם משרד הכינוי את כונית הקבע.

לגבי הקיבוץ הדתי, שהנקודה הזו היתה צריכה להיות מיועדת עבור הקיבוץ השלישי שלהם באיזור - מאחר שיש כמה בעיות, שבו

צריכים לברר, בנושא של אדמות הנציב - סוכם, שהקיבוץ הדתי מסכים לוותר, לעת עתה, על היאחזות הנח"ל והיה והקיבוץ הדתי יודיע למחלקה להתישבות, שיש לו גרעין נח"ל, שמוכן לאזרח את הנקודה, המחלקה להתישבות מתחייבת כלפי הקיבוץ הדתי, ששנה לפני שגרעין זה יעלה, אבחנו נכונה את המוקד, שהוא יהיה חלק של קיבוץ הקבע. לסיכום זה הסכימו הן האנשים שצריכים להתישב במקום, הן הקיבוץ הדתי והן גורמים אחרים.

אנו מבקשים את אישור הועדה לאזרח את מצפה בטופה

עבור גרעין זה.

מר יהלום:

מאחר ומתי הזכיר, שמדובר בגרעין השייך ל"אמנה", אני רוצה להעיר, שיש תביעות לגבי נקודה זו גם לאיגוד המושבים של הפועל המזרחי, כשאחת הסיבות לכך היא, שהגרעין היה קשור אתו בהתחלה.

לכן, הייתי מציע, שועדת השרים להתישבות לא תיכנס לנושא של לאיזו תנועה זה שייך. הועדה תאשר את הנקודה כנקודה התישבות ותטיל על הסוכנות, כגורם מיישב, להחליט לפי הגסימות, מי תהיה התנועה, אשר תיישב את הנקודה הזאת.

מר מ. דרובלס:

כרצון הייתי מקבל בקשה זו, אך כדרך כלל, המחלקה להתישבות, כשהיא מציעה לאיש נקודה, היא מציעה לאיש את הנקודה עבור בני אדם, עם מי שהם קשורים. אנו מציעים לאזרח נקודה זו, עם בני אדם אלה ועם הגרעין, שאנו מכירים אותו.

מר יהלום:

אין ויכוח על הגרעין.

מר מ. דרובלס:

אני לא יכול להכריח אנשים להתייצב לתנועה זו או אחרת. כשכילי, כל התנועות הן טובות ומצוינות. אנחנו בדקנו את הגרעין, בדקנו את החומר האנושי ואנחנו מציעים לאזרח את הנקודה על סמך אותו הגרעין, שאנחנו מכירים אותו. אם ירצו להתייצב עם כל תנועה שהיא, זה ענינם.

לכן, אני אומר, שאנו מציעים לאזרח את הנקודה עבור גרעין זה, שהוא מסונף לתנועת "אמנה", לפי בקשתם. האנשים ירצו להחליף את התנועה, זה ענינם הם.

מר יהלום:

אני ביקשתי להשאיר את ההחלטה בידיכם ולא לדון

בזה היום.

מר מ. דרובלס:

אז החלטתי לחת את הנקודה לגרעין זה, אשר הסתנף

לתנועת "אמנה".

השר מ. ציפורי:

לדעתי, כאן לא המקום שיתווכחו עם הסוכנות.

הסוכנות הביאה הצעה, יש ויכוחים, שיערערו שם. כאן אנו צריכים לאשר זאת.

מר י. מרגלית:

כמובן, אנו מכריזים על כל ישוב חדש בגליל. יחד

עם זאת, אני רואה צורך לציין, שבטופה לא בכללת בתכניות העבודה העכשוויות שלנו.

לכן, כאשר המחלקה להתישבות נוטלת את הישוב תחת חסותה ומתכוונת להשקיע במקום, על מנת ליצור אפשרות של תנאי חיים למשפחות האזרחיות, להערכתו, התהליך עד שהמערכת שלנו תיכנס, כפי שהיא נכנסת, בעדיפות ראשונה, לגליל, הוא בסדר גודל של כשנה, אם לא יהיו קשיים מיוחדים.

אני מציע, שהמחלקה להתישבות תיקח זאת בחשבון.

השר י. נאמן:

אנו מאשרים את הקמת הישוב במקום של ההיאחזות הקיימת, לגרעין שראש המחלקה להתישבות ציין אותו. מבחינת התנועה, כל גרעין ראשי וחופשי לעשות מה שהוא רוצה. כרגע אנו מדברים על גרעין זה.

כמו כן, רשמנו לפנינו את ההתניות, שראש המחלקה להתישבות הזכיר אותן, לגבי הכסחות מסוימות לקיבוץ הדתי.

מר מ. דרובלס:

הגרעין נקרא "הר חלוץ". אני מבקש, שהועדה תרשום לפנייה, שהיא מאשרת את הנקודה עבור גרעין "הר חלוץ".

הח/67. עתניאל

השר י. נאמן:

נושא שני - עתניאל. עתניאל אושרה לפני כמה זמן. אח"כ היו ערעורים לגבי הקרקעות ואני מבקש את גב' אלבק לוטר מה התרחש בינתיים.

גב' פ. אלבק:

בינתיים, הגענו לזה, שסוף סוף עברו בצורה מסודרת את ההליכים להכרזות והסתיים המועד לעררים. עם כל העררים הנוספים שהוגשו והמפות שהוגשו, ניתן להגיע למסקנה, שהחלק המזרחי מתוך האיזור כפי שהוכרז, אין עליו ערר.

נוסף לזה, רכשנו בינתיים עוד שטח, בהמשך מזרחה, שהוא החלק הכי יפה של האיזור, פיסגת ההר. לאור זה, ניתן לבנות גם על החלק הכי יפה, פיסגת ההר וגם על ההמשך ממנו, שזהו כחצי מהשטח, שהוכרז כזמנו אדמת מדינה ובמצא בתוך צו התפיסה. לכן, היום אפשר לבטל את הסייג שהיה.

השר י. גאמן:

רשמנו זאת לפנינו ואנו מבטלים את העיכוב, שכתבנו כאחד הפרוטוקולים הקודמים.

גב' פ. אלבק:

משאירים את העיכוב, רק לגבי החצי המערבי.

השר מ. ציפורי:

בקיצור, מאפשרים להתחיל בעבודות.

הת/68. בנים ב': - יישוב קהילתי

השר י. גאמן:

בנים ב' - אני רוצה להזכיר לכם, שכשיבה הקודמת, היתה איזו אי-הבנה. חזרנו וכדקנו ואני מכין, שהענין כיום בסדר. אבקש ממתי להציג את הנושא.

מר מ. דרובלס:

דיברנו על כך בישיבה הקודמת ורק מסיבות טכניות החלטנו, שנביא זאת לישיבה הקרובה.

מוצע לאזרח את מאחז הנח"ל, גנים ב', בנקודת ציון 1795-2065, בסמוך לגגים, בצפון השומרון. הישוב יהיה ישוב קהילתי. תכנון סופי של האוכלוסיה הוא עד 300 משפחות. בשלב ראשון, הישוב מתוכנן לעד 60 משפחות. המשפחות תיכנסנה למאחז הנח"ל, ישופרו התנאים ויוסיפו מספר מבנים זמניים, כך שהישוב יוכל להתחיל לתפקד תפקוד נורמלי. התעסוקה תהיה תעשיה ושירותים, הישוב ישתייך למועצה האיזורית שומרון ויקבל, במסגרת זו, את כל שירותי החינוך ושאר השירותים הציבוריים והמוניציפליים.

אנחנו דנו כבר פעמיים בנקודה זו וגם במסגרת הדיווח של שר הבינוי, נקודה זו בכללת במסגרת אותם הישובים האלה.

קיים גרעין, אשר רוצה לאזרח נקודה זו. ישוב זה יסגור את הגוש באיזור צפון השומרון. ישוב זה יחזק את גוש ההתישבות. היות וישנו גרעין, אשר מוכן לעלות לשם, אני מציע לאשר אזרח נקודה זו. כל הדברים נעשו כתיאום עם כל הגורמים.

מר א. בראון:

(מראה על המפה) - המקום הוא בצבע ירוק, ממזרח

לעיר ג'נין.

מר מ. דרובלס:

כפי שאתם רואים, הנקודות הנורדות סוגרות את

האיזור, שהיה ריק מאדם.

מר י. מרגלית:

אני רוצה להעיר, בהמשך לישיבה הקודמת, שבה היתה אי-בהירות לגבי גנים ב' - גנים ב' נמצאת ברשימה הכוללת. היא לא נכללה לכיצוע בשנת 1983, כי סימנו לעצמנו בדיווח אילו ישובים אנו מקימים בשנת 1983. אנחנו ציינו, שגנים תיכנס לכיצוע, אם אחי הישובים האחרים יפול מטעמי כיצוע.

אני חייב לציין, שלפי הדיווח היום וההשלמה של גב' אלבק, לא נופל שום ישוב. ז"א, שהכיצוע של הקמת גנים ב' יתחיל בפועל, מכיונה תקציבית שלנו, לא בשנה תקציבית זו.

אם ניתן ליצור תנאים, שהגרעין יחיה במאחז הצבאי, עד שאנו ניכנס לשם, אני רק מבקש לדווח, למען הפרוטוקול, שלמיטב הערכתי, התנאים במצב הנוכחי הם קשים לחיי משפחות. אז אני מעריך, שהלחצים על משרד הבינוי יתחילו מיד. אני רוצה להודיע כאן, שלא נוכל להיענות לתביעות.

מר א. כראון:

איך אתה יודע מה יהיה?

מר י. מרגלית:

אם בהסכם הקואליציוני החדש יוסיפו למשרד הבינוי עוד תקציב, אז אולי נוכל לעמוד בזה.

גב' פ. אלבק:

היה מקום אחד, שאושר ע"י ועדת שרים לענייני כטחון, אך עדיין "תקוע" בבג"צ ולכן, אי אפשר לעבוד בו - זה מעלה לבונה. כך שאם קיימת שאלה של ישוב, שתתקציב שלו לא נוצל, הרי זה מעלה לבונה.

מר י. מרגלית:

גם מעלה לכונה לא ברשימה.

מר ט. דרובלס:

שמענו את הודעת משרד הבינוי וכך אמנם דיברנו,

במסגרת התקציב המאושר.

אני מציע, שועדה מכובדת זו תאשר את איזורים

הנקודה. כל הגורמים יקחו בחשבון את הדברים האלה. והיה ונוכל להתגבר על
הבעיה, בלך לזה; אם לא, אז תהיה החלטה ואז יהיה יותר קל להתקדם. בכל אופן,
דברי משרד הבינוי נרשמו ואני מקווה, שנתגבר משני הכיוונים.

השר ט. ציפורי:

כאשר אנו מקבלים החלטה על הקמת ישוב או אזור,

אנו לא מקבלים החלטה האומרת, שמשרד הבינוי חייב להתחיל לבנות מיד. אז יותר
כדאי, שתהיינה לנו החלטות מאושרות, אפילו של 10 ישובים, ובשאר פתוח עם משרד
הבינוי בנושא של העיתוי.

השר י. נאמן:

מה שאתה אומר הוא, שיהיה "בנק החלטות".

מר י. מרגלית:

שר הבינוי סבור, שיש בהחלט הצדקה ליצור רזרבה,

אך רזרבה סבירה ולא שנחזור לשיטה הקודמת, על פיה היתה רשימה והמשרד היווה
כתובת, מבלי שיש לו סיכוי-מה להיענות להביעות.

לכן, כאשר אין צפי של תחזית סבירה של תקופה

קצרה לטפל ביישוב, המשרד מתנגד לקבל החלטות לגביור. זו דעת השר.

השר מ. ציפורי:

לדעתי, אם אנו אומרים, שהמשימה תוטל על משרד

הביגוי, בשנה הבאה ובהתאם לתכנון, זה בסדר.

השר י. באמן:

אני מציע שנסכם: מאשרים את הישוב. אנו רושמים

לפנינו, שהוא לא יכול להכלל בתכנית 1983 של משרד הביגוי, באם לא ייווצרו תנאים
אחרים.

הח/69. גבעת לבונה

השר י. באמן:

אנו עוברים לנושא של גבעת לבונה. גבעת לבונה

נמצאת לא רחוק משילה. אני מבין, שיכולה להיות שם כעיה של קרקעות. נשמע את
ההצגה ואת הכעיה.

גב' פ. אלבק:

הייתי מעדיפה, שבושא זה לא יהיה על סדר היום,

כי הוא אינו בשל מבחינה משפטית. חלק לא הוכרז וחלק בערר -

לכן, מוטב לא לדון בכך היום.

השר י. באמן:

האם נוכל לקבל החלטה מותנית?

גב' פ. אלבק:

לא. השטח שדובר עליו הוא בארמות 3 כפרים. חלק קטן זה כפר אחד, ששם עדיין לא הכריזו בכלל. החלק של שני הכפרים האחרים הוא, בערך, חצי-חצי. בשניהם, המועד להגשת עררים טרם נסתיים. אך מכפר אחד כבר יש ערר על הכל. לגבי הכפר השני, עדיין לא עבר המועד ולכן, איננו יודעים מה יהיה. יחד עם זאת, אנו יודעים מראש, שבחזות הרעת שלי כבר כתבתי, ששם אי אפשר לדעת מה אדמת מדינה [redacted] אז המצב הוא פרובלמטי מאד ובודאי שלא ניתן להחליט שום דבר, לפני שלפחות עברנו להגשת עררים ובדקנו עם המפות, האם יש שטח, שאין עליו ערר.

השר י. נאמן:

אם כך, גדחה זאת לישיבה הבא.

הת/70. התיישבות בערבה: - הודעת ראש המחלקה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית בעבין מצפה שיטה, מצפה סיירים ומצפה שחרות

מר מ. ורובלס:

אני רוצה למסור הודעה. בישיבה הקודמת דיברנו על מצפים בערבה. אני שמח להודיע, שסיכמנו עם צה"ל על שני מצפים: מעלה שחרות ושיטים. המקומות של שני מצפים אלה סוכמו על דעת כל הגורמים והמחלקה להתישבות מתכוונת לגשת להקמתם. לגבי הנקודה השלישית, סיירים, אנו עומדים לקראת סיכום עם צה"ל, אני מקוה, כימים הקרובים.

אני מבקש אישור הועדה, כאשר נקבל את הסכמת

הצה"ל, גם לגבי הנקודה השלישית.

השר י. נאמן:

זה בסדר.

הת/71. גבעת אהוד: - (חירבת כרכור) לישוב קהילתי ביוזמה פרטית

השר י. גאמן:

גם לי יש כמה הודעות. ראשית, שר התקשורת רוצה

להעלות את נושא גבעת אהוד.

השר מ. ציפורי:

יעלה זאת עוזרו של סגן השר, מיכאל דקל.

מר א. צור:

גבעת אהוד נמצאת במקום, אשר נקרא חירבת כרכור.

השטח הוא כ-1,200 דונם, הישוב מחוכנן לישוב קהילתי. החברה המקימה היא חברת "בר-טורא".

השר י. גאמן:

באמר לי, שהם לא מבקשים שום סיוע. בענין זה,

אני מייצג חזק את משרד הבינוי, שלא יבואו אליו, אחר כך, בחביעות ודרישות.

מר א. צור:

לא צריך לבוא בדרישות, כי יש כבר את כל

האישורים ממשרד הבינוי וכל התכניות מאושרות. יש כבר תשתית לראש השטח. הם התחילו כבר בתשתית פנימית ובשלב זה, הם אינם מבקשים דבר.

הם מבקשים לאשר את הישוב. הם אינם מבקשים כל

סיוע.

השר י. נאמן:

ההצעה כאן היא לאשר את הישוב ולרשום, שאין כל

תביעות ממשרד הבינוי.

מר י. מרגלית:

אני רואה חובה להתייחס להצעה. עם תחילת

היוזמות להתישבות כשומרון - אינני זוכר אם זה ב-78 או ב-79 - הופיעה במשרדנו קבוצה, שהעלתה משאלה ללכת להתישב באיזור זה.

השר י. נאמן:

זה באיזה צד של "הקו הירוק"?

מר י. מרגלית:

חלק שטח הפקר. מאחר וזה אינו בשטח בעל עדיפות,

מבחינת התפיסות ההתישבויות של משרד הבינוי, אך מתוך כוונה, באותו מועד, לעודד הליכה לכיוון השומרון, הוצאנו להם מכתב כוונות, בשנת 80. צר לי לציין, שמאז לא שמענו עליהם דבר.

אני רואה לנכון לציין, שהחל מאותה תקופה עד

היום - בכל אופן, עברה תקופה של 3 שנים - חלה איזו שהיא התפתחות בשטח כולו ואנו חייבים לראות מהי המשמעות של ישוב אחד, כיחס לפריסה של כלל הישובים במקום, בלי קשר אם משרד הבינוי משתתף או לא, מהי רמת הסיוע ואם ינתן בכלל סיוע או לא.

צר לי לציין, שהמרחק בין השיחה שהיתה לי,

בזמני, עם חברים והוצאת מכתב הכוונות לבין מה שמוצג כאן היום, הוא רב. מה עוד, שסיכמנו בועדה זו, שכל יוזמה להקמת ישוב חדש, תובא לדיון משותף בין

המשרדים העוסקים בתחום ההתישבות, על מנת להגיע להסכמה. פעולה כזו לא נעשתה ומוגשת היום הצעה לוועדת השרים לאשר את הישוב.

לכן, אני סבור, שמן הראוי לראות את התכנון, לבחון מה קיים ולראות באיזו מידה זה משתלב או סותר פעילויות אחרות, שנעשות בשטח. מן הראוי, שהעניין יבדק.

מר א. צור:

החבורה הזו עובדת מזה כשנה וחצי בשטח ולא גיגשה למשרד הבינוי לבקש איזו שהיא עזרה. לא מדויק מה שאמר ידידי, יוסי מרגלית. אני יכול לחלק את המכתב. הם לא ביצעו את מה שכתוב במכתב. בדיוק 8 חודשים לאחר שניתן המכתב, הם התחילו לעבוד בשטח ולא ביקשו כל סיוע. לאחר שהתכביות אושרו, הם מבקשים לאשר את הישוב.

השר מ. ציפורי:

בזמנו, אנו התקנו תקנות ביהודה ושומרון, שנתנו סמכויות למועצות האיזוריות והוקמו ועדות בניה, המשותפות לכל המוסדות הממלכתיים. לוועדות אלה, העובדות בשיתוף עם המינהל האזרחי, יש סטטוס לאשר תכניות מתאר של ישוב.

לחבורה זו יש תכנית מאושרת ע"י המוסדות

הבלעדיים המוסמכים לכך.

מר מ. דרובלס:

איך זה בלי אישור של המוסד הממלכתי?

השר מ. ציפורי:

מגישים תכנית מתאר.

מר ז. ברקאי:

ישנה תזכורת פנימית של משרד הפנים, שבה נאמר, שלא לדון בועדות תכנון ללא החלטת ממשלה, או הפורום המשותף לממשלה.

השר מ. ציפורי:

אך דה-פקטו, יש להם תכנית מאושרת. זה אושר לפני שנים.

מר א. בראון:

זה אושר מזמן.

השר מ. ציפורי:

גוף זה מוריד כל חביעה. הוא רק רוצה אישור פורמלי. מעבר לזה, כל הפרצלציה, הדרכים והצנרת - הכל סגור שם. כרגע עובדים שם.

מר ז. ברקאי:

לפני כמה שעות טילפנו אלי, בקשר להעלאת נושא זה על סדר היום ואני הפנית שיחה זו ללשכת השר. לפני שיצאתי הנה, ביררתי עם לשכת השר ונחבר לי, שהנושא לא נדון אצלנו, מעבר לאותו דיון שקויים בשבת 80.

לכן, אני מבקש לדחות את הדיון, לפחות לישיבה הבאה, לא לצורך שלילה, אך לצורך בדיקה.

מר בוכמן:

אומרים כאן, שנעשות עבודות בשטח, לפני שיש אישור הועדה. אם אפשר לבנות ישוב בלי אישור הועדה, אז לשם מה יש צורך בועדה?

אני רוצה לחזק את התביעה של משרד הבינוי. לא יתכן, שיוקמו ישובים, בלי תיאום מראש עם משרד הבינוי, שהוא הגוף הכונה.

ההתחייבות, שלא יבקשו שום דבר מהמוסדות, אין לה כל ערך. האנשים שם לא יבנו את בית הספר ולא יממנו את ההסעה לתלמידים.

מר א. צור:

צריך להפריד בין כמה דברים. מדובר על תשתית.

מר בוכמן:

אז אני מצטרף לבקשה, שהענין יועבר לבירור במשרד

הבינוי.

מר מ. דרובלס:

כנראה שכאן חלה איזו שהיא אי-הכנה. עד כמה שזכור לי, לפני כשלוש שנים, באופן כללי, דיברנו על הקמת ישוב פרטי באיזור זה. יתכן, שועדה זו לא ציינה במפורש את נקודת הציון, אך באופן כללי, אישרנו את הכוונה להקים את הישוב.

כיום אנו עומדים בפני עובדה, שיוזמה פרטית, על חשבונה, רוצה להקים את הישוב. לכן, היות וההחלטה קיימת ובהחלט כעובדה, שהחורף מתקרב ובאיזור זה בחורף לא כל כך קל לעבוד, במקרה מיוחד ויוצא דופן זה, אני מציע, שהועדה תציין שני דברים: ראשית, לא יתכן שכל גוף ממלכתי או ממלכתי

למחצה, יטפל בדברים, מבלי שיהיה אישור רשמי של ועדה זו. שנית, במקרה זה, היות והיה אישור בשנת 80, אנו מאשרים ישוב זה בדיעבד.

אבי מציע גם לציין את העובדה, שגרעין זה אינו מבקש דבר. כי אם היה מבקש משאבים מסוימים של אחז משרדי הממשלה, בהחלט הייתי מסכים לחכות לבדיקה. אנו צריכים לברך את היוזמה הפרטית, שמוכנה להשקיע מכספה ולבנות את ארץ-ישראל, במקומות שהם חיוניים.

מר א. בראון:

כבר מתחילים לדבר, שכאילו בונים כלי אישורים. לפני ארבע שנים הוחלט על מקום זה. הייתי בטוח זה, עוד כשציפורי היה סגן שר הבטחון. קבוצה זו באה אלינו, יצאו לשטח ובדקנו. הדבר במשך המון זמן. סוף סוף, לפני כשלוש-רבעי שנה, הם עלו על השטח. להיפך, לחצו עליהם שיעלו על השטח. הרי אישרנו זאת מזמן. זה המקום הפרטי הראשון מכולם. היום יוצא כאילו שאנשים עלו למקום על דעת עצמם. אבי, בכלל, לא מבין למה העלו זאת.

השר י. נאמן:

אם יש כבר החלטה לגבי ישוב זה, אז לא צריך לדון

בכך יותר.

מר י. מרגלית:

כולנו מכירים את ההיסטוריה של נושא זה. יחד עם זאת, ועדת השרים להתישבות אישרה במקום זה מספר יוזמות נוספות - אם אתם זוכרים את מתתיהו ג' ועוד.

אבי סבור, שכאשר נושא זה יבדק, עמדת משרדנו תהיה לקחת בחשבון את העובדה של ראשוניות וכו'.

הייתי מבקש מהועדה, לאפשר לנו לכדוק, עד כמה

העבין הופך אצלנו סדרי כראשית ובביא זאת לדיון מחודש, בישיבה הבאה.

השר י. נאמן:

לאור כל ההיסטוריה של ישוב זה, בעקרון אנו

מאשרים אותו. אך אני מאד בעד סדר. אנו החלטנו בוועדה זו, אם כי זו עדיין

החלטה זמנית - כי היה ערעור על החלטה זו - שלמשרד הבינוי יש ועדה עבור דברים

כאלה. לכן, בפועל, נבקש ממשרד הבינוי, שיכדוק בוועדה אצלו את הנושא הזה. אם

הוא יערער, נשמע את הערעור. אם מכחינתו זה בסדר, כזה גמרנו את העבין.

מר מ. דרובלס:

זה מאושר, אך ניתנת אופציה למשרד הבינוי לערער.

השר י. נאמן:

יוסי, אני מבקש, שעד לישיבה הבאה, תגידו לנו אם

זה בסדר.

הח/72. גרעין "אדם" : - הכשרה והטיפול בו על-ידי המוסדות המיישבים

השר י. נאמן:

יש לי עוד כמה הודעות קצרות. ישנו גרעין

"אדם", שעשה מעשה פראי, שנאחז באדמה של מעלה אדומים, מבלי לרצות להיות בתוך

מעלה אדומים. גרעין זה אמר כמה דברים לא סבירים ולא נאים לגבי מעלה אדומים.

כנושא זה טיפלו גורמים שונים.

אני רוצה להודיע עכשו, שהגרעין ירד מהמקום.

הוא גם נסוג מהאמירות, שהוא אמר בשעתו, שהזכרו ע"י שר הבינוי. הגרעין נקלט

לתקופת מעבר כהכשרה ביישוב מאושר כפר אדומים, עד שהמוסדות המיישבים: ההסתדרות הציונית, משרד הבינוי וועדה זו, יחליטו מה לעשות אתו.

מסרתי על כך גם לסגן רה"מ ושר הבינוי וביקשתי ממנו, שיקבל את אנשי הגרעין לשיחה, כדי לסיים פרשה מכאיבה זו.

רשמנו לפגינו את המצב החדש, אשר נוצר לגבי גרעין זה והוא נכנס לתור הגרעינים, שצריך לספל בהם באופן סדיר.

מר ח. פורת:

אני חושב, שהעובדה שהגרעין קיבל על עצמו את דין המוסדות הממלכתיים, היא חשובה. דוקא לאור זה ולאור האופי המיוחד של הדברים, מן הראוי היה, שהועדה תסיל על משרד הבינוי ועל החסימה להתישבות, לבחון את האפשרות לאתר מקום קבע עבור הגרעין.

מר י. מרגלית:

אני סבור, שההתישבות צריכה להיות מבוססת, לא על הגרעינים, אלא על ההתישבות. גרעינים תמיד נמצא. אם יש גרעין, שיש לו בעיה, יש לי כבר להצביע על מקום ישוב, שיוכל להכנס אליו.

השר י. באמן:

אין שום סתירה בדברים. על כל פנים, הם יורו

מהמקום, שבו ישבו.

מר י. מרגלית:

לשר הבינוי היה עניין, שלא תיווצר עובדה על ידם.

אם הגרעין ירד, זה בסדר.

(המשך הדברים רשמה מ.י.)

(עד כאן ז.ת. - מכאן מיתקה)

אין שום סתירה בין הדברים. אפשר להציע להם וכו'

ולתקדם עם העניין הזה. על כל פנים, רשמנו לפנינו את הדברים.

ח/73. התישבות בגליל על-ידי גרעיני עולים: - הצהרת כוונות להקמת: א) פל-בר

(אביטן א') (ב) הר חלוץ (ג) עילוט

מ. דרובלס:

לידיעת הועדה: היות ומדובר על גרעיני-עולים, לא

אבקש לקבל היום את ההחלטה, אלא שהועדה תרשום לפניה, שבישיבה הקרובה בדרך על

שלושה ישובים בגליל, מהם שניים צריכים להיות מאוישים על-ידי גרעיני-עולים

ואחד - על-ידי ישראלים.

הגרעינים הם אלה:

הר-חלוץ. נמצא מצפון לכרמיאל, בחלקו המזרחי של

הר-חלוץ. מקום, שכיום הינו פרוץ ויש צורך לתקוע שם יתד. קיים בארה"ב גרעין,

הנמצא עתה בהתארגנות וראיתי את אנשיו, בביקורי שם. הם נמצאים בתהליך של

התארגנות. היו בסיור בארץ ומצאה-חן בעיניהם הנקודה הזאת, שהיא מקום געים מאד.

לפי התכניות שלנו - חשוב ורצוי להקים שם ישוב.

היות ולא סיכמנו עדיין עם משרד הבינוי והשיכון

על מקום-קבע לנקודה זו, אני מביא רק לידיעת הועדה, שהמחלקה להתישבות חושבת

להקים את הישוב הזה. לקראת הישיבה הבאה, אני מקווה שנשכח עם משרד הבינוי

והשיכון בנושא הנקודות הללו.

הישוב השני - פי-נר. נמצא מזרחה לרכסים, סמוך לכפר רכסין. ישוב זה לא אושר. אנו מבקש להביאו לאישור. הכוונה שיאכלסו אותו עולי אנגליה ודרום-אמריקה. כמו-כן, בשלב במקום זה ישראלים, מקרית-טבעון.

אם כן, זה מקום שיועד לגרעין מאוגליה ודרום-אמריקה, גרעין של כ-200 משפחות מדרום-אמריקה וכ-200 משפחות מקרית-טבעון, לבני-טבעון. כל אלה ישתלכו יחד ויקימו את הישוב.

הישוב השלישי, שרוצים אנו להביא לאישור בישיבה הבאה - עילוס. המקום הזה נמצא בין הישוב הערכי עילוס לכפר זרזיר. גם באזור הזה ישנה חשיבות להקים ישוב.

שלושת הישובים שרוצים אנו להקים, מדובר על כך, ששניים מהם יהיו ישובים קהילתיים. פי-נר יהיה ישוב קהילתי רב-שכונתי.

אבקש מהועדה לרשום לפניה את כוונות הטחלקה להתישבות, לשלב עולים וישראלים בישוב הגליל. לישיבה הקרובה נסכם את הדברים עם כל המוסדות, כדי שנוכל להביא זאת לאישור.

היו"ר הר י. באמן:

לפני שאני בותן את רשות הדיבור - יש לי בקשה, שלקראת הישיבה הבאה, יהיו הדברים מתואמים וידעו על-כך כל הגורמים המתאימים.

מ. דרובלס:

כבר עתה אני מחייב את עצמי לתאם את הדברים,

לקראת הישיבה הבאה.

ז. ברקאי:

בקשר לפי-נר, אנחנו בודקים את האפשרות, כצורה די רצינית, יחד עם מינהל מקרקעי-ישראל ויחד עם האוצר, לבנות את המקום לפי המודל של שכונת "בנה-ביתך" והכוונה לשכונה עירונית, שתהיה הרבה יותר גדולה מאשר ישוב קהילתי.

אני חושב, שיש לזה סיכוי רב, בגלל המיקום ולכן, לפני התיאום צריך לראות את הדברים כך. זה מקום, שיש בו פוטנציאל גבוה מאד לאכלוס רב ולכן, צריך לדאוג, שלא יתוכנן לאיכלוס שתופס הרבה מאד שטח, יחסית לאוכלוסיה קטנה. הכוונה שלא יהיה זה ישוב קהילתי, שמטבעו הוא ישוב סגור יותר, לעומת שכונה עירונית, שהיא פתוחה. אנחנו בהחלט חושבים, שיש שם פוטנציאל למשוך הרבה אנשים, אינני יודע אם אלפים, אבל ודאי שיותר ממאות ואם לא כיום אחד - אזי תוך כרי הפיתוח.

אני רוצה להוסיף, שלבוסא זה ישנו תקציב, כלומר: יש תקציב לפעולות מסוגים אלה, אם כי קיימת שם בעיה תכנונית, שלא חיפזר ביום אחד.

היו"ר השר י. באמן:

אני מציע, שאת הדיון הזה בקיים, עניינית, כאשר

יובא העניין בפנינו.

השר מ. ציפורי:

אבו עושים טעות בסיסית, בכל הישובים הללו, כאשר בונים אותם בצפיפות מירבית. בכל מקום, שעומדים להתישב בו, חייבים לתת לכל מתישב ומכחינתי, אפילו שני דונם אדמה ולדרוש מהאנשים יתר השתתפות בתשתית.

מה שעשו באריאל, זו שערוריה איכותית. הבעיה שלנו היא להתפרס - גם בגליל, גם בגב וגם ביהודה ושומרון, על מכסימום שטח. רק לאחר מכן, מבחינה, שימכרו חצאי-דונמים וירוויחו כסף. אנחנו צריכים לפרוס את הישוב, מראש, על שטח מירבי ולא מינימלי.

אורי בר-און:

על העניין הזה חייבים לקיים דיון.

היו"ר השר י. באמן:

יש לי הערה בענין זה. אני רוצה למסור שבישיבת ועדת השרים להתישבות, מלפני כשנה, העלה שר התקשורת את הנושא. אני הפעלתי ועדות, שעבדו על הבעיה הזאת. עכשיו יש הצעות מוכנות, אחר דיונים מכינים על הנושא ובקרוב נביא הצעות, בענין גודל המגרשים. לאחר כל המאום שנעשה בענין זה, הדבר יהיה מתואם היטב וזה יובא הנה להכרעה. לכן, זה יענה על הענין.

פליאה אלבק:

אני רוצה רק להזכיר, שלגבי חרבה ישובים בגליל, לפני שנים רבות היה סיכום, שכל עוד זה בהליכי הסדר-קרקעות, שיבדקו כל איתור עם פרקליטות מחוז-חיפה, לפני שעומדים לעלות על הקרקע.

אם בודקים זאת אחת - אני פטורה מבדיקה.

היו"ר השר י. באמן:

מתי, רשמית זאת לפניך?

מ. דרובלס:

כן.

י. מרגלית:

הערה לסדר: אם קיים הסדר, שעל-פיו מתאמים את הנושאים, לפני שמביאים אותם לועדת השרים, איני מבין מדוע דרושה ההודעה. ההודעה עלולה לגרור, בעקבותיה, התנגדות או הערה כזאת, או אחרת. לכן, אינני יודע אם צריך את הדבר לפרוטוקול, מבחינת הודעת ראש-המחלקה.

היו"ר השר י. נאמן:

זו הודעה לא מחייבת, אבל זו הודעה על

הצהרת-כוונות.

י. מרגלית:

יש לנו עמדות שונות לגבי צורת הקמת הישובים

ואופיים, בהתאם למיקומם.

היו"ר השר י. נאמן:

טוב לתת החרעה.

מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, אומר מדוע כן צריך למסור הודעה.

כאשר מדובר על גרעינים ישראלים, לא יקרה דבר אם חודשיים מאוחר יותר יתקיים הדיון. אבל כאן מדברים אנו בקשר לגיוס וארגון שני גרעיני-עולים משלוש ארצות ואולי יותר מזה, כי בדרום-אמריקה מדובר על כמה ארצות וכן - אנגליה ודרום-אפריקה. הישיבה שתתקיים בעוד חודש או חודש-וחצי, תהיה ישיבה חשובה מאוד. אבל היות והתחלנו בתהליך ואני רוצה להיות כאן אמין, כי אנחנו מארגנים כאן גרעין, והיה ויוחלט מחר שישוברים אלה יהיו שם, אין ספק שנאשר אותם. אבל אנחנו

גדון על הצורה.

לכן, אני רוצה להיות עדין. היות ואבו מספלים בגיוס גרעינים אלה, בשם ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, אני מודיע לועדה נכבדה זו, שהיא תהיה שותפה בהבאת עולים ושתדע מה עושים אבו. ואז, האחריות תהיה גם שלך, ולא רק שלי.

היו"ר השר י. באמן:

בהתערות כאלה, שאינן מחייבות, יכולה להיות רק

תועלת.

לא כדאי לעסוק בעניין זה עתה, כאשר בסך הכל זו התרעה. כאשר יהיה הדיון - גדון לגופו של עניין. אם יש לכם מה לומר על העניין - טוב שקבלתם על-כך התרעה.

י. מרגלית:

אני מתרעם על עצם העובדה, שראש המחלקה להתישבות, המכיר את עמדות המשרד בנושא זה, מעלה זאת. ההתנגדות שלנו לארגון גרעין של עולים, או לא-עולים, בפי-נר, איננה התנגדות עקרונית להבאת עולים. זו התנגדות עניינית.

כאשר רמת הסיוע וכמות הסיוע ניתנים בהתאם למיקומו של הישוב. משמעות הדבר, שאם נבית שבטית לגרעין העולים את המיקום בסביבות טבעון ותהיה להם זכות-ראשונים - מבחינת השקעות, המשאבים הכספיים שיצטרכו להביא - יתכן שלא יוכלו לעמוד בזה ולהקים את הישוב. לכן, זו השגיאה שבדבר.

היו"ר השר י. באמן:

אני מסכם: שמענו את ההתרעה. אגב, יש יתרון להתרעה, בזה ששמעתי לא-רק את ההתרעה, אלא גם את התשובה שלך. לכן, אני יודע שיש בעיה ובדאג, שלקראת הישיבה הבאה נעשה את המיאום הזה ובבדוק זאת.

הח/74. ביסנית: - מחנה הכשרה לגרעינים

אני מבין, שלמתי דרובלס יש הודעה לגבי ביסנית.

ט. דרובלס:

ביסנית היא כיום מאחז-נח"ל. בכוונתנו להפוך את מאחז הנח"ל למקום הכשרה לגרעינים, שיעלו באזור צפון-הרצועה ואולי גם הלאה מזה. עלינו לתאם את הדברים עם צה"ל ומשרד הכטחון וכל יתר הגורמים. אני מקווה, שנסכם זאת וכישיבה הבאה נוכל להודיע את ההודעה.

כשלב זה אנו כודקים את האפשרויות של מינוי המאחז והפיכתו למחנה הכשרה של נח"ל.

היו"ר השר י. באמן:

טוב. האם יש בעיה לאשר זאת, עקרונית?

אורי בר-און:

יש כאן בעיה. בזמנו פנו אלינו, כאשר דקל היה האפוסטרופוס שלהם, בענין כמה גרעינים, או קבוצות גדולות של אנשים מאלתא ואשקלון, שרצו להקים שם מושבה גדולה, או צורת התישבות דומה. לכן, יריך לבדוק זאת, כיצד זה משתלב.

על כן, נסכם ששמענו ונדון על כך, כדי לדעת מה

מתכוונים לעשות שם.

היו"ר השר י. נאמן:

רשמנו לפנינו את העניין. זה יאושר, כאשר מסר

הבטחון יאשר זאת. זו הצהרת-כוונות.

הת/75. צופין

הנושא האחרון בסדר-היום - צופין. האם ישנה

אפשרות לסכם משהו בעניין זה, עם התבייה כלשהי, פליאה?

פליאה אלבק:

צופין - זה מקום פרובלמטי. מבחינת בעיות

הבעלות, שכלונו ידענו עליהן - העניין אינו גמור. אם רוצים, בכל זאת, לעשות כאן משהו, הדבר היחיד שאפשר להציע, שהועדה תחליט לעתיד. אולי אורי בר-און ומשרד השיכון, כאשר תיפתר בעיית הבעלות, יראו מה והיכן אפשר לעשות ויאשרו את הקמת הישוב בשם הועדה.

אורי בר-און: אני מסכים עם פליאה במה אחוז. יש לנו עדיין

בעיות שם ולכן, אני מציע שנאשר זאת עקרונית, בתנאי שהועדה שמציעה פליאה, תספיק בעניין ותקבע מתי העניין בר-ביצוע.

היו"ר השר י. נאמן:

כלומר, זה מותנה באישור שלכם. בסדר.

פליאה אלבק:

אני מצטערת מאד לומר, שהייתי זהירה בביסוח. [REDACTED]

[REDACTED]
בעקבות זה היו דברים רבים, שאורי התרגש בגללם

[REDACTED] ואחרים גם כן

כאן, כאשר כולם יודעים שזה ענין פרובלמטי
ובעצם, אינו ניתן לאישור היום, הביסוח צריך להיות הפוך, שזה עדיין לא מאושר,
אבל כאשר נאשר - זה יהיה כאישור הועדה. אם לא כך, צריך להחליט שאיבנו מאשרים
זאת.

אורי בר-און:

אני מסכים.

ז. ברקאי:

אני חושב, שמהות הביסוח של פליאה בראית לי,
שאין אישור, אלא אם מסוכס שהדבר אפשרי, כי כולנו יודעים על מה מדובר.

אורי בר-און:

אם אומרים שאין אישור - לא צריך לומר כלום.

היו"ר השר י. באמן:

האם אפשר להביא לישיבה הבאה סיכום, בענין הזה?

פליאה אלבק:

אין בעיה בענין זה, אלא הבעיה היא של היזמים,
שהם מאד חששו, שמא יקח הדבר רבע-שנה או חצי-שנה, עד אשר תהיה שוב ישיבה-ועדה.
כי יכול להיות שבעוד חודש יתברר המצב והם יצטרכו לחכות, מי יודע כמה זמן,

לישיבה הבאה. מבחינתי, היה תקין יותר, אילו אמרו, שבשלב זה - לא אבל בישיבה הבאה זה יהיה בסדר ואז נאשר זאת.

אם רוצים, בכל זאת, לעשות משהו היום, כדי שלא יצטרכו להמתין לישיבה באה, הרי ישנה ההצעה שלי.

אורי בר-און:

אני מסכים, שהועדה תסמין שלושה אנשים מכאן, שיקבעו וזה יהיה האישור.

פליאה אלבק:

הועדה תסמין אותנו לאשר, כאשר יפתרו הבעיות בשטח.

היו"ר חר"ר י. באמן:

אני רוצה להסביר כאן משהו: מה שאת אומרת, אפשרי, אם אנחנו מאשרים זאת, כי ועדת שרים להתישבות ישנה אחת ורק כאן מקבלים את האישור.

אנחנו יכולים לתת את האישור שלנו בידיכם, כלומר: אתם מפעילים אותו, כאשר אתם מרגישים שהעניין בשל כבר. איננו יכולים שלא להחליט ולהעביר לידיכם את ההחלטה.

פליאה אלבק:

תסמין אותנו, שאם ניווכח שנפתרו הבעיות, אנחנו נאשר זאת בשם הועדה.

היו"ר השר י. נאמן:

מאשרים עקרונית וזה מוקפא ואתם יכולים לשחרר

זאת מההקפאה.

פליאה אלבק:

אני מתנגדת לכך. אני מצטערת מאד, אבל זה לא

הוכך כך. מוכרים את הקרקעות ואחר-כך יתפרסם שוב בעתון, תחת הכותרת: "אנחנו מוכרים את הקרקעות, באישור הממשלה".

היו"ר השר י. נאמן:

ישנו אישור עקרוני זו הקפאה של האישור. אינכם

יכולים להיות כאלה, המחליטים במקום הועדה.

פליאה אלבק:

לדעתי, הדבר הנכון הוא לדחות את ההחלטה לישיבה

הבאה. כזכור, זו הצעתי במקור.

השר מ. ציפורי:

אני רוצה לומר, שהיות ואנחנו יושבים כרגע

בממשלה ולנו יש מדיניות מסוימת ואולי בעוד 42 יום לא נהיה הממשלה, לכן - כל מה שאנו יכולים להחליט היום - עלינו להחליט כבר היום.

אני בטוח שנהיה בממשלה, אך שמא...

האם יש למישהו ספק בענין קיומה של הממשלה?

מ. דרובלס:

מר צור:

מכיוון שהמלחמה, המתנהלת כלפי צופין, אינה מלחמה עם ערבים, אלא בין יהודים, אנחנו יכולים לאשר את הישוב הזה, כפוף להחלטה, שאורי עשה כבר סדר בענין הזה ותו לא.

י. ברקאי:

אמנם, אני מייצג כאן את שר השיכון, אבל אינני אישיות פוליטית ואני מתקשה להתייחס לדברי שר התקשורת. יחד עם זאת, אני רוצה להעמיד את הדברים, לפחות כמו שהם, סוף-סוף הגענו לאיזה שהוא מצב, שניסינו להכניס קצת יותר סדר בדרך עבודתנו. אנו עלולים לחזור שוב לאותה דרך, שלפיה אנו מאשרים הקמת ישוב ולאחר מכן - מסתבר שיש בעיות מבעיות שונות וכולנו איננו יודעים כיצד לצאת מזה והציבור רואה בנו אחראים למצב.

אינני יודע מדוע העלו זאת, אבל הייתי מציע לדון בזה בישיבה הבאה ולהטיל על ועדה, שתנסה לגמור את הענין ושעד הישיבה הבאה - הכל ייגמר.

ח"כ חנן פורת:

אני רוצה להצטרף, במקרה זה, לדעתו של יוסי מרגלית. אני חושב, קודם-כל, שאיננו צריכים לפעול בהרגשה של כהלה.

יום-יום אני מקבל טלפון ממשרד השיכון, האם זה עומד בפני סיום. מה שצריך להטיל על הוועדה, שתעשה כל הניתן לעשות, כדי להביא זאת לאישור בישיבת הוועדה הבאה.

היו"ר השר י. באמן:

אם כך הדבר, אנו מסכמים, שמטילים על ועדה, המורכבת מגברת אלבק, אורי בר-און וברקאי, לעקוב אחר הבעיניו ולהביא את מלצתה תוך שבועיים. אני מקווה, שתוך שבועיים תתקיים ישיבת הועדה.

פליאה אלבק:

אני מציעה לנסח זאת כך, שנביא את ההמלצות בהקדם

האפשרי.

היו"ר השר י. באמן:

אני רוצה לומר לכולנו, שהיום, בשעה 4.30 אחה"צ יתקיים טכס של גילוי מצבה של מי שהיה יו"ר הועדה, השר ארליך ז"ל. אני רוצה לומר, בהזדמנות זו, שאנחנו ממשיכים כאן את פועלו, כולל העובדה, שבמקרה, לפני שנה, בתאריך 5 בספטמבר, התקיימה ישיבת הועדה, שניהל אותה שמתה ארליך, לאחר שהנשיא רייגן אמר מה שאמר. ועתה, יוצא, שאחר שנה אנו עולים, מצד אחד - לקברו ומצד שני - ממשיכים בהתנחלות. ומה עוד, שכל זה קורה אחר שרייגן חזר שוב על אותם הדברים.

אני יכול להקריא כאן החלטה, שהתקבלה כאשר הוא

היה היו"ר של הועדה:

"הקמת ישובים בארץ-ישראל לפי מדיניות הממשלה ותכניותיה. יו"ר הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסדרות הציונית העולמית מבהיר, כי הידיעה האבובימית, ששודרה הכוקר ברדיו" - (על איזה שהוא צעד וכו') והוא הסביר אז, שזה לא היה צעד בגדלי, אלא אנו ממשיכים בצורה חיובית בהתישבות. כך גם היום.

חשבתי שכדאי לציין את העניין הזה עתה.

ביקשנו ממשרד הבריאות לשגר אלינו נציג, שיסקור בפנינו את פעילות המשרד ביו"ש. אני מצטער, שמבחינת סדר הדיון סיימנו, תחילה, את ה"כיוזם" השוטף ועתה נשמע את הרצאתה של ד"ר אבני.

הח/76. אורנית-צמרות

מר צור:

שכתבו דבר אחד - עניין צמרות. ישנו כאן התכנון שעשינו לישוב ואני רוצה, שמזכיר הועדה ירשום את התיקון שהכנסנו כאן, בקשר להצעת התיקון מס. הח/52, מיום 1.9.83.

היו"ר השר י. נאמן:

קודם-כל, כמות הנושאים שיכולים לעלות בסעיף "שובות", יחסית, חייב להיות מוגבל.

שנית, האם העניין הזה שתואם, מבחינתך, גב' אלבק?

פליאה אלבק:

בפני הועדה ישנה חוות-דעת שלילית. יש כאן מה לתאם, גם על דעת היועץ המשפטי לממשלה, שכתב על כך לשר הבטחון ולשר המשטרה. יש כאן 14 תלונות במשטרה, על עבירות פליליות וזה עדיין נמצא בחקירה. זה עניין חד-משמעי מבחינה משפטית.

מר צור:

אני רוצה לוטר, שהדברים כאן אינם מדויקים כל כך, כי ישנה חוות-דעת משפטית של יועצי החברה וגם אנחנו הבדקנו זאת. התלונות של אנשים אלה - הן על שטחים שאינם שייכים לצמרות. התלונות שישנן לגבי אנשים אלה, הן על דרך, שמשרד הכטחון צריך להבטיח. לכן, אין שום תלונה לגבי 435 דונם של היסוד צמרות.

היו"ר הר י. נאמן:

אני מציע כך: בענין זה, אצמן ישיבה מבינה עם הנוגעים בדבר. נבחן את הענין ואם יהיה נקי, נביא אותו לאישור; אם לאו - נטפל בזה הלאה.

הת/77. פעילות שירותי בריאות הציבור ביישובים ביהודה ושומרון: - סקירה מטעם

משרד הבריאות

בבקשה, הגברת אבני.

ד"ר אבני:

קבלתי את ההודעה זמן קצר מאד לפני הישיבה ונתבקשתי לתת סקירה על פעולות המשרד. לאור הדיונים המתנהלים כאן, כאשר נכנסים לפרטי-פרטים של ישוב זה או אחר, אני לא בטוחה, שאמנם אוכל להתייחס ספציפית לכל ישוב וישוב. אבל שוב, במידה ותהיינה שאלות, שלא אוכל להשיב עליהן בפורום זה - הן תועברנה למשרד והתשובות תוחזרנה הנה ונעשה זאת בשמחה.

חילקתי מסמך כתוב בין הנוכחים בישיבה, כדי

שיוכלו לקבל תמונת-מצב. אני רוצה להדגיש, שמשרד הבריאות רואה את עצמו אחראי לשירותי בריאות בכל מדינת-ישראל, בכללם - היישובים מעבר לקו הירוק.

משרד הבריאות רואה את עצמו אחראי לכל מכלול הכעיות, הכולל גם מתן שרותים באופן ישיר וגם את השרותים שניתנים על-ידי גורם אחר, כגון קופ"ח זו או אחרת, עיריות, מועצות מקומיות. האחריות העליונה היא של משרד הבריאות - גם אם הבריאות בתחום זה עלולה להיות, או לעתים קרובות היא רק הנחייה, הדרכה או "שידוכים" בין מסגרת וישוב זה או אחר.

עוד מילה אחת בעניין זה: אנחנו, כשרות מקצועי, פועלים ומגדירים את השרותים הניתנים, או צריכים להינתן - לפי הצרכים. ברור לנו, שהצרכים של הישובים הישראליים מעבר לקו הירוק - אינם שונים מן הצרכים של הישובים הישראליים בתחומי הקו-הירוק. זה נכון, כמובן, לפי גילאי האוכלוסיה ומחושב ביניהם. נוסף על כך, אנו בהחלט לוקחים בחשבון, שכביכול לישובים הקיימים והמוסדיים, לישובים העירוניים הגדולים, שבתחומי מדינת-ישראל מיום היווסדה וקודם לכן - הישובים מעבר לקו-הירוק אינם משופעים בשרותים קיימים גדולים, כמו בתי-חולים מרכזיים. כמובן, שזה משפיע על השיקולים כבניית השרותים השונים ובהתחשבות הטקטיבית בצרכים.

יש עוד גורמים, שנלקחים בחשבון, כגון הטנאות הישוב באזור אוכלוסיה עוינת וחשיפה לפגיעות מיוחדות. אנו בודקים תמיד את המרחקים, כמה זמן לוקח, לפי קילומטרים, להגיע למרכז רפואי, או דבר דומה וכאן מוכרח להיות התייחסות אחרת, לגבי אותם ישובים.

אמסור סקירה קצרה על הרקע ואתם יכולים לעיין במסמך: עם התחלת ההתישבות מעבר לקו הירוק, הוטלה האחריות על השרותים הרפואיים, על לשכות הבריאות. בהתאם לכך היה ההסדר, שלשכות הבריאות הקיימות היום, לפי חלוקה גאוגרפית של מחוזות ונפות, המקבילה למשרד הפנים, על כל אחת מהן מוטל לדאוג ולתת שרותים מעבר לקו הירוק, בהתאם לתנאים ולצרכים, בהתאם לקו הרוחב, אם אפשר לומר כך.

עם הזמן, עם חנופת ההתישבות, הגענו למצב, שההתישבות מעבר לקו הירוק הביאה לידי פעילות של הלשכות מעבר לקו הירוק, שהצריכה פעילות הרבה יותר גדולה מפעילותה של הלשכה, לפני התחלת ההתישבות.

הבעיות הסתכסכו עוד יותר, כאשר הטיפול בנושאי ההתישבות, שמעבר לקו הירוק, בקשר לפעילות הלשכות, לא עמדו בחפיפה מדויקת עם פעילותם של משרדים אחרים, אלא היתה כאן פעילות הרבה יותר מרוכזת.

נושא אחר, כפי שרמזתי עליו קודם לכן, התקציבים וכוח-האדם במשרד הבריאות, שהוקצבו לנושא זה, שבהחלט לא עמדו במבחן. לא אומר שלא ניתנו תקציבים וכוח-אדם, אבל איך שהוא, היתה דרישה לספוג זאת בתוך המסגרת הקיימת וזה גרם לקושי גדול ביותר.

המצב הקיים היום: משרד הבריאות נותן שירותים, ישירות, בשני תחומים עיקריים.

(מכאן - ל.ד.)

(עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

המצב הקיים היום - משרד הבריאות נותן שירותים, ישירות, בשני תחומים עיקריים: האחד - בריאות הסביבה. השני - בריאות הפרט. הרגש הוא, כמובן, על רפואה מונעת - בשני התחומים. כאשר, כפי שאמרתי קודם, הרפואה הפורטיבית, ברובה, או הרפואה האמבולטורית, ככולה, או בחלקה הגדול, ניתנת ישירות ע"י הגורמים מספקי השרות, דהיינו, קופות החולים השונות.

הפעילות של המשרד, בתחומי בריאות הסביבה

מתבטאת בבריאות הסביבה. עקב העומס הרב, שהוטל על הלשכות, שהיה קשה מאוד לעמוד בו, המחלקה לבריאות הסביבה של שרותי בריאות הציבור, כיחידה מרכזית, לקחה על עצמה את הטיפול בתחום של התכנון והרישוי בהקמת הישובים היהודיים. על-מנת להבטיח את קיום התנאים התברואתיים הנאותים, לפחות בשלב התכנון, הפעילות שלנו מתרכזת, בהשתתפות מאוד, מאוד פעילה במועצת התכנון העליונה ביהודה ושומרון ובוועדות המשנה שלה. הוועדות השונות עוסקות בתחומים של מים - הכטחת תכנון מערכת מים אמינה, שתאפשר שמירת איכות מי השתיה. גם בטחון המים בכלל בנושא הזה.

בעיות הכיוב - כאן, על פי הצעתנו, טכונים תכנית

לתכנון נאות של טיפול בשפכים, לכל אורך הדרך. משרד הבריאות הוא פעיל ביותר בטיפול מקצועי בנושא זה, שמטרתו, מניעת זיהום מי התיהום, מניעת זיהום נחלים, מניעת תנאים לדגירת יתושים ובמניעת מפגעים תברואתיים למיניהם.

טיפול באשפה - מועצת התכנון העליונה החליטה על

הכנת תכנית אב לסילוק אשפה ביהודה ושומרון. על נציגי המחלקה לבריאות הסביבה לרכז את כל הפעילות בתחום זה.

ישנו התחום של פיקוח תברואי, כפי שהזכרתי קודם.

כפי שהזכרתי קודם, בתחילתו, הוטל הטיפול השוטף בנושא זה, וזה עדיין מתבצע ע"י לשכות הבריאות המחוזיות והנפתיות. אנו עצמנו לא מרוצים מהמצב הקיים היום, מהסיבות שהזכרתי אותן קודם. הוכנה תכנית במשרד, להקים גוף מרכזי, שיטפל בכל הישובים שמעבר לקו הירוק, או בצורה של גוף מקצועי רב תכליתי, שעוסק בנושאי תברואה, אפידמיולוגיה, שיהיה כפוף ליהודה ושומרון, או בצורה של גוף עצמאי בצורה של עוד לשכת בריאות, אבל במקום 5 לשכות לרוחק, תהיה לשכה אחת לאורך. זה גם יהיה תואם הרבה יותר את מה שנעשה בידי המשרדים האחרים ויחל על יעילות

הטיפול, שהוא היום יותר צנטרליסטי. חוץ מזה, אנו בהחלט מקווים, שבצורה כזאת, ניתן יהיה לקבל תקציב קצת יותר מתאים מבחינת הצרכים, בנושא זה, הן מבחינת התקציב והן מבחינת כח האדם, שהיום הוא בהחלט חסר.

תפקידו של הגוף הזה יהיה - פיקוח שגרתי שוטף על איכות מי השתייה. פיקוח על תפעול מתקני טיהור מי ביוב ועל סילוק תברואי של השפכים המטוהרים, בהתאם לתכניות שאושרו. בדיקת תכניות של מפעלי תעשייה, כדי להבטיח מניעת מפגעים תברואים עם הקמתם. בדיקה תברואית של כל העסקים, לשם מתן רשימות עסק, תוך דגש מיוחד על מפעלי המזון. פיקוח תברואי כללי, כמו בכל הישובים בתחום הקו הירוק.

הצלחת התכנית הזאת, שנשמעת בהחלט מבטיחה, תלויה הרבה מאוד בהקצאת המשאבים הדרושים לטיפול בנושא זה.

התחום השני, שבו פעיל המשרד בישובים מעבר לקו הירוק, כמו בתוך הקו הירוק, גם כן, זהו תחום הרפואה האישית, הרפואה המונעת האישית. כפי שכבר הסברתי קודם, אנו בהחלט פועלים לפי הצרכים. כיוון שגודל והיקף הישובים שעליהם מדובר, אינם גדולים במיוחד ואין מרכזים גדולים, על-מנת לחסוך כבזכוז וכפילויות, בהחלט הלכנו על הקו של מתן שירותי רפואה מונעת לישובים מעבר לקו הירוק. באותם ישובים, שבהם פועלת קופת חולים זו או אחרת, נעשה את כל המאמצים, שגם הרפואה המונעת תתן ע"י אותה קופת חולים. כמובן שזה דורש רישוי ואישור של כח האדם המתאים, מבחינת הכישורים של בריאות הציבור והרפואה המונעת, הנחייה והדרכה שוטפת של הגורמים שעובדים. באופן כזה, קופת חולים הכללית בותנת שרות לכ-40 ישובים מעבר לקו הירוק, כולל האחזיות נח"ל, שמסוואה בצפון ועד מצפה שלם בדרום. קופת חולים לעובדים לאומיים בותנת שרות לכ-20 ישובים. בישובים העירוניים, בהם החושבים מכושחים בקופות חולים שונות, או כאשר סדר הגודל של הישוב הוא מעבר לגודל מסויים, אנו בותנים ישירות את השרות המונע. כאן אפשר להזכיר את מעלה-אדומים, קרית-ארבע, אפרת ועוד ישובים שמתוכננים בדרך. יש היום

בחינה בפועל, אבל יש תכנון להרכבה זכרים, שהם כדרך. כולל הכשרה של כח אדם, שיפעל בתחומים של בדיקה ומעקב אחר האשה ההרה, בכל שלבי ההריון. בדיקה ומעקב אחר תינוקות, לרבות, מתן חיסונים. בדיקה ומעקב אחר ילדים מתחת לגיל בית הספר. חיסונים לילדים בגיל ביה"ס ותכנון המשפחה.

אלה, פחות או יותר, התחומים שבהם מועל משרד הבריאות ואני מאוד, מאוד מקווה, שהסקירה הזאת והצגת המצב כפי שהוא היום, יעזרו לקדם את הנושא, מבחינתנו, גם מבחינת תקצוב וכח אדם.

מר ז. ברקאי:

יש לי כמה הערות לתחומים בנושא זה, שנתקלתי בהם בצורה מאוד קשה. ראשית, נושא הכיוב - בנושא זה, אפשר היה לקבל פה את הרושם, שהכל פתור. לדעתי, העסק לא פתור. כלומר, ישנה ועדת משנה כמועצה לתכנון ובניה, שהיא ועדה להכנת תכנית מתאר לכיוב ולתאום התכנון. למיטב ידיעתי, ישנה תכנית ראשונית, שתה"ל הכינה, שהיא יותר עקרונות מאשר תכנית. היא בהחלט צעד קדימה. אנו מטפלים בכמה נושאים, גם בתכנון וגם בביצוע, למשל, לגבי מעלה-אדומים, עמבואל ועוד כמה ישובים. הצרה היא, שהתכניות, בגלל אופי הסופוגרפיה, הישובים ומיקומם, מחייבות תכנון אזורי ולא רק תכנון ישובי, בקודתי. בחלק מהמקומות, יש כעיה של תקציב ובעיה, שעוד לא עמדנו בה והיא - כעיה ההאחזקה.

בתוך הקו הירוק ישנו גוף, שנקרא: "פרויקט הכיוב הארצי". זה גוף משותף למשרד הבריאות, משרד הפנים, משרד החקלאות ומשרד השיכון. הוא מבסס לתאם את הדברים האלה. ביוזמתי, הנושא הזה הועלה לדיון בגוף הזה. הוא מרוכז ע"י מאיר בן-מאיר, מבכ"ל משרד החקלאות. סוכם על מפגש בין מבכ"לים של משרד הבטחון, משרד הבריאות, משרד השיכון, משרד הפנים ומשרד האוצר, על-מנת לנסות לתאם את העניין, כי אין כרגע מסגרות.

הדבר, שלדעתי, הכי מדויג כרגע זה נושא האחזקה. כי באותם מתקנים שכן מוקמים - במעלה אדומים, כנכעת זאב, בעמנואל, יש בעיה של אחזקה למחרת בבוקר. לפי הערכתנו והערכות מקצועיות של אנשי פרויקט הכיוב הארצי, זה לא דבר פשוט לתחזק דבר כזה. גם רשויות לא קטנות, בתוך הקו הירוק, מסתבכות בזה בצורה בלתי רגילה. יש בעיות אחזקה ציוד ובעיות שוטפות ועקרוניות. פרויקט הכיוב לא רואה את עצמו מוסמך לספל מעבר לקו הירוק בגלל כתב הסמכה שנכתב בשנות החמישים. בעצם הוא הוקם מתקציב של הכנס העולמי ונועד לגוש דן. העסק לא סגור. גם לישיבה של אותם מנכ"לים, לא בקבע תאריך. לי יש הרגשה, שרצוי, שהדבר הזה יקבל פה תשובה.

לדעתי, גם לאשפה, העניין פחות פתור מאשר הוצג פה. לא שאין כלום, אבל אין תשובה סופית.

לגבי מרפאות, בזמנו פנו אלינו אנשי קרית-ארבע. היום זה אחד מהישובים הגדולים, בו יש למעלה מאלף משפחות. עד כמה שאני יודע, משרד הבריאות בדק שם את העניין והציע להקים שם מרפאה מקצועית-אזורית, לא רק לקרית-ארבע, אלא לכל האזור. למיטב ידיעתי, חוץ מההמלצה המקצועית, הליווי המקצועי וכו', לא ניתנה אגורה לעניין זה, מבחינת משרד הבריאות. המועצה המקומית פנתה אלינו בבקשה לממן את הרעיון.

ח"כ ח. פורת:

גם מצב הכיוב בקרית-ארבע מאוד לא טוב. הכיוב היהודי והערבי מתערבב ביחד וזורם בוואדי פתוח, מסריח, לאורך קילומטרים רבים.

מר ז. ברקאי:

נושא הכיוב חשוב מעבר לבעיה של אותם ישובים והבעיות האקוטיות. יש פה, בעצם, צורך לפתור גם את הבעיה של הישובים הערביים.

גם שם עולה רמת החיים. עם עליית רמת החיים עולה רמת השימוש במים והכיוב עולה. יש לזה השלכות לגבי אגן ההיקוות של רוב מקורות המים במורדות השומרון. יש לכך השלכות גדולות מאוד לגבי מה שיכול לקרות בעוד כמה שנים, באזור דן, או צפונה מאזור דן.

בנושא המרפאות, לדעתי, לא סגור. אנו גם יושבו עם מפעל הפיס, במטרה, איך שהוא, למצות את העניין. גם שם, התקציבים מוגבלים ומאוד שוליים לעומת הצורך עצמו. יש לי הרגשה, שהנושא לא סגור עד הסוף, לאור ריכוזי ההתישבות, גם על-פני ישובים רבים וגם בתוך הישובים עצמם.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לציין לטובה את משרד הבריאות על התארגנותו והשתדלותו לעשות בתחום הישובים ביהודה ושומרון. מורגש שינוי, אך לצערי הרב, אינו מספיק. אני אציין כמה עובדות:

ראשית, יהודה ושומרון הם חלק כלתי בפרד מארץ ישראל ואנו חייבים לארגן בדיוק את אותם שירותים ואותן ועדות פיקוח, שקיימות בכל הארץ, גם ביהודה ושומרון.

נכון, שזה אזור חדש ולא יכולנו להטיל עליו את הדברים הקיימים באזורים אחרים. אם נרצה להתאים אותם ללשכות הבריאות האזוריות, לא תמיד זה יפעל, כי בהרבה מקרים, לאותה לשכה, אין הכלים והיכולת להכנס לתחום ולהעביר את הקווים. לכן יש להקים ועדה מחוזית - אזורית (ואין בשבילנו קווים), שצריכה להמשיך, לבדוק ולהגיש את השרותים, שמשרד הבריאות צריך להגיש עם פיקוח בתחום המים, הכיוב, האשפה וכל השרותים המרכזיים.

בנושא של מרפאות וטיפול אמבולנטי, עם הקמת הישובים השונים, ע"י משרד הכינוי, או על-ידינו, בתוך התקן של מכבי מגורים,

בכללת הקמת מרפאה מבימאלית, שתוכל לשרת את האוכלוסיה האזרחית במקום. אבל עם גג ואיקס מטרים מרובעים של מרפאה, לא נפתור את הבעיה. כדרך כלל, הישובים האלה הם ישובים מרוחקים מהשרותים במרכז הארץ. אלה ישובים עם אוכלוסיה קטנה. השרותים ניתנים ע"י קופת חולים, ולא תמיד משתלם וכדאי לקופת החולים, בהתאם לאוכלוסיה, לתת את השרותים שהיא בוחנת לישובים יותר גדולים.

למרות שעדיין אין חוק בריאות ממלכתי בארץ, כלפי

ישובים קטנים, שהם מרוחקים ממרכז ארץ, חייב להיות גורם - ולפי דעתי, לא יכול להיות גורם אחר מאשר משרד הבריאות, אשר יבטיח את השרות הבאות לאותן המשפחות שעלו והתיישבו באותם המקומות החיוניים למדינה. פעמיים בשבוע, לפחות, חייב שיובטח רופא רגיל, לכל ישוב וישוב, כי אם אשה צריכה לקחת את הילד לטיפול מחוץ לישוב, היא מפסידה יום שלם. יש בעיה לצאת מהישוב, כי לעיתים התחבורה היא רק פעמיים ביום, במקרה הטוב. יש מקומות שאין כלל. לצאת מהישוב ולחזור חזרה, זה יום שלם. אזרחים כאלו, שהלכו והתיישבו במקומות האלה, רשאים לקבל טיפול ושרות כמו כל אזרח אחר, בירושלים, בתל-אביב ובכל מקום אחר. כמובן, שצריך לחפש את הדרך לכך יחד עם קופת החולים, כאמצעות משרד הבריאות, שיבטיח זאת.

יחד עם זאת, יכול להיות, שבמקומות כאלה קטנים,

קופת החולים, אולי, יתקשו לפעמים למצוא אחות, שזה דבר מינימאלי ואלמנטרי להגשת השרותים היום-יומיים, במשך הקופת מסוימת, כדי לפתוח את המרפאה. והיה, וקופת חולים, התקשה מכל מיני סיבות, לספק את האחיות הזו, צריך להיות גורם ממלכתי, שיבטיח ששרות האחיות, שהוא חיוני והכרחי ביותר, ינתן בצורה זו או אחרת, גם אם יהיה צורך לבקש עזרת גורמים אחרים, כמו צה"ל. אני מקווה שאפשר יהיה לספק זאת מהגורמים האזרחיים, אבל אם יש צורך, יש להעזר בצה"ל גם לגבי רופאים. צריך לשלב את כל השרותים הממלכתיים שישנם לסובת אותה אוכלוסיה אזרחית, שממלאה זאת עם פונקציה מסוימת.

רופאים מקצועיים - אינני מדבר על העברת מעבדות שלמות או מכונני רנטגן לישוב קטן, אבל צריך שיהיה רופא מקצועי מסויים, שיהיה אמבולנטי ויתן שרות, לעיתים יותר רחוקות מאשר רפואה כללית, אבל יתן אותו.

כללית, האוכלוסיה, היום, ביהודה ושומרון, כבר עוברת את שלוש הרבבות, והיא תלך ותגדל. היות והיא תלך ותגדל וזו אוכלוסיה מפורזת, יחסית, על אזור גדול מאוד, יש להערך, על-ידי כל הגורמים המטפלים בכך. היום, כל אחד, מטפל בתחום משלו. צריך לאחד ולראות את כל התחומים האלה יחד, כדי שנוכל לספק את השרותים הללו לאוכלוסיה שיושבת באזור זה.

אני רוצה לציין לסיכום, שקופות החולים, עושות באמת מאמצים עליונים - ומשרד הבריאות מלווה את הרעיון הזה - ועושים את כל האפשרי. האזרחים והתושבים שיושבים שם מרגישים את השיפור, אך יחד עם זאת, יש מה לשפר ואני מקווה, שכל הגורמים, עם משרד הבריאות כראשם, יעשו זאת.

ח"כ ח. פורת:

כאדם שחי באזור, לאור דבריו של מתי, אני רוצה לציין את העובדה, שסח"כ, טיפול שרותי הבריאות, גם ביהודה וגם בשומרון, הוא בהחלט ברמה הנדרשת. יש בעיות כאלו ואחרות, אבל בכלל של דבר, זה בסדר.

אני רוצה להתמקד רק בנקודה אחת, שיש לה משמעות כמבט לטווח ארוך. כפי שנאמר כאן, הציבור ביהודה ושומרון, מגיע היום לשלושה רבבות של יהודים. יש שם אוכלוסיה ערבית גדולה. אני חושב, שאחת הדרכים להראות את יכולת השותפות בין האוכלוסיה היהודית והערבית, זה דווקא, בנושא של שרותי הבריאות, שבהם אין מפלים בין דם לדם.

נדמה לי, שהיינו צריכים לחשוב במובנים של הקמת

שני כתי-חולים ביהודה ושומרון, האחד, בשומרון, באריאל, בסמוך לקריית-המדע המתפתחת עם כל המשמעות האחרות של זה, והשניה, בקריית-ארבע. בכל אחד מהמקומות יש פריפריה, שמונה כבר היום, למעלה מרכבת יהודים. היא בהחלט יכולה לשפר, לאין ערוך, גם את התנאים הירוויים יחסית של רמת הטיפול הרפואי באוכלוסיה הערבית. היינו עדים, בתקופה האחרונה, לכמה מקרים קשים, שבהם אפשר להצביע על כך, ואיני מדבר רק על מקרים קריטיים.

עוד נקודה שכדאי לציין בעניין הזה, בוגעת בנושא

של קליטת האוכלוסיה. בתוך האוכלוסיה היהודית, שבאה היום ליהודה ושומרון, יש רופאים רבים. יש קבוצה גדולה של רופאים בבית-אל, בקדומים, באפרת, במקומות שונים. יש אוכלוסיה של רופאים מקצועיים, שהיו יכולים להשתלב. יתכן מאוד, שבמסגרת בית חולים, יש מקום לדברים ספציפיים, שיהיו ייחודיים לכל מקום. הדבר הזה יאפשר קליטת עליה מקצועית. כשאנו יודעים, שיש היום פניות לא מעטות, של רופאים יהודיים, ממקומות שונים בעולם, שיוכלו להקלט במקום עבודה באזור.

אני יודע, שזה לא דבר, שאפשר לגמור אותו מהיום

למחר, אבל אני חושב שהיה מקום, שהועדה, דווקא מתוך התבוננות לטווח ארוך, תגיש איזו הצעה בכיוון זה למשרד הבריאות, לבחון את האפשרות הזאת ולהביא הצעה, שיכול להיות, שתצטרך ללכת בשלבים שונים. כי הקמת בית-חולים, הקמת אוניברסיטה, הקמת קריית-מדע, זה לא סיפור שמהיום למחר, אבל צריך להתחיל, אי פעם, את הדברים האלה, תוך תקווה, שהדבר הזה יוכל לשרת גם את האוכלוסיה היהודית וגם את האוכלוסיה הערבית. יש שם היקף אוכלוסיה כזה, שבהחלט מצדיק טיפול בכיוון הזה.

מר ח. צבן:

בהמשך לדברים של חנו, קודם כל, אני רוצה לתעלות

את בעיית התאום. כלומר, חלק מהנושא יכול היה להפתר ע"י תאום שרק משרד הבריאות

יכול לפתור אותו. אם בבית, ביקח ישובים שבהם הרופא נמצא רק יומיים או שלושה כשבוע, אם פתאום הילד מקבל חום, זו בעיה קשה, אם הוא מקבל בדיוק ביום, שהרופא לא הגיע. לעומת זאת, אם מתאמים בין שני ישובים סמוכים, כך שבישוב אחד, הרופא יהיה ביום ראשון, שלישי וחמישי. ובישוב השני, הרופא יהיה ביום שני, רביעי ושישי, אז אין בעיה לאמא לנסוע חמישה קילומטר ולהגיע. מה שאין כן, אם היא צריכה לנסוע לעיר הגדולה. אם משרד הבריאות היה יכול לעשות תכנית תאום, כך שכל משפחה תדע לאן להגיע, זה היה עוזר מאוד לנושא.

הנושא השני שחנן העלה - וזה כהחלט משתלב עם מה

שאמר מתי בטיפול המקצועי. הייתי מתחיל בהקמת כעין מרפאות חוץ מקצועיות בשני האזורים שהזכרתי. הקמת בית חולים, היום, זו השקעה תקציבית, אבל אפשר להקים מרפאת יום, כשלוחה של בילניסון באריאל, עם 3 - 4 רופאים, עם חדר טיפולים, וכך, הרופאים המקצועיים, מכל האזור, יבואו לעבוד שם. כך לא תהיה בעיה של רפואה מקצועית וטיפול סביר. אני חושב, שהאוכלוסיה עדיין לא זקוקה לבית-חולים, אבל לטיפול מקצועי היא בוודאי זקוקה. אח"כ זה יוכל להתפתח לדברים הרבה יותר גדולים.

מר י. מרגלית:

אני ער לאחרונה לתחרות בין קופות החולים למתן שרותי רפואה. כולנו אמונים על זה, שהאזרח יקבל שרות יותר טוב. כאשר מופיעות שתי קופות חולים, טיב השרות גדל בסדרה הנוספת ולא בסדרה חשבונית. אני מבין, שהפעילות הזאת, ממומנת ומסובסדת, לא במעט, ע"י תקציבי המדינה ומשרד הבריאות - האם נעשה במשרד הבריאות משהו כדי לתאם את הפעילות הזאת?

מר א. בראון:

אני רוצה להתייחס, גם כן, לנושא שהעלה חנן וזה נושא מרכז בריאות בשומרון. הייתי אומר, שנלך על שומרון קודם, כי הדרום די קרוב לירושלים, מה שאין כן החלק הצפוני. אני מתכוון, בעיקר, דווקא לבקעת

הירדן, ששם יש בעיות גדולות בנושא הרפואה האמבולטורית.

אבי הייתי אומר, שאפשר להתחיל במרכז רפואי באזור אריאל, עם ראייה לעתיד. מוכרחים להתחיל באיזה שהוא מקום. אבי אומר זאת גם לגבי הערבים. לפני 10 ימים היינו בסיור בשטח עם שר הבטחון והעלו שם את הנושא הזה באופן הכלי קונקרטי. אפשר לגייס כספים גם מהם. זה יכול להיות בדרך של שיתוף פעולה הומני וגם אמיתי. אבו ידועים בכל העולם כבעלי שרות רפואי ברמה גבוהה. לבית-חולים הדסה בירושלים באים ערבים, בעלי אמצעים, מכל ארצות ערב.

הגב' פ. אלבק:

גם לפני 67 באו.

מר א. בראון:

אבי חושב, שזה מפעל ממדרגה ראשונה. זה חשוב להתיישבות. זה חשוב לעובדה, שיהודה ושומרון הם חלק בלתי נפרד מארץ-ישראל ושגם הערבים ידעו את זה. אבי חושב, שזה מפעל ממדרגה ראשון, שחשוב כמו הקמת ישוב נוסף. יהיו לכך השלכות בכל העולם. אבי חושב, שועדה זו, כועדת שרים משותפת להסתדרות הציונית ולממשלה, מתפקידה לעורר את הנושא הזה ולדחוף אותו בכל הכוח האפשרי.

גב' אבני:

אבי אתחיל להתייחס לפי הסדר. ראשית, אם הבינוחם, כשהצגתי את הנושא, שהבעיה פתורה או קרובה לפתרון, אז אבי לוקחת את דברי בחזרה. אבי האחרונה שאומר זאת. הבעיות אינן פתורות. הן בעיות קשות, שאנו מנסים להתמודד איתן, כשהתוצאות לא משכילות רצוננו כלל. אבי באמת שמחה, שיש לי חזמנות לבוא לפורום הזה. אבי מקווה, שאנו נמשיך ונפגש בנושאים האלה ונקבל גם את העזרה והטיפול מהפורום הזה.

בנושא הכיוב שהוזכר פה, אני רוצה להבהיר, שבנושאים של בריאות הסכיבה ובנושאים שאנו עוסקים בהם, אנו משרד שיכול לתת תשובה לנושא המקצועי, יש לנו את הידע המקצועי, יש לנו אפשרות לתת הנחייה, לקבוע מדיניות - מהם השרותים ומהו הפתרון לבעיות שמתעוררות. אנו, בהחלט, גם בתחומי הקו הירוק, אינם אלה שמפעילים ומתחזקים. מאוד חשוב, שזה יהיה ברור, כי הרבה פעמים, הגבול הזה, אינו ברור.

גם בתחומי הקו הירוק, כשיש בעיה של מים - והבעיה בהחלט יכולה להתעורר, כשהרשות המקומית או העירונית אינה ממלאה את תפקידה בפיקוח השוטף, או בתחזוקה - כשברוב המקרים, תחזוקה של צנרת מים תקינה, היא באחריות ובהפעלה ישירה של הרשות המקומית - אם מסיבה זו או אחרת, היא לא מקיימת את התחזוקה הזו באופן תקין ויש זיהומים - אז הצעקה קמה על משרד הבריאות. אז שיהיה ברור, שמשרד הפנים, כשם שהוא מתחזק ומתקצב את השרויות המקומיות, צריך להתליחם לנושא זה באותה מידה של אחריות. זה חלק כללי בפרד מהבעיה. אנו יודעים, גם בתחומי הקו הירוק, באזורי הגליל, שהדרישות מהרשויות המקומיות בנושא הכיוב, הן גדולות מיכולת המועצות המקומיות הקטנות להתמודד איתן. בהחלט מצפים, ממשרד ממשלתי, שאחראי על השרויות המקומיות, למצוא לזה את הפתרון התקציבי והתקני. זה צריך להיות ברור. בראה לי, שכאותה דרך, צריכה להיות התייחסות מעבר לקו הירוק, כשמדובר על תחזוקה.

לגבי הנושא המקצועי, בהחלט מתפקידנו לקבוע מהן הדרישות ומהם הפתרונות המקצועיים. כפי שהסברתי, בזמנו, הוטלה הבעיה על הלשכות בנפרד. היום, יותר ויותר, נכנסים לזה בדרג מרכזי. למעשה, יש כבר תכנית של הקמת לשכה אחת, שתטפל בכל הנושאים האלה, על-מנת לפתור את הבעיה, שלא פתרנו עד כה, במסגרת הלשכות.

דבר נוסף וספציפי יותר זו הקמת מרכז בריאות

בקריית-ארבע. אני רוצה לומר פה, שגם אישית, הייתי די הרבה ועדיין מעורבת בנושא זה. בלי ספק, יש צורך במרכז כזה, שלא ישרת רק את קריית ארבע, אלא כפי שאמרתי, משרד הבריאות הוא משרד ממשלתי, הראייה היא ראייה ממלכתית, ובהחלט, אנו לא מתייחסים לכל ישוב וישוב, אלא יש פריסה ואנו יודעים, שהמרכז הזה, לכשיקום, צריך לשרת את הישובים בסביבה. זה נמצא כעת בשלב של תכנון בועזת הפרוגרמות שלנו. כאשר, כעצם, הדרישות המקצועיות לגבי מה שהמרכז הזה צריך לתת, מצידנו מוכנות. הבעיה כמובן נשארה, שוב פעם, בעיה של מימון, בעיה של תקציב, וברור, שיהיה כאן צורך בתאום מירבי של כמה גורמים מטפלים כמו: משרד השיכון, משרד הבטחון וגורמים נוספים. אני בהחלט מצפה, שהועדה כאן, תתן לזה את מלוא המשקל. אני מוכרחה לומר, שיש בנושא זה דיונים מאוד, מאוד הדוקים עם מועצת קריית-ארבע.

בינתיים, כמובן, לכולנו ברור, שמרכז כזה או

מרכזים דומים לא קמים בין יום. יש צורך בהסדר של הדרישה לטיפול שוטף היום. כפי שהזכרתי קודם כסקירה, חלק גדול מהעבודה שלנו היא בתחום השידוכים. אחד הדברים שאנו בוחנים, ובמידה רבה מסדירים את העניין, שיהיו סידורים מסויימים בין בית-חולים שערי צדק, למשל, לבין מתן שרותים לאוכלוסיה. אנו מבנים את הכיוון הזה. אנו נמצאים בתאומים לבדיקת הנושא עם שתי קופות החולים. אנו מבצלים את הקוניקטורה של הקופות שמתחרות על מתן השרותים ואנו מבנים לבדוק מי משתי הקופות תוכל לתת את התשובה הנאותה ביותר לפתרון הבעיה של הטיפול הכוללני.

מעבר לזה, כאחראית על שרותי רפואה מובעת, אני

מאוד, מאוד מעוניינת לבחון גם את האפשרות של שילוב שרותים ולא רק של שרותים מונעים, אלא גם, כפי שהוזכר פה, מתן שרותים שוטפים לכל האוכלוסיה, גם היהודית וגם הערבית. בהחלט, אין לדלזל בזה. זה חשוב מכל הכחינות.

אני רק רוצה להזכיר, שבתוך התאומים האלה, כמובן, וכללים גם ההסדרים, כאשר באמצעות הרופאים שלנו, אנו ממש משדכים בין הישובים השונים, כך שיום אחד הרופא יהיה באפרת וביום השני בקרית-ארבע, כדי שלא יהיה יום אחד, שלא ניתן יהיה להשיג שרותי ואחות בגבול סבירות ההגעה. המדובר לא רק בבדיקה שהרופא גותן במרפאה, אלא גם בסידורים לביקורי בית.

לגבי שילוב שרותים לאוכלוסיה יהודית וערבית -

גם בתחום הסביבה וגם בתחום בריאות הפרט, הדברים בוודאי קשורים. קיימת היום במשרד פונקציה מיוחדת של מתאם אדמינסטרטיבי לישובי יהודה ושומרון, שעוסק בעיקר בישובים הערביים, כקמ"ס בריאות. הוא עוסק בכך, במידה רבה, בתאום עם הישובים היהודיים. היום התקדמנו ומינינו לנושא זה גם רופא אחראי מקצועי, מהבכירים, שכשרותי בריאות הציבור, שיקבל על עצמו גם את הנושא של תאום מקצועי, במסרה, גם ליעל וגם לחסוך.

ח"כ ח. פורת:

אין להם כלים. שרותי הרפואה הערביים הם, בדרך כלל, רחוקים מלענות על הצרכים של האוכלוסיה הערבית. כאשר לשרותים של האוכלוסיה היהודית, היום, אין כלים שניתן בהם לספק שרותי רפואה לכל.

הגב' אבני:

כללית, מנסים לגייס את המעט שיש ולחלק זאת בצורה סבירה. חוץ ידיעה ברורה, שאם לא יבוא לזה תגבור רציני, מבחינת משאבים, עם כל הרצון שקיים, הנושא לא יוכל להתקדם בצורה סבירה.

כפי שאמרתם, הקמת מרכזים בריאותיים והקמת

בתי-חולים, זה לא דבר פשוט, לא רק מבחינת הכביה, אלא אנו מאוד, מאוד בזהירים מלחת טיפול שהוא לא ממדרגה ראשונה. ידוע, שהיום הטיפול הרפואי, בעיקר בבתי

חולים ובמרכזים רפואיים, הולך ונעשה יותר ויותר מתוחכם וכמוכן, שהעלות שלו הולכת ועולה. אחד התפקידים של משרד הבריאות ושרותי בריאות הציבור, בעיקר, זה לבסות ולראות מה ניתן לעשות במסגרת קהילתית, במסגרת של רפואה מונעת ובמסגרת של רפואת המשפחה - שלדעתי, זה המקצוע הבסיסי, שצריך לחזק אותו, כדי להבטיח, שבאמת, אותם השרותים החיוניים, הסופר-מתוחכמים, שדורשים כח אדם וציוד סופר-מיומן, יתרכזו, באמת, במקומות שצריך להתרכז בהם. יתכן מאוד, שההסדרים יהיו בטיפול התחבורה ומתן עוד כמה אמבולנסים, כדי שיאפשרו גם לבנים יולדות להגיע בצורה יותר נוחה לבתי-חולים, כדי שהן תקבלנה שם את מירב הטיפול ולא חצי טיפול, במרפאה מאולתרת, אם כי גם לכיוון זה חותרים. כך שזה עוד נושא, שאני מעלה, כקושי במחשבה, שבראית כביכול פשוטה - נקים עוד שני מרכזים באזור יהודה ושומרון ונפתור את כל הבעיות, גם מבחינת קליטת עולים. חושבים שזה כך, אבל זה לא פשוט.

מה שכן הייתי מציעה, שאנשים בהחלט יבקרו בבית החולים בהר-הצופים ויראו איך מתישט שם הנושא של שילוב בטיפול רפואי לאוכלוסיה היהודית ולאוכלוסיה הערבית, לפי מיטב ידיעתי, בצורה שאין להתבייש בה. כלומר, זה כבר ניצול המסגרת הקיימת.

במילים אחרות, מה שאני רוצה, שיוכן פה כמסר - ושמחתי לשמוע שמרגישים בהתקדמות וטיפול - אני האחרונה שאציג עמדה כאילו אנו מרוצים. אנו לא מרוצים. כפי שאמרתי, רצון יש. כל מה שבאמר כאן, זה יותר מאשר התפרצות לולת פתוחה. צריך להכין, שהתחום של משרד הבריאות הוא תחום של ידע מקצועי, יעוץ, כשהתחזוקה והתקציבים הגדולים שדורשים, הנושאים האלה, גם קונספטואלית, לא מצויים בידינו. אני מאוד אשמח, אם הנושא יקבל תנופה מכאן ובקבל יותר ממה שאנו מקבלים עד עכשיו, ונוכל, באמת, לפעול יותר טוב.

השר י. נאמן:

אני מודה לך. אני רציתי לסכם, בכל זאת,

בנקודות הבאות: ברור, כפי שאמר מתי, שיהודה ושומרון הם חלק מארץ-ישראל והטיפול צריך להיות אחיד, בנקודה זאת.

נרמה לי, שאנו יכולים לומר כאן, שמבחינת משרד

הבריאות, השטח שאנו רגים בו כרגע, שהוא מאוכלס, חלקו ביהודים וחלקו בערבים, לא יכול להיות בן חורג. חייבים לוודא, שבאמת, תעשה פה עבודה, שתביא את הטיפול, בהקדם האפשרי, לרמת הטיפול ביתר חלקי ארץ-ישראל.

שמענו, שיש בעצם, 3 מיני בעיות שהתעוררו כאן.

בעיה אחת, שקשורה בתחום משרד הבריאות, שהוא המפקח ואצלו הידע, אבל יש קושי, כנראה, בגופים הטמשלתיים, במועצות, להרים אותו. אני מדבר על כל נושא הביוט, נושא האשפות והנושאים הללו. ברור, שיכול להיות, שכעבודה מתואמת, אנו חייבים לבדוק למה המועצות המקומיות והאזוריות לא מסוגלות להרים את זה באותה הצלחה. כלומר, איזה סיוע צריך לתת להם. יכול להיות, שצריך לתת יותר סיוע מקצועי מאשר למישהו אחר. יכול להיות, שצריך לחפש את ההקצבות הכספיות הדרושות. אבל ברור, שאנו צריכים לעסוק בזה. אז אני רושם לי, לועדת המעקב של הועדה הזאת, לחפש פתרון לאותו נושא, שזאת ברקאי עורר אותו כאן. ניתן לזה גושפנקא של ועדת המעקב ולא ניתן לזה להרדם. נעסוק בעניין ובבקש ממשרד הבריאות לתת את כל הגיבוי המקצועי והיעוץ שלו. אנו ננסה להזיז זאת כך, שהמועצות האזוריות והמקומיות תוכלנה להרים את העניין, כפי שהן מרימות ביתר חלקי ארץ ישראל. ואם לא, צריך לעזור להן. אז זה נושא אחר.

נושא שני קשור בבעית התאום שהושמעה כאן בנושאים

של מתי מבקר רופא בישוב זה או בישוב אחר. אני מבין, שלמשרד הבריאות יש לשכה. שמענו על הלשכה ועל קידום הנושא מעבר ללשכה. אז נבקש ממשרד הבריאות, שיכניסו למחשב את הבעיה הזו וינסו לכסות, כתכנון יפה ובביצוע את ההערכות הזאת, כך שלא

ימצאו ישובים, שאין בהם ביקורים שוטפים. יש לכנות זאת כך, שתמיד יהיה משהו בסביבה הקרובה, כך שאפשר יהיה להקל על האוכלוסיה.

כמקרה זה, אני מניח, שגם משרד הבינוי והשיכון וגם ההסתדרות הציונית יתנו את כל הסיוע הדרוש לגבי איפה עומדים להקים עוד איזה שהוא ישוב ואיך לתאם את הדברים. גם ענין הדרכים חשוב פה. אבל היוזמה צריכה להיות, בעצם, של משרד הבריאות, כשלושותכם עומדים הגורמים שמיוצגים כאן.

נקודה שלישית היא בענין המרכזים הרפואיים. קודם כל, צריך לדאוג, שכלום הדברים יעשו עם אמבולנסים או כשיטות אחרות ולא ימצא ישוב, שאין לו תכנית פיננסי מאורגנת. רשמנו לנו, בתקופת שכיתת הרופאים, שהיו בעיות מיוחדות בבקעת הירדן, שהיתה במצב די מנותק, כי אין בקרבתה שום מרכז רפואי שהיא יכולה להשען עליו. את זה, אתם יכולים לתאם ולשפר. מעבר לזה, כיהודי שידוע את צפיפות בתי החולים כחלקים שונים בארץ, אני יודע, שיש שלב, שבו נצטרך להגיע, בלאו הכי, למרכזים רפואיים - אם זה באריאל לגבי השומרון ואם זה, בקרית-ארבע, לגבי אזור חכרון ("הדסה" ישבה שם כבר פעם, זה מראה שאז כבר היה מקום לדברים הללו). יש מקום, ליוזמה של הממשלה, להתחיל לתכנן מתקנים מקומיים. הם יכולים להיות כגרעינים, כינתיים. אפשר לגמור זאת עם קופות החולים השונות ולתת להם את הסיוע הדרוש. ועדה זאת וועדת המעקב שלה, תהיינה מוכנות לחפש איך לתת את הסיוע הדרוש, בענין זה. צריך להחליט, מי יתן, האם זה "הדסה", או קופת חולים הכללית, או אחרת ולהתחיל להכניס אותם לאפיק כזה, שבתחילה יהיה מרכז קצת יותר עבה ממרפאה רק לישוב עצמו. אח"כ, נוביל זאת, באמצעות תרומות מתאימות לכיוון של בתי-חולים.

היות ומדובר פה בנושא הומניטארי, שבו, כאמור, אין הבדל בין יהודים וערבים, יכול להיות שימצאו הרכה יהודים רחמניים וגויים רחמניים, שיהיו מוכנים גם לתרום תרומות לאותם המרכזים הרפואיים. בשלב זה צריך לחפש את הקבלן הישראלי, את קופת החולים המתאימה, שתדלק להתחיל במבצע כזה. אולי

היא גם תשיג את התרומה אח"כ.

אני מודה על העניין ומודה לד"ר אבני.

הת/78. איזור ממתחים: - וועדה מכינה

הנקודה האחרונה שרציתי לעורר כאן - אנו מתקרבים לשלב, שנצטרך לטפל באיזור של מאחזים בוספים. לאור זה, ארצה, שנקים לעצמנו ועדת משנה מכינה, שתבדוק את הדבר ותביא הצעות. אני מציע, שאורי מצד אחד ומתי מצד שני, יקבעו ביניהם עם מי שיקבע מצד משרד הכינוי והשיכון (כנראה יוסי, במקרה זה) אולי יחד עם חנן, ועדה שתעשה איזו בדיקה.

מר מ. דרובלס:

מסעם ההסתדרות הציונית, אני מציע את ד"ר צבן.

השר י. גאמן:

חשוב ביותר, שגם משרד המשפטים יהיה בעניין, כי אני מבין שיש הבדל בשטחים האלה כאשר צה"ל יושב בהם וכאשר צה"ל לא יושב בהם. לכן זה חיוני ביותר. זו תהיה ועדת משנה, שנזמן אותה כדי לבדוק ולהכין את השלב הבא של האזור.

אני מודה לכל הנוכחים. להתראות בקרוב. שנה

טובה.

הישיבה נבעלת

מצפה נטופה: - יישוב קהילתי

ממלא יושב-ראש הוועדה להתיישבות פותח.

כדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן;
היה מ. דרובלס, ש. יהלום וי. מרגלית

מ ח ל י ט י ס, בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי
ההתיישבות וכפוף לחוות הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית
בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר
כדלקמן, את הקמתו של היישוב מצפה נטופה, במקום האחוזות
הנחיל שקיימת במקום: -

א. הישוב ישא אופי קהילתי;

ב. מיקומו: - בנ.צ.מ. 186/245, על הר טורעו.

ג. בתכנון הסופי יקיף הישוב 250 משפחות, כאשר בשלב אי
הוא מחוכם ל-60 משפחות;

ד. התעסוקה בישוב תתבסס על מלאכה, תעשיה ושירותים;

ה. הישוב ישתייך למועצה האיזורית גליל תחתון ויקבל
במסגרתה שירותי חינוך ושאר שירותים ציבוריים
ומוניציפליים.

ו. את האחוזות הנחיל יאזרח גרעין "הר חלוץ" המסונף
לתנועת "אמנה";

ז. האחריות הכוללת לביצוע החלטה זו מוטלת על המחלקה
להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

ח. הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית רושמת לפנייה כדלקמן, את הודעתו
של ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית
העולמית:

"אנחנו נעביר לרשות האנשים את ההיאחזות,
נשפר את התנאים במקום בצורה כזו, שמשפחות תוכלנה
להתקיים. הם יתחילו לתפקד במקום עד שיסכמו עם
משרד הבנוי והשכון את בניית הקבע. לגבי הקיבוץ
הדתי, שנקודה זו היתה צריכה להיות מיועדת עבור
הקיבוץ השלישי שלהם באיזור - מאחד שיש כמה בעיות
שאנו צריכים לברר בנושא של "אדמות הנציב" - סוכס,
שהקיבוץ הדתי מסכים לוותר, לעת עתה, על האחוזות
הנחיל. והיה והקיבוץ הדתי יודיע למחלקה להתיישבות
שיש לו גרעין נחיל שמוכן לאזרח את הנקודה -
המחלקה להתיישבות מתחייבת כלפי הקיבוץ הדתי כי
שנה לפני שגרעין זה יעלה אנחנו נבנה את המוקד,
שהוא יהיה חלק של קיבוץ הקבע. לסכום זה הסכימו:
- הן האנשים שצריכים להתיישב במקום, הן הקיבוץ
הדתי והן הגורמים האחרים".

ממלא מקום יושב-ראש הוועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. נאמן, מ. צפורי והגבי פ. אלבק.
מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מס. הח/56 של הוועדה
להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית
(להלן - הוועדה להתיישבות), מיום יי בסיון התשמ"ג
(22.5.83)-1

א. הוועדה להתיישבות רוצה לפניה את הודעתה של מנהלת
המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, כי:-

(1) לגבי החלק המזרחי מתוך האזור כפי שהוכרז, ואשר
נועד להקמתו של היישוב עתניאל - אין עליו ערר.
בנוסף לכך, נרכש שטח נוסף בהמשך מזרחה. לאור
זה - ניתן לבנות על פסגת ההר ועל ההמשך ממנו,
שזהו כמחצית השטח שהוכרז בזמנו אדמת מדינה
ונמצא בתוך צו התפיסה;

(2) יש להשאיר בתוקפה החלטה מס. הח/56 הנ"ל לגבי
החלק המערבי של האזור אשר נועד לעתניאל;

ב. (1) לבטל החלטה מס. הח/56 של הוועדה להתיישבות מיום
יי בסיון התשמ"ג (22.5.83) לגבי החלק המזרחי
של איזור עתניאל כמפורט בסעיף א(1) לעיל,
ולאפשר תחילתו של עבודות שם;

(2) להשאיר בתוקפה החלטה מס. הח/56 הנ"ל - לגבי
החלק המערבי של איזור עתניאל.

ממלא מקום יושב-ראש הוועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן; הי"מ. דרובלס,
א. בראון, י. מרגלית והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס, בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי
ההתיישבות, וכפוף לחוות הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית
בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן
הקמתו של היישוב גנים בי:-

- א. היישוב יוקם בנ.צ.מ. 1795/2065, כסמון לגנים בצפון השומרון;
- ב. היישוב יהיה בעל אופי קהילתי ובתכנון הסופי יגיע לכדי 300 משפחות.
- ג. בשלב אי מתוכנן ליישב כ-60 משפחות אשר תכנסנה למאחז הנחיל. כדי שהיישוב יתפקד באופן סביר - ישופרו בשלב זה התנאים במקום ויווספו מספר מבנים זמניים;
- ד. תעסוקת המתיישבים תתבסס על תעשייה ושירותים.
- ה. הישוב ישתייך למועצה האזורית שומרון, ויקבל במסגרת זו את כל שירותי החינוך ושאר השירותים הציבוריים והמוניציפליים.
- ו. הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפנייה את הודעתו של נציג משרד הבנוי והשכון כי מן הבחינה התקציבית - לא נכלל היישוב גנים בי בתכנית העבודה של משרדו, באם לא ייווצרו תנאים אחרים.
- ז. האחריות הכוללת לכיצוע החלטה זו מוטלת על המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

הח/69. גבעת לבונה

ממלא מקום יושב-ראש הוועדה להתיישבות פותח.
בדיון משתתפים: השר י. נאמן והגבי פ. אלבק.
המשך הדיון נדחה.

הח/70. התיישבות בערבה: - הודעת ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית בענין מצפה שיטה, מצפה סירים ומצפה שחרות

ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.
מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מס. הח/62 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן - הוועדה להתיישבות), מיום כ"ט בתמוז התשמי"ג (10.7.83)-1

א. הוועדה להתיישבות רושמת לפנייה את הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית כי:- סוכמו עם מערכת הבטחון מקומותיהם של מצפה שחרות ומצפה שיטים וכי המחלקה להתיישבות מתכוונת לגשת להקמתם. לגבי מצפה סירים יתקבל סיכום בקרוב.

ב. בהמשך לנייל ובהתאם לסעיפים די ו-ה' של החלטה מס. הת/62 - לאשר הקמתם של מצפה שחרות ושל מצפה שיטים.

(הנ.צ.מ. של המצפים הנ"ל - יובאו ע"י המחלקה להתיישבות, כישיבה הקרובה של הוועדה להתיישבות).

הת/71. גבעת אהוד (חירבת כרכור):- יישוב קהילתי ביוזמה פרטית

עוזר סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

כדיון משתתפים: השרים י. נאמן, מ. צפורי, היה א. צור, י. מרגלית, מ. דרובלס, ז. ברקאי, א. כראון וא. בוכמן.

מ ח ל י ט י ס, בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי התיישבות וכפוף לחוות-הדעת של מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר עקרונית ולפי הפירוט כדלקמן, הקמתו של יישוב בשם גבעת אהוד:-

א. משרד הבנוי והשכון יבדוק את ענין הקמתו של היישוב בהתאם להחלטה מס. הת/51 ב.י. של הוועדה להתיישבות המשותפת למשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ו' באייר התשמ"ג (19.4.83):-

(1) אם הבדיקה כאמור, תגרוור ערעור מטעם משרד הבנוי והשכון - יידון הנושא על-ידי הוועדה להתיישבות;

(2) אם לא יהיה ערעור - יש לראות בהחלטה זו אישור סופי להקמתו של היישוב;

ב. היישוב יוקם בנ.צ.מ. 155/148, על שטח של כ-1200 דונם והוא ישא אופי קהילתי;

ג. הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפנייה את הודעתו כדלקמן, של עוזר סגן שר החקלאות לענייני התיישבות, כי:-

(1) ישנם כל האישורים מטעם משרד הבנוי והשכון להקמת היישוב וכי כל התכניות הנוגעות בדבר מאושרות.

(2) באתר היישוב קיימת תשתית לראש השטח (המתיישבים התחילו בבניית התשתית הפנימית של היישוב);

(3) היישוב מוקם במסגרת בנייה פרטית והגרעין המתיישב אינו מבקש סיוע להקמתו - מהמוסדות המיישבים.

הת/72. גרעין "אדם" - הכשרה והטיפול בו על ידי המוסדות המיישבים

ממלא מקום יושב-ראש הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מודיע, כי: - גרעין "אדם" אשר נאחז בשעתו באדמת מעלה אדומים מבלי לרצות להיות בחוץ היישוב, ואשר התבטא בצורה לא סבירה ולא נאה לגבי מעלה אדומים - ירד מן המקום. הגרעין גם חזר בו מן הדברים שאמר ונקלט לחקופת הכשרה בכפר אדומים, עד אשר המוסדות המיישבים יחליטו מה לעשות בו.

כדיון משתתפים: השר י. נאמן, הייה ח. פורת וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ס, הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפניה, כי:-

א. (1) גרעין "אדם" ירד מן המקום שנאחז בו במעלה אדומים ונסוג מהתבטאויותיו לגבי היישוב האמור;

(2) הגרעין עובר הכשרה בכפר אדומים;

ב. לאור המצב החדש שנוצר - נכנס גרעין "אדם" לתור הגרעינים אשר יטופלו באופן סדיר על ידי המוסדות המיישבים.

הת/73. התיישבות בגליל על-ידי גרעיני עולים:-
הצהרת כוונות להקמת: א. פי-נר (אביטן אי)
ב. הר חלוץ
ג. עילוט

ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית מודיע, כי כפוף לתאומים וסיכומים מחייבים של הגורמים המיישבים הנוגעים בדבר, יש בכוונתו להביא בהקדם לאישורה של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - הצעה להקמתם של שלושה יישובים בגליל, כמפורט להלן: -

א. פי-נר (אביטן אי)

(1) היישוב יהיה קהילתי רב-שכונתי;

(2) מקום היישוב יהיה בנ.צ.מ. 164/240, ממזרח לרכסים סמוך לכפר אביטן;

(3) יאכלסו את היישוב עולים מאנגליה ודרום-אמריקה, יחד 200 משפחות ועוד כ-200 משפחות מקרית טבעון, כאשר: -

- (א) בשכונה הדרום מערבית של היישוב יהיו 85 יחידות דיור לגרעין עולים מאנגליה;
- (ב) בשכונה המרכזית יהיו 115 יחידות דיור לגרעין עולים מדרום אמריקה;
- (4) התעסוקה ביישוב תתבסס על תעשיה, שירותים וקייט.

ב. הר-חלוץ

- (1) יישוב קהילתי לעולים מארצות הברית;
- (2) מקום היישוב יהיה בנ.צ.מ. 1795/2615, מצפון לכרמיאל בחלקו המזרחי של הר-חלוץ;
- (3) היישוב מתוכנן ל-200 יחידות דיור;
- (4) התעסוקה ביישוב תתבסס על תעשיה, שירותים באיזור וקייט;
- (5) היישוב ישתיין למועצה האיזורית משגב ויקבל במסגרת זאת שירותים ציבוריים ומוניציפליים.

ג. עילוט

- (1) יישוב קהילתי;
- (2) מקום היישוב יהיה בנ.צ.מ. 1730/2360, ביו הישוב הערבי עילוט לכפר זרזיר;
- (3) הישוב מתוכנן ל-400 יחידות דיור ויוקם ביוזמת המועצה האיזורית עמק יזרעאל ובשיטת הבניה העצמית;
- (4) התעסוקה תתבסס על תעשיה ושירותים באיזור;
- (5) היישוב ישתיין למועצה האיזורית עמק יזרעאל ויקבל במסגרת זו את שירותי החינוך ושאר שירותים ציבוריים ומוניציפליים.

הח/74. ניסנית: - מחנה הכשרה לגרעונים

ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן, הי"ח מ. דרובלס וא. בראון.

מ ח ל י ט י ס:

א. הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפנייה את כוונתה של המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית - להפוך את מאחז הנחל ניסנית למקום להכשרה של גרעונים. מקום ההאחזות בנ.צ.מ. 105/107, צפון חבל עזה;

ב. הוועדה להתיישבות קובעת כי הכוונה הנ"ל תובא בפניה - לדיון ואישור, לאחר שהנושא יתואם ויסוכם על דעת כל הגורמים הנוגעים לעניין.

הח/75. צופין

מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה פותחת.

בדיון משתתפים: השרים י. נאמן, מ. צפורי, הי"ח א. בראון, ז. ברקאי, מ. דרובלס, א. צור, ח. פורת והגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס, להטיל על וועדה בהרכב: -

- א. מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
- ב. עוזר שר הבטחון (לענייני התיישבות)
- ג. מנהל הפרוגרמות במשרד הבנוי והשכון

לעקוב אחרי כל העניינים הקשורים בנושא צופין ולהביא בהקדם המלצות לוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

הח/76. אורנית-צמדות

עוזר סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן, הגבי פ. אלבק ומר א. צור.

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מס. הח/52 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ו' באייר התשנ"ג (19.4.83), להטיל על ממלא מקום יושב-ראש הוועדה, לזמן את כל הגורמים הנוגעים לעניין כדי לבחון את כל הנושאים הקשורים לאורנית-צמדות.

הת/77. פעילות שירותי בריאות הציבור ביישובים ביהודה ושומרון:
סקירה מטעם משרד הבריאות

נציגת משרד הבריאות סוקרה בפני הוועדה את פעילויות שירותי בריאות הציבור ביישובים ביהודה ושומרון.

כדיון משתתפים: השו"י, נאמן, הי"ח, פורח, ז. ברקאי, מ. דובלס, ח. צבן והגברות פ. אלבק וע. אכני.

(פרטי הסקירה ושומרים בפרוטוקול המילולי של ישיבת הוועדה).

הת/78. איזורים מאחזים: - וועדה מכינה

ממלא מקום יושב-ראש הוועדה להתיישבות פותח

מחליט, להטיל על וועדה מכינה כהרכב: -

- א. יועץ שר הבטחון (ענייני התיישבות);
- ב. ראש המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית;
- ג. ראש המינהל לבנייה כפרית ויישובים חדשים במשרד הבנוי והשכון;
- ד. חיי"ח, פורת - נציג משרד המדע והפיתוח;
- ה. מנהל הקרן הקיימת לישראל;
- ו. נציג משרד המשפטים.

לבדוק את נושאי האיזורים של מאחזים, ולהביא הצעות כנדון, לוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

ה י ש י ב ה   נ ו ע ל ח

2 1 18

סגנון ומה

מזכירות הממשלה

ס מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

יום א', כ"ט בתמוז התשמ"ג - 10.7.83

נכחו: חברי הועדה - השרים:
י. נאמן - יו"ר, ז. תמר,
ד. לוי, מ. צפורי.

נציגי ההסתדרות הציונית:
מ. דרובלס, ר. ויץ,
מ. ריבלין, א. תבין.

בעדו: חברי הועדה - השרים:
י. ארידור, מ. ארנס,
מ. נסים.

נציגי ההסתדרות הציונית:
א. אכילי, ע. לוינסקי,
י. שפירא.

ח"כ מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ח"כ ח. פורת	- משרד הבינוי והשיכון
כ. אכלין	- משרד המשפטים
פ. אלבק	- משרד ראש-הממשלה
מ. ארן	- משרד האוצר
א. כוכמן	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר הבינוי והשיכון
א. בן-אבו	- הסוכנות היהודית
ז. בן-יוסף	- משרד התקשורת
א. בן-יעקב	- משרד הבינוי והשיכון
ע. גורן	- המנהל הכללי, משרד המדע והפיתוח
ת. גריזים	- החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
י. דקל	- משרד החינוך והתרבות
ש. יהלום	- לשכת שר המדע והפיתוח
ד. לב	- משרד הבינוי והשיכון
י. מרגלית	

מלכא/.

בפרוטוקול זה 27 דפים.

18: 3.5 1-18

19-23 . 1.5

ק. מלכא	- לשכת סגן שר החקלאות לעניני התישבות
י. נהרי	- מינהל מקרקעי ישראל
אל"מ ד. סתו	- צה"ל
א. עטיה	- משרד התעשייה והמסחר
א. פרחן	- משרד המדע והפיתוח
ח. צבן	- הקרן הקיימת לישראל
א. שבות	- משרד המדע והפיתוח
א. ליסנסקי	- מזכיר הועדה

סדר היום:	הת/61	דברים לזכרו של סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות שמחה ארליך ז"ל	א. 1
	הת/62	התישבות בערבה:- מצפה שיטה, מצפה סיירים ומצפה שחרות	א. 1
	הת/63	מצפה נטופה	א. 8
	הת/64	מחנה פחמה	א. 14
	הת/65	גנים ב'	א. 15

דברים/.

הח/61. דברים לזכרו של סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות שמחה ארליך ז"ל

(ראה כסוף הסטנוגרמה).

הח/62. התיישבות בערבה: מצפה שיטה, מצפה סיירים ומצפה שחרות

השר י. באמן:

רבותי, נחחיל בישיבה. אני מקווה, שסגן שר החקלאות יצטרף אלינו, בעוד כמה דקות. הנושא הראשון מוצג ע"י ההסתדרות הציונית. הנושא הראשון הועבר לישיבה של היום, לאחר, שכלפני חדשינו דנו בכך, הסתבר לנו, שיש כמה דברים לא סגורים בנושאים האלה שקשורים בהתיישבות בערבה ובנגב. אז ביקשנו מההסתדרות הציונית להשלים את העניין. אח"כ פרופסור וייץ קיבל דיווח לא בכון. קראתי בעיתונים, שהוא מסר לועד הפועל הציוני, שכאילו לא הסכמנו להקים את הישובים. שלחתי לו תיקון. שלחתי הודעה לועד הפועל הציוני.

מר ר. וייץ:

הקריאו אותה.

השר י. באמן:

הדברים אז לא היו סגורים והיינו צריכים לשמוע על הסגירה שלהם. מי מציג את העניין? יהודה.

מר י. דקל:

קודם כל, הערה טכנית. על סדר היום הופץ מסמך 5/הח. במקום המסמך 5/הח, צרפנו 3 דפים מאוגדים, שמחליפים אותו, שנוגעים לשלושת הישובים האלה. זה מצורף לחומר. יש שם שני משפטים, ששונים ממה שכתוב כאן, בעקבות התאום עם משרד הבינוי והשיכון.

בפגישה הקודמת של הועדה, התבקשנו לערוך תאום יותר מקיף, כי בפעם הקודמת, התאום לא היה מספק. נערכו שני מפגשים. מפגש ראשון, בלשכתו של שר החקלאות המבחן, סגן ראש הממשלה, ש. ארליך, השתתפו בו מבכ"ל משרד החקלאות, ראש הרשות לתכנון ושני ראשי המחלקה בחסיכה להתיישבות. שר החקלאות המבחן ברח על התכנית הזו וקבע שהמשרד רואה את התכנית, כתכנית משותפת. התאום שנערך עם משרד הבינוי והשיכון, נעשה בדיונים ובסיוור בשטח. בעקבותיו, משרד הבינוי והשיכון רואה את עצמו שותף לתכנית. המטמך שאנו מצרפים מביע את הרצונות שלו באשר למספר הגדרות כמו - בניה בתאום משרד הבינוי והשיכון, כפי שזה מופיע בתחתי העמוד ויעוד הקבע של היסודים. ביקרנו שוב בשטח ואנו יותר משוכנעים, שיפה שעה אחת קודם להתחיל את העשייה שם. אנו מבקשים את אישור הועדה.

השר מ. ציפורי:

ראשית, הייתי רוצה לברך את ההצעה הזו. אני מכיר את השטח היטב. כמובן, שזה לא עומד במקום מה שאנו צריכים לעשות ביהודה ושומרון, רמת-הגולן או תבל עזה, אבל המקומות האלה שנבחרו, גם לפני 20 שנה, 15 שנה, כל תאריך שהיינו קובעים, לא היינו אומרים, שהקדמנו לעשות שם, ואם כעת נתקבלה החלטה, אז, ראשית, אני מברך על זה. ושנית, הייתי ממליץ לאשר את זה.

מר מ. דרובלס:

לגבי ההחלטה היום, הייתי אומר, שהשעה היא כמעט 1200. כל אחת מאיתנו, שנוסע בחבל ארץ זה, רואה מעבר לגבול, התפתחות אינטנסיבית של קידוחי מים, של בתים שצצים כמו פטריות אחרי הגשם. מעבר לקו, יש פיתוח גדול מאוד. בדרום הערבה, בישובים שלנו, יש היום כ-500 משפחות. כשהמרחקים מישוב לישוב הם גדולים מאוד. כך שההצעה של הקמת שלושה המצפים האלה, כמצפים, בשלב ראשון, כדי ללמוד את השטח ולראות ממה אנשים אלה יוכלו להתקיים, חיונית ביותר. דבר זה יבטיח לנו גם לתפוס מים, שלא יפלו לידיים אחרות. כי מה שלא יקרה, כל הסדר שיהיה שם, בסופו של דבר, בקשר לחלוקת המים, כפי שנעשה

באזורים אחרים, מי שמחזיק ושולט בשטח יקבע את הדברים. לכן, עלינו להזדרז.
הייתי מציע לקבל את ההצעה הזו, לאשר אותה ובמשך הזמן ברווח על ההתפתחויות.

השר י. באמן:

יש לי שאלה - ישנו בערבה מרכז ספיר, האם סגן
ראש הממשלה, אתה יודע על מה שקורה במקום באשר להוספת עוד יחידות?

סגן רה"מ ד. לוי:

הייתי מציע, שהעניין הזה לא יעלה היום. זה
בטיפול.

באשר לשלושת הנקודות, המצפים, הדבר תואם עם
המסדר. יש הערכות משותפת. ברור שמה שנצטרך לבחון זו שאלת הקיום לעתיד. לא
ראיתי שיש איזה דבר מוחשי. יש התלבטות. הייתי אומר, שהתלבטות זו תצטרך
להעשות ביחד בעתיד. לא הייתי רוצה שנבנה על זה דברים, כדי שלא נעמוד, חלילה,
בפני אכזבה בעתיד.

מר ר. וייץ:

אני מצטרף לדברי קודמי, וגם לחלק הראשון שאמר
מדרכי, אבל רק לחלק הראשון. לאור ההסכמה הכללית שישנה, לא אתפלמס איתך לגבי
סדרי העדיפויות. תודה רבה.

סגן רה"מ ד. לוי:

הואיל והיתה הזדהות עם החלק הראשון, אז אני
מזדהה עם החלק השני.

מר ר. וייץ:

איתך יחד יש איזון, אבל שיהיה ברור, שהוא לא

מלא, זה חצי מפה וחצי משם, ההסטוריה תכריע.

אל"מ ד. סתיו:

בדיון הקודם של הועדה הערתי לגבי המיקום של שלושת המצפים, שאיני בטוח, שהנושא הוא עד הסוף עם מערכת הכטחון. אז, ראשית, אני רוצה לחזור על כך, שאנו מכרכים ויותר מאשר מכרכים על הקמת הישובים בדרום הר הנגב. היו לנו ויש לנו הצעות למקומות נוספים. אבל המיקומים, לא תואמו עד הסוף. קצת מפליא אותי, שעכשיו, כאשר ירדו לבדוק את הנושא הזה, עשו את זה בלי מערכת הכטחון. יש כמה נקודות, שהמיקום הספציפי שלהן, שמוצע, הוא פרובלמטי, גם למערכת הכטחון וגם למתיישבים. בעוד שבוע, בעקבות העבודה שהתחילה להתגלגל, הולכים באמת לבדוק את המיקומים הספציפיים יחד עם חבל הנגב. לכן הייתי מציע לאשר את ההצעה, אך בכפוף לתאום המיקום המדויק של כל אחד ואחד מהמצפים עם מערכת הכטחון. כלומר, בלי להזכיר, כרגע, את ה-ב.צ. המדויק.

השר י. נאמן:

אני מתפלא על זה שלא שיתפו את מערכת הכטחון בתאום הנוסף. אני מקווה, שזה לא יגרם לאיזה שהם שינויים דרסטיים. בכל אופן, מתקבל על הדעת, שלפחות לגבי מצפה סיירים, השיקולים הכטחוניים צריכים להלך בחשבון.

אל"מ ד. סתיו:

אני אתן דוגמא: במיקום של מצפה סיירים אין בעיה מיוחדת, אבל הוא ממוקם במרחק של מאות מטרים מנקודת ירי מתוכננת של מטווח צה"ל. אז להקים, בלב המדבר, דווקא ליד נקודת ירי, המסרד לא יהיה כל כך לצבא כמו למתיישבים שם. לכן צריך לעשות תאום, שזה לא יהיה במרחק של מאות מטרים, אלא כ-3 קילומטרים.

מר מ. דרובלס:

נתאם את הדברים.

השר י. נאמן:

התאום הסופי יצטרך לעשות עם משרד הכסחון.

מר י. דקל:

מאחר ורושמים פרוטוקול ואתה הערת גם הערה מסויימת, אז אני רוצה לומר, לפחות לפרוטוקול, שפיקוד הדרום מתואם עד הסוף עם התכנית הזו. זה שיש איזה חיכוך קטן עם המערכת של המטכ"ל, בפתור גם אותו.

השר מ. ציפורי:

דקל, יש לך סעות. פיקוד הדרום אינו פונקציה בזה. הפונקציה הוא משרד הכסחון. יכולת גם לתאם עם מפקד האזור שט, זה לא שייך.

מר מ. דרובלס:

יעשה תאום מקסימאלי עם גורמי הכסחון.

סגן רח"מ ד. לוי:

הדבר איננו דבר צודדי ומשגי. רכוחי, כשום פנים ואופן, איננו יכולים להרשות לעצמנו לחזור לישיבה דוגמת זאת שקדמה לזו. כשום פנים ואופן, הנושא מאוד רציני. אני רוצה לומר, שאילו לא היה מדובר בערכה, לא הייתי בותן את ידי ל-3 הנקודות האלה. אני בותן את ידי ל-3 הנקודות, מתוך אמונה, שכל הגורמים הגיעו למסקנה, שדבר זה בחוץ. מה עוד, ששאלת העתיד והקיום עוד בסימן שאלה. אז גם שתאום לא יהיה? אני חושב, שהדבר הכסיסי הזה חייב להיות בר לרגלינו, לפני שבאים עם הצעה כל שהיא. לא הייתי רוצה שנחזור עוד פעם

על אותו מקרה כמו שהיה בגליל, שדובר עם מישתו בסוכנות היהודית בגליל, ואילו הראשים הנמצאים כאן, שהם ההיררכיה מבחינתנו, הם לא ידעו מאומה על זה. אותו הדבר אם אומרים: "מישתו בפיקוד הדרום". כל הכבוד, אבל מי שאחראי, מבחינתנו, זה משרד הבטחון ועימו צריך לסגור דברים בסרט מכיאים אותם לכאן. עוד עלול לקרות, שבגלל סמיכות, יצטרכו לשנות את המקום. כך יצא, שהועדה אישרה דבר, שלא נבדק עד תום. לכן, הדברים האלה חייבים להיות מתואמים מראש, לפני שהם מובאים לוועדה. אני רוצה לקוות, שלהבא, כולנו נקפיד על הדבר המהותי הזה.

מר ט. דרובלס:

בהחלט מקובלים עלי הדברים של סגן ראש הממשלה. התאום חייב להיות, וכך אמנם אנחנו ולא בשום צורה אחרת. חלה פה אי הכנה קלה ואנו נתקן אותה. כשיצאנו לסיור, הודענו לפיקוד הדרום ואלוף הפיקוד אישר זאת. כנראה שלא היה תאום מספיק עם הגורם האזרחי של משרד הבטחון, שהיה צריך לעשותו, בדאג שדבר זה לא ישנה. בדאג שהתאום יעשה, ואם, כתוצאה מכך, יהיה צורך לתקן את הנ.צ., נתקן את ה-נ.צ. .

אל"מ ד. סתיו:

מכיוון שהדברים הם לפרוטוקול, מהדברים שנאמרו כאן יוצא, שכאילו, כל הכעיה היא בחוסר התאום, אז יש לי כאן מכתב מפיקוד הדרום, שאינו מסכים לחלק מהנקודות. הוא השתתף בסיור וחלק מהנקודות לא מוסכם עליו.

מר מ. דרובלס:

לנו נאמר אחרת, שכן מוסכם עליו.

השר י. נאמן:

אני חושב, שאנו בסכם, שמאשרים את ההצעות, בחנאי שה-נ.צ. הסופי יתואם עם משרד הבטחון ויאושר על ידו.

מר ר. וייץ:

אני מבקש שיכתב, שבישיבה הבאה תבוא על כך הודעה

מפורשת ומדויקת.

השר י. נאמן:

ההצעות הן ההצעות של מצפה שחרות, מצפה סירים

ומצפה שיטה. שניים מהם מיועדים להיות קיבוצים והאחר - ישוב קהילתי.

השר מ. ציפורי:

אם יש בית-השיטה, אז מה צריך שיטה?

השר י. נאמן:

אני אפשר למנוע מהשיטות לצמוח כחלקים שונים של

ארץ-ישראל.

מר ר. וייץ:

חזקה על ועדת השמות, שהיא עוד תגלגל את השם כמה

וכמה פעמים ולא בכיר אותו.

הערה:

מוצע השם שיטים.

השר י. נאמן:

לפני שאני עובר לנושא הבא, אני רק רוצה להזכיר,

שיחד עם הישובים כערכה, היחה גם הצעה על הגליל. היא לא באה היום, אבל גם אותה

ביקשנו לברר, לתאם ולבדוק, אני רק רוצה לדעת האם היא תעלה, או ירדה, או איפה זה עומד? לא נדון בה היום, אני רק מבקש להודיע לי, כדי שנדע איפה אנו עומדים, בנושא השני הזה. כי אז היו שתי קבוצות של ישובים, ששתיהן לא היו מתואמות עד הסוף, לכן דחינו את שתיהן. היום השלמנו רק את המחצית הראשונה.

הת/63. מצפה נטופה

השר י. באמן:

בסעיף הבא שמופיע כאן, יש גם כן משהו לא גמור. אולי נשמע את הבעיה, אז נדע מה חסר וכיצד ניתן לסגור את זה. המדובר במצפה נטופה.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, המחלקה להתיישבות כיקשה, בשלב זה, לא לכלול את מצפה נטופה בסדר היום, היות והדבר דורש כרור. הוא לא סגור. יש שם בעיות עם אדמות הנציב ובעיות משפטיות. שוחחתי עם האנשים בקשר לכך, וביקשתי, במפורש, לא לכלול זאת, כי הנושא לא בשל. כך שאני מבקש לדחות את זה, עד שנגמור לברר את כל הנושאים שישנם, בעיקר עם תנועות ההתיישבות כאזור, הקיבוץ הדתי וגורמים אחרים. כאשר נהיה בשלים, נוכל להביא זאת, בשלב זה, אנו לא בשלים.

השר י. באמן:

יש לך לוח זמנים משוער לעגין זה?

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לקוות, שבהקדם. ישוב הארץ דוחה כל דבר, אנחנו נעשה כל דבר כדי לעשות זאת, אבל אי אפשר לדבר על לוח-זמנים.

ח"כ ח. פורת:

הנושא של מצפה-נסופה עומד כבר תקופה ארוכה על הפרק, הוא הועלה גם כישיבה הקודמת, מתוך בקשה שיובא לברור בזמן הקרוב, צריך שהנתונים יהיו ברורים, כדי שנדע מה אפשר להחליט ומה אי אפשר להחליט.

מצפה נסופה, עצמו, היום הוא האחזות, שמיועדת לאזרח. ישנו גרעין, שמוכר ע"י המחלקה להתיישבות וע"י הסוכנות היהודית, שכמשך 3 שנים כבר מתרוצץ. לאחרונה, לאחר תקופה די ממושכת, הוצע לו המקום הזה. זה גרעין גדול, שמונה קרוב ל-80 משפחות, חלקן כבר עלו באופן זמני.

השר ז. המר:

הוצע ע"י מי?

מר ר. וייץ:

אני הצעתי.

ח"כ ח. פורת:

זה גרעין חזק, שיש לו מגמה, באופן מיוחד, להתיישב בגליל, מתוך המגמה של אכלוס הגליל. הוא גם יכול להשתלב שם ואנשיו תואמו להשתלבות בעבודה כישור קהילתי, גם בהוריות שנמצא ליד לביא, גם בסכריה ולשמש בכל המגזרים החינוכיים, התרבותיים והרפואיים. זה גרעין שיכול לפעול רבות באזור שם.

לגבי המקום עצמו, מצפה נסופה, אין שום בעיה. אלה הן אדמות מדינה, שניתן לאזרח אותן. ישנה בעיה אחרת, הנובעת מהעובדה, שמצפה נסופה זו היום האחזות של הקיבוץ הדתי. לקיבוץ הדתי הובטח, שיוקם שם גוש התיישבות שכולל את לביא, את בית רימון ואת בית-רימון ב'. אני מבין, שיש כאן

תהליך מאוד מתקדם, לגבי איתור מקום בוסף לאדמות חילופיות. יש אפשרות לנקודה בוספת. ישנה שאלה, האם להקים שם האחזות צבאית, או, בבוא העת, להקים מיד את הישוב הנוסף? אני מבין, שגם לגבי הדברים האלה ישנה הסכמה, שיוקם שם, בבוא העת, ישוב בוסף. זה יכול להיות מווסת מלמעלה.

מה שברור לי, על-כל-פנים, שלא יתכן, שיהיה מצב, שהגרעין הזה, בשחק כבר 3 שנים ושחלק ממנו עדיין נמצא בכל מיני מקומות וחלקו נמצא באזור הגרעין. הוא רצה להעלות למקום כבר הקיץ, אפילו כתנאים חלוציים, כדי להתחיל לחקוע יחד במקום. לא יתכן, שהקיץ הזה יעבור, בלי שהגרעין הזה יעלה. פשוט מהטיבה, שהגרעין הזה עלול, חס ושלום, להתפורר. לכן, אם לא ניתן להביא זאת לאישור היום, בגלל הצורך בחשוכה מוסמכת לקיבוץ הדתי, אני חושב, שלפחות, אפשר לבקש מההתייבות, מהסוכנות היהודית, שלשיכת הועדה הקרובה, תנסה את ההגדרה לגבי ההתייבות לקיבוץ הדתי, שמוסמכת על כולס, כדי שהגרעין יוכל להעלות לשטח. אחרת, הדברים האלה יסתברו ונמסיד גם את הקיץ. ואם מגמתנו ישוב הגליל בפועל, לא נעשה דבר.

מר ר. ויצ:

אני הסכמתי עם חברי במחלקה ועם עמיתי מחי, שלא להעלות זאת כאן, מסיבות של קפדנות בתאום הדברים, לפני שמביאים זאת לישיבה. אני סבור, שצריך לנהוג כאן בחשור ובקל באותה מידה. הדברים שבאים הנה צריכים להיות בדוקים, ברורים וסגורים, כזה וכדין. יש להקפיד על כך. כענין זה, אין לי שום חילוקי דעות. אפילו עד כדי דחייה, אסור שיהיה שום פרץ בחומת הסוד הטוב, הבדוק והמקצועי שעושים כל הגורמים הנוגעים בדבר, פה אין ויכוח. אני מספל בנושא זה כבר הרבה זמן. הגרעין הוא טוב וחלוצי. כבר הרכה זמן, אני מנסה למצוא לו פתרונות מפתרונות שונים וכו'. היתה בעיה של לשון משותפת. זה גרעין בודד בתוך גוש. הקיבוץ הדתי הסכים כבר לתת להם את השרותים המוגיציפאליים. יש גם הסכם עם קיבוץ לכיא. מצד שני, הקיבוץ הדתי צודק מבחינת זכותו לגוש, אם אנו לוקחים את הדבר לטווח יותר ארוך. כלומר, אין פה שום בעיה, אלא רק לפתור את

הכעיה הקרקעית, החוקית. לכן, אני מציע, שנסתפק הפעם בכך, שנרשום את הדברים שנאמרו לפני הועדה ונטיל על המחלקה, עכשיו, להחיש את הקצב ולגמור את העניין.

מר מ. דרובלס:

לפרוטוקול, היות והדבר הזה הועלה, אני רוצה להגיד את דעתנו ועמדתנו. באזור בית רימון, של הקיבוץ הדתי, בדרך כלל, מבחינת תפקוד, אנו בוגים אשכולות של 3 ישובים, כי 3 ישובים יכולים לתפקד מבחינה חברתית, חינוכית, תרבותית וכו'. באזור זה, שרצינו לתכנן בו לפחות קיבוץ שני, יש בעיות משפטיות עם אדמות הנציב ויכול עוד לקחת הרבה זמן עד שהנושא המשפטי יתברר. כל עוד, שלא ברור לנו מה המצב המשפטי בנושא זה, היות ויש לנו התחייבות מוסרית כלפי הקיבוץ הדתי, כאשר אמרנו, שנאפשר להם להקים, לפחות קיבוץ אחד נוסף - ואח"כ נראה מה המצב של הקיבוץ השלישי - אנו לא יכולים ללכת - ויהיה זה הגרעין הטוב ביותר - ולהתחייב כלפי גורם אחר, כל עוד שישנה התחייבות כלפי הגורם ההוא.

הגרעין הזה בא ואומר, שהוא מוכן להכנס להאחזות הנח"ל שישנה, כרגע, בבית רימון ג', שזה בית בטופה ולהקים שם מצפה. הקיבוץ הדתי אומר שהוא מוכן לכך, בתנאי שנבנה לו האחזות כאדמות הנציב. אנו אומרים, שאם נאשר בקורה נוספת, היא תהיה בניית קבע ולא האחזות זמנית, כי חבל להשקיע פעמיים כסף במקום, היכן אנו מקימים מוקד זמני? רק במקום שהדבר מחייב מבחינת פעילות מהירה. במקום שזה לא מחייב, אין צורך להקים מוקד. מה עוד, שלא גמרנו עם הקיבוץ הדתי את הנושא המוסרי - האם הם מסכימים או לא, אנחנו לא נמלא את תפקידנו אם בלך ולא בשאל את התנועה היושבת שם. זה גם לא תואם עם משרד השיכון. אנו לא יכולים להביא זאת לכאן בלי תאום עם כל המוסדות שישנם.

לכן, אשרתי לחנן, שיחן לנו לסגור זאת. נפגשתי עם הגרעין. הסכרתי את הנושא לגרעין. התחייבתי לתת להם חשוכה, כי אלו אנשים טובים. יש לראות איך זה הולך. לכן אני מצטער שזה הובא לכאן, למרות בקשת

המחלקה לתאם ולכרוך עם כל הגורמים הנוגעים בדבר. לאחר שנעשה זאת, נדע קצת יותר. אני מקווה, שנוכל לגמור את הכרורים, והלוואי וגם בעיה המשפטית התברר במהרה. אבל שם זו בעיה סכוכה, זו לא בעיה קלה. מטפלים בזה שם באופן אינטנסיבי, יש שם בעיות שלמות. לכן, אי אפשר לקבל החלטות, כל עוד הנושא הזה לא הוברר. אני מציע, בשלב זה, לא לדון על כך. ברגע שהנושא יהיה כשל, נשמח להביא זאת לדיון.

השר ז. המר:

בלי קשר להערות לחנן, כי אני לא מצוי אצלן, לגופו של ענין, מידיעה לגבי הקיבוץ הדתי, אני יודע, שכשתם היא, שלא לסיים את הנושא, מבלי שהדבר יובטח להם. אני מצטרף לבקשה, שכך יעשה.

הגב' פ. אלבק:

היות וכל הנושא הוא פרובלמטי מבחינה משפטית, ולא ברור איפה כן ואיפה לא תהיה לנו קרקע, מוטב לדחות זאת לדיון באחת הישיבות הקרובות, ועד אז לגמור לבדוק זאת, בלי שום התחייבות יותר ספציפית לזה. שום דבר עוד לא חלק פה.

ח"כ ח. פורת:

אני מקבל עלי בלב שלם את הבזיפה של יו"ר החטיבה

להתיישבות מתי דרובלס.

מר מ. דרובלס:

לא בזיפה, חלילה, מי אני שאגזוף כך, חנן?

ח"כ ח. פורת:

אבל אני רוצה להבהיר, מה בכל זאת הביא לכך, שהדבר הזה יועלה כאן. הנושא הזה אינו עומד על הפרק מאתמול. הוא נמצא במו"ט

כבר קרוב לחצי שנה, גם עם הקיבוץ הדתי, הדיון איננו לגבי המקום עצמו, שאילו היתה לגביו בעיה קרקעית היו אומרים, שעד שהדבר הזה לא יגמר, אי אפשר, הבעיה היא לגבי אפשרות של התחייבות, בעוד שנתיים או שלוש למקום שיהיה מיועד אליו ישוב של הקיבוץ הדתי, שכולנו מסכימים, שהוא צריך להיות מוקם.

עכשיו עומדת כאן שאלה, היא צריכה לבוא לידי הכרעה - הבה, המחלקה להתיישבות אומרת לקיבוץ הדתי - אנחנו לא נקים האחזות, אלא נקים ישר את הישוב. הקיבוץ הדתי מבקש, שיקימו לו האחזות. זה ויכוח שקיים כבר תקופה ממושכת. הבקשה שלנו היא, שהדבר הזה יבוא לידי הכרעה. מאחר שמוסכם על הכל, שהגרעין מתאים, מאחר שמוסכם על הכל, שהמקום מתאים, מאחר שמוסכם על הכל, שהישוב הזה יכול לעלות עוד הקיץ, אז מה שנותר, זה סיכום המחוייבות, שהיא מקובלת עלי. אני עצמי, איש הקיבוץ הדתי ואני חושב שצריך להבטיח לקיבוץ הדתי.

השר המר, אני רוצה להגיד לך, שמה שמבוקש מה, שיגיעו לסיכום, הסיכום הזה היה יכול להעשות לפני הישיבה הזו והוא יכול להעשות, תוך שבועיים, כדי שיבוא להכרעה זה.

השר ז. המר:

הבעיה היא לא הסיכום, הבעיה היא, שלא מוצאים קרקע. הוא מוכן לתת לשני, כשתהיה לו קרקע לשלישי.

הגב' פ. אלבק:

המצב המשפטי הוא, שיש סיכוי טוב, שתהיה קרקע. כרגע, זה עניין שלא כדאי לגלגל אותו.

השר י. באמן:

אני מציע כך: רשמו לפנינו, שהנושא כמעט סגור, מבחינה זו. חסרה עדיין ההשלמה לגבי מה יקרה למי שהיה מיועד לשם. אנו שומעים,

שיש גם לזה סיכוי לא רע. אנו רק מבקשים, שהענין יסגר, לקראת אחת הישיבות הקרובות של הועדה. אני מכין, שאין שום ספקות לגבי עצם הישוב עצמו.

הגב' פ. אלבק:

לא, לגבי זה רציתי להסתייג, כי גם ענין הישוב

עצמו לא בטוח.

מר מ. דרוכלס:

יש כאן תלות בהחלטה - אם לא נוכל להקים את

הקיבוץ הזה, לא נוכל את זה.

מר מ. שמיר:

אדוני היו"ר, עשה לי טובה למען בית נטופה

ותגמור בזה את הדיון.

השר י. נאמן:

גמרנו בזה את הדיון, בסדר.

הת/64. מחנה פחמה

השר י. נאמן:

האם לגבי מחנה פחמה, יש עדיין איזה שהם ספקות,

או שזה סגור.

מר י. דקל:

לגבי מחנה פחמה, לא התקיים דיון תאום, לא

בינינו ובין היזמים, לא בינינו ובין משרד השיכון. הנושא כבדיקה. הוא יבדק,

במשותף, לפי ההליכים המקובלים, המקפידים ביותר.

מר מ. דרובלס:

אנו גם לא הבאנו את זה.

אל"מ ד. סתיו:

גם אנו לא העלאנו את זה, אכל איתנו זה דווקא

תואם.

השר י. נאמן:

זה לא סגור, אז אנחנו לא נעלה את זה.

הגב' פ. אלבק:

למען הסדר, אני רוצה להגיד, שרוב האדמה אינה

אדמת מדינה. זה קרוב לג'נין, צפונית לסנור. זה מחנה צבאי עם תפיסה צבאית.

השר י. נאמן:

אז אנו לא דנים בנושא.

הת/65. גניס ב'

השר י. נאמן:

אנו באים לסעיף שונות. רבותי, נאמר לי, שאת

ענין גניס ב' אפשר להעלות. מחי, בבקשה.

מר מ. דרובלס:

ועדת שרים לענייני בטחון החליטה, בזמנו, על איזרוח גנים ב'. גנים ב' הינו מאחז צבאי וההחלטה התקבלה. אנו לא הספקנו, עד עכשיו, להכיא זאת לוועדה, אנו מציעים לקבל את ההחלטה על האיזרוח, בהמשך להחלטת ועדת השרים לבטחון.

השר מ. ציפורי:

החלטות על איזרוח מקבלים כאן.

סגן רה"מ ד. לוי:

תרשה לי, מתי, אולי אפשר להסביר זאת אחרת. על גנים ב' הודענו כאן, במסגרת התכנית שלנו לגבי איזרוח מספר מקומות. זה הושמט בטעות מהפרוטוקול. כל העניין הוא עכשיו חילופין במקום אחד, שבו מהרבה בחינות אי-אפשר לעשות עכשיו עבודה. האם זוהי הבעיה? או שאתה מתכוון למהו אחר. במקום עתביאל.

מר י. מרגלית:

אם עתביאל לא יגיע לביצוע, זה יכנס.

סגן רה"מ ד. לוי:

אם לא, אני מתנגד בכלל להעלות את הנושא. לא יכול להיות בלאגן. אני מבקש, אם דברים לא מתואמים ולא מסוכמים לפני, אני לא מוכן לדון על דבר, שבכלל לא תואם. לולא הכושה, שאיני רוצה להדביק לוועדה, הישיבה הזו היתה מתפזרת כמו הישיבה הראשונה. גם משום שלוש הנקודות שבערבת, וחזקה עלי, בנוסף לכך, שאל"מ סתיו אומר, שבכתובים יש ההנגדות של פיקוד הדרום, אני לא מוכן, אם סדר יום לא מתואם מראש, שנבוא לכאן ונדון על דברים שלא מוסדרים. גם מי שרוצה לעשות דברים מהר, מהר, שליפה שכזו של דברים, ששמענו, שאין לגביהם הסדרת קרקעות, אין בטחון לגבי קרקעות מדינה...

הגב' פ. אלבק:

לגבי גנים ב' יש.

סגן רה"מ ד. לוי:

גב' פ. אלבק - מה שטוב לך, את מנפנת כזה יפה מאוד. אני מחכוון למה שאמרת לפני כן, בסדר! אני מדבר עכשיו על נושא אחר ומבקש שדברים יתואמו. אני מדבר על מה שקדם לגנים ב' - ואינני רוצה לנקוב בשמו. אני לא רוצה גם להעלות את השאלה - מה עושים עם פליטים שנמצאים במקום מסויים? כמה אנו עוסקים, במשחק ילדים כאן? אני מבקש, שדברים יתואמו, יעשה התאום המירבי, לפני שגנים בנושא כל שהוא. אחרת, אני חושש, שאנו נתחיל להתנצח, וזה הניגוד הגמור לרצון ליישב את ארץ ישראל.

מר מ. דרובלס:

אני מבקש להבהיר משהו - בזמנו, כשסגן רה"מ ושר הבינוי דיווח על החלטות על הקמת הישובים, גנים ב' היה אחד מאותם הישובים, שסגן רה"מ ושר הבינוי הודיע עליהם. מסיבות טכניות, הדבר לא נרשם בפרוטוקול. על ההחלטה, באופן עקרוני, לא היתה מחלוקת.

בקשר לכיצוע - לנו יש קשיים באשר לכיצוע עתידאלי. יכול להיות, שמכחיבה תקציבית, משרד השיכון יחליט להפנות את התקציב לישוב זה.

אני מציע, לאשר את ההחלטה על המלצה של ועדת שרים לעיניי בסחון על גנים ב', כי זה סוגר לנו את המעגל, מכחינה ההתיישבות. זה נכנס לתאום עם משרד השיכון. איך יהיה הכיצוע, נבוא על כך בתאום מלא. את הבינוי, המגורים, מבצע משרד השיכון. אבל את ההחלטה היום, הועדה צריכה לקבל, על הקמת גרעין ב', בהתאם למה שדווח ברשימה, לפני חודש וחצי, ע"י סגן ראש

הממשלה. יש על זה החלטה של ועדת שרים לענייני בטחון והסכמה ע"י כל הגורמים, אני מבקש החלטה של הוועדה, כדי שנוכל לתכנן ולהביא זאת. אח"כ, מתי שהוא יוקם, מבחינה תקציבית, זו בעיה בין משרדות.

מר י. מרגלית:

ועדת השרים, בישיבתה הקודמת, קיבלה את הדיווח על החלטה ועדת השרים לבטחון, שקבעה רשימה של ישובים, מאחזים צבאיים לאזרח, שר הכינוי והשיכון, בדיווחו, בישיבה הקודמת, ציין מהי חכנית הכניה מתוך הרשימה הזו המיועדת לאזרח. נכללה בה רשימה של 6 ישובים. בתוכם היה הישוב עתניאל. גנים לא הוכנס, מאחר והוא לא היה בחכנית הכניה לשנת 1983.

יותר מכך, הויכוח העקרוני האם זה יובא לאישור אזרח או לא, זכור לחברים. נקבע, שזה יובא לשולחן זה, כשהדברים יהיו רגילים. אם קיימת היום הצעה, מאחר ויש קשיים בבניית...

סגן רה"ט ד. לוי:

אני מבקש, אם קיימת, נדון כה לפני הוועדה. אני רוצה לבדוק זאת. זו בקשתי. זה כדי לעמוד על תאום מירכי כעתיד. זה דבר עקרוני.

מר י. מרגלית:

אני רוצה להוסיף עוד דבר אחד. החטיבה להתיישבות באה אלינו בהצעה, שמאחר ויהיו קשיים בהקמת עתניאל, בגלל מגבלות קרקע, לפי הודעתה של הגב' פ. אלבק, מציעים להכניס לשנת התקציב הנוכחית את גנים ב' במקום עתניאל. עמדת המשרד, כללית, אומרת, שעקרונית אנו נענים לכך, אבל סתיה ברור לוועדה, שאז אי אפשר יהיה לכלול את עתניאל לביצוע בשנת 1983.

(מכאן רשמה ז.ח.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ח.)

מר י. מרגלית:

העמדה הכללית של המשרד אומרת, שעקרונית, אנו נענים לכך, אך שיהיה ברור לוועדה, שאז אי אפשר יהיה לכלול את עתניאל בביצוע בשנת 1983.

מר ח. צבן:

אני רוצה לחזור על דברי יוסי ולהדגיש, שגנים היתה כרשימת ההמתנה והיות ועתניאל יורדת, גנים מתקרבת.

דבר שני, גנים א' גבנתה לתפארת והיא עומדת להתאכלס בימים הקרובים. חשוב ביותר, שיהיו שם לפחות שני ישובים, כי אחרת הישוב הוא בודד לחלוטין, קרוב מאוד לג'נין. לכן, החשיבות היא - וכך גם תואם בין כל הנוגעים בדבר - לתת לזה עדיפות.

מר ח. פורת:

קודם כל, אני תומך בהצעה, שהועדה תאשר את גנים ב', שכבר הוכאה לאישור ועדת השרים לענייני בטחון והאישור כאן הוא לכיצוע המעשי.

אני רוצה לומר משהו, במיוחד לסגן רה"מ, דוד לוי, השאלה לאן יעבור הגרעין של עתניאל ויכול להיות, שבמקום עתניאל חיבנה, בשלב זה, עומרים בזירום הר חברון - זו שאלה בפני עצמה.

לפי דעתי, יכולים להיות גם מצבים, כמו שהיו בעבר, שגרעינים מתחילים כתנאים חלוציים מסוימים את השלב הראשון, גם אם הכינוי

נרחה לשנה או שנתיים. מחוץ מגע שהיה עם החטיבה להתישבות, אני הכנתי, שיתכן מאד, שבשלב ראשון, יכנס גרעין לגנים ב', בתנאים חלוציים - כפי שנכנסו שורה של גרעינים גם בשנים עברו - גם אם הכינוי ירחה.

על כן נראה לי, שבמקרה הזה, של גנים ב' - הואיל וגם המקום, שאליו מיועד הגרעין, שאמור לעבור לגנים ב' מיועד לגרעין אחר - זכותה של החטיבה להתישבות להביא הצעה לאזרח הישוב בתנאים חלוציים, גם אם הסיכום עם משרד הכינוי יהיה, שכינוי הקבע ירחה לתקופה מסוימת, אם אכן יש צורך לדחות זאת. על כן, אינני רואה סיבה, שדבר זה לא יאושר.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מבקש לדחות את הנושא לישיבה הבאה, עד אשר יעשו את התיאומים כינוי לבין החטיבה להתישבות. יש סדרי עבודה, איננו רוצים, שתהיינה אי הכנות והנושא יסוכל. מאחר והדבר הוא עקרוני, אני מבקש לדחות לישיבה הבאה.

מר מ. דרובלס:

אם יש בקשה של סגן רה"מ ושר הכינוי לדחות לישיבה הבאה, בהחלט זה מקובל עלי. אני רק רוצה להעיר הערה אחת בנושא של תקציבים לשנה הבאה.

אנחנו, כועדה, מחליטים על הקמת ישובים, נכון, שלצערנו, בלי כסף אי אפשר לעשות שום דבר. אך לא הכסף אומר את הכל. אז היום יש תקציב של כך וכך והיה ותהיינה החלטות והמצב יחייב, כבר היו דברים מעולם, שהיו תוספות. אנו רק נכנסנו כאן מכחינה טכנית ואמרנו: במסגרת התקציב המאושר, היות והיו לנו קשיים במקום אחר, אז נאשר.

אני מקבל את הצעת סגן רה"מ, שלישיבה הבאה וביא

הצעה משותפת.

מר א. בוכוולד:

אני רוצה להדגיש, שביצוע ההחלטות הוא במסגרת

התקציב המאושר.

השר י. באמן:

כל ההחלטות שלנו הן במסגרת התקציב המאושר.

אנחנו רושמים לפנינו, שאנו מבקשים לישיבה הבאה,

שנושא זה יבוא מתואם.

אני מבין, שטוב שאנו מעלים את עצם העניין, רק

כדי להשלים את התיאום בין ההחלטות. בדמה לי, שזה העודף היחיד שנוחר מהחלטות

ועדת השרים לענייני כסחון, שאותן אישרנו מחדש בוועדה זו.

הת/61. דברים לזכרו של סגן ראש הממשלה ושר התקלאות שמחה ארליך ז"ל

השר י. באמן:

לפני שאנו מתפזרים, מאחר ולא עשיתי זאת כחחילה

הישיבה - כי לא כולם היו נוכחים - אני רוצה להזכיר את היו"ר הקודם של הועדה,

סגן רה"מ, שמחה ארליך ז"ל, אני חושב, שאנו חייבים להזכיר את התפקיד שמלא מאז

חודש אוגוסט 1981, כאשר קיבל על עצמו את ניהול הישיבות הללו. אני חושב,

שהדברים שישנם היום כשטח, הם עדות לפעילות, שהוא ניהל אותה ויזם אותה כאן.

מבחינה זו, אנו חייבים לסגן רה"מ, שמחה ארליך ז"ל, גם את עצם הדרך הניבוחה והמסודרת, שבה הוא פעל ואנו מקווים, שנוכל להמשיך הלאה את המפעל, שהוא תרם לו רבות. אני מוכרח לומר, שבשיחה אישית שהיתה לי איתו, כאשר הוא הציע לי להיות סגנו, דיברנו על היחס ליהודה ושומרון. אנו, אנשי "התחיה" ידועים כ"משוגעים לדבר". אך הוא אמר לי: אולי אני לא משוגע כמוך, אך לעצם העניין, שלא יהיו לך ספקות לגבי איפה שאני עומד כעניין זה.

השר מ. ציפורי:

אפשר להציע, שאחד הישוכים כיהודה ושומרון יקרא

על שמו.

השר י. באמן:

זה רעיון יפה, שנציע אותו לוועדה העוסקת בשמות.

סגן רה"מ ד. לוי:

אדוני היו"ר, מדי פעם כפעם, ישנן פעולות חריגות ופרטיזניות, מכל המחנות בקואליציה, של התנחלות, אמיתית ומדומה, במקום שלגביו אין החלטה ואף לא דיון.

ועדת שרים, שעובדת בחוק ממשלה, אשר תיכנס למו"מ עם כל גוף, שיצר לו מין עובדה שכזו, הרי היא בעצמה כורחת את הענף, שעליו היא יושבת, מבחינת אמינותה בישוב ארץ-ישראל ומבחינת רמיסת החוק וכניעה לתכתיבים שכאלה.

היו לי פניות מאותו גרעין שהתיישב מול מעלה אדומים, עם אוהלים ססגוניים. הסיבה שגרעין זה לא עובר להתיישב, אם ירצה בכך, במעלה אדומים, היא, משום ששם מרוכזים אנשים, שהשרותים והמנהגים ושרותי החינוך שם הם של בני שכונות ולא לרמתם.

אני מבקש לא להכנס לשום מו"מ ולשום התדיינות אתם. חובה עליהם להתפנות קודם ואם גרעין כזה ירצה, במסגרת הגרעינים שמטפלים בהם, יש כתובת, אך בראש וראשונה עליהם להתפנות.

אני מזהיר מפני כניסה אתם למו"מ, כי תופעה זו תהיה בעוכרנו ותביא לנו צרות צרורות, שתפגענה בהתיישבות. ואין כאן חשודים בדעתם ובהשקפת עולמם נגד ההתיישבות.

השר י. באמן:

אני מקבל גישה זו וטוב שברשמו הדברים.

הישיבה נבעלת

הת/61

דברים לזכרו של סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
שמחה ארליך ז"ל

ממלא-מקום יושב-ראש הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, אומר דברים לזכרו של סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות שמחה ארליך ז"ל, שמאז חודש אוגוסט 1981 ועד יום מותו, שימש בתפקיד יושב-ראש הועדה.

שר התקשורת מציע כי אחד מן היישובים ביהודה ושומרון יקרא על שמו של סגן ראש-הממשלה המנוח.

הת/62

התישבות בערבה:- מצפה שיטה, מצפה סיירים
ומצפה שחרות

המנהל הכללי של החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

כדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן, ד. לוי;
ה"ה מ. דרובלס, ר. ויץ, י. דקל וד. סתו.

מ ח ל י ט י ס   בהמשך להחלטה מס. הת/57 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום י' כסיון התשמ"ג (22.5.83), לאשר כדלקמן הקמתם של שלשה מצפים בערבה:-

א. מצפה שחרות -

- (1) יוקם ממערב ליוסבתה - לבחינת ההתאמה של תכונות הקרקע וההתאמה האקלימית לצרכי התישבות באזור;
  - (2) ייעוד הקבע של הישוב ייקבע בעתיד, כאשר המגמה היא, כפר קהילתי;
  - (3) (א) כשלב ראשון יאוכלסו במקום 15 משפחות ובשלב הסופי יתוכנן איכלוסן במקום של 250 משפחות;
(ב) הבניה כיישוב תיעשה בתאום עם משרד הבינוי והשיכון;
  - (4) התעסוקה העיקרית של המתיישבים התבסס על ניסויים חקלאיים, תעשיה ושירותים באזור;
  - (5) הישוב ישתייך למועצה האזורית חבל אילות ויקבל במסגרת זו שירותים מוניציפליים כגון חינוך, בריאות ותחבורה.
- ./מצפה

ב. מצפה סיירים -

- (1) יוקם ממערב לכקעת סיירים, בנגישות לכביש הארצי שנשלל לאורך גבול ישראל-מצרים, בין צומת שזפון לבין אילת;
- (2) הישוב יוקם לשם בחינת ההתאמה של תכונות הקרקע וההתאמה האקלימית - לצרכי התישבות באזור;
- (3) ייעוד הקבע של הישוב יקבע כעתיד - המגמה קבוע;
- (4) (א) בשלב ראשון יאוכלסו במקום 15 משפחות ובשלב הסופי יתוכנן איכלוסן במקום של 100 משפחות;
- (ב) הבניה ביישוב תיעשה כתאום עם משרד הבינוי והשיכון;
- (5) התעסוקה העיקרית של המתיישבים תתבסס על ניסויים חקלאיים, תעשיה ושירותים באזור;
- (6) הישוב ישתייך למועצה האזורית חבל אילות ויקבל במסגרת זו שירותים מוניציפליים, כגון: חינוך, בריאות ותחבורה.

ג. מצפה שיטה -

- (1) יוקם מדרום לנחל חיון צמוד לכביש מצפה רמון - צומת גרופית;
- (2) הישוב יוקם לשם בחינת ההתאמה של תכונות הקרקע וההתאמה האקלימית - לצרכי התישבות באזור;
- (3) ייעוד הקבע של הישוב יקבע כעתיד - המגמה קבוע;
- (4) (א) בשלב ראשון יאוכלסו במקום 15 משפחות ובשלב הסופי יתוכנן איכלוסן במקום של 100 משפחות;
- (ב) הבניה ביישוב תיעשה כתאום עם משרד הבינוי והשיכון;
- (5) התעסוקה העיקרית של המתיישבים תתבסס על ניסויים חקלאיים, תעשיה ושירותים באזור;
- (6) הישוב ישתייך למועצה האזורית חבל אילות ויקבל במסגרת זו שירותים מוניציפליים, כגון: חינוך, בריאות ותחבורה.

./מיקומן

ד. 1) מיקומן המדויק של כל אחד מן המצפים הנ"ל ייקבע בתאום ועל-דעת מערכת הבטחון;

2) הגורם האחראי לביצוע ההחלטה הנ"ל - יביא בהקדם בפני הועדה להתישבות את הנ.צ. המדויקים של המצפים;

ה. 1) ביצועה של החלטה זו מותנה בביצוע סעיף ד' לעיל;

2) האחריות הכוללת לביצוע ההחלטה, מוטלת על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

מצפה נסופה

הת/63

ראש המחלקה להתישבות פותח.

כדיון משתתפים: השרים י. נאמן, ז. המר; ה"ה מ. דרובלס
ח. פורת, ר. ויץ, מ. שמיר והגב' פ. אלבק.

המשך הדיון נדחה.

מחנה פחמה

הת/64

המנהל הכללי של החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

כדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה מ. דקל, מ. דרובלס,
ד. סחי והגב' פ. אלבק.

המשך הדיון נדחה.

./גנים

ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, ד. לוי, י. נאמן;
ה"ה י. מרגלית, מ. דרובלס, ח. צבן, ח. פורת, א. בוכמן,
והגב' פ. אלבק.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה   נ ב ע ל ת

מוכירות הממשלה

סגנון

2. 1. 1. 2.

ש מ ו ר

פרוסוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום א', י' בסיון התשמ"ג - 22.5.83

נכחו: חברי הועדה - השרים: י. נאמן - יו"ר, ד. לוי, מ. נסים

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: ש. ארליך, י. ארידור, מ. ארנס, ז. המר, מ. צפורי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, ר. ויץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. שפירא

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ח"כ ח. פורת	- משרד המשפטים
פ. אלבק	- משרד האוצר
א. בוכמן	- הסוכנות היהודית
ז. בן-יוסף	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר הבינוי והשיכון
א. בן-אבו	- משרד הבינוי והשיכון
ע. גורן	- המנהל הכללי, משרד המדע והפיתוח
ח. גריזים	- הסוכנות היהודית
י. דקל	- המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
א. וינר	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
א. זייף	- משרד החקלאות
נ. יניב	- לשכת שר המדע והפיתוח
ד. לב	- משרד הבינוי והשיכון
י. מרגלית	- צה"ל
אל"מ ד. סתו	

./פרחן

בפרוסוקול זה 41 דפים.

רשמו: 3.5. 21-1

21-38 - 2.5

א. פרחן	- משרד המדע והפיתוח
ח. צבן	- הקרן הקימת לישראל
א. צור	- לשכת סגן שר החקלאות
	לעניני התיישבות

א. ליסנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום:

- הח/56 עתניאל - עיכוב ביצוע החלטות ^{א. 1}
- הח/57 הקמת 3 מצפורים ברמת הנגב והערבה: - ^{א. 8}
 א. שחרות - ממערב לשדה התעופה עובדה
 ב. סיירים - בקצה המערבי של בקעת הסיירים
 ג. שיטה - ליד נחל שיטה
- הח/58 הקמת יישובים קהילתיים בגליל: - ^{א. 18}
 א. קבעת שעל - בין כנרת להר מנוח
 ב. אילוס - בין נהלל ונצרת
- הח/59 חרמש ^{א. 28}
- הח/60 רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150 ^{א. 37}

הח/56. עתניאל - עכוב תהליך האיזרוח

השר י. נאמן:

אנו פותחים את הישיבה.

הגב' פ. אלבק:

לפני שנכנסים לדיון על רטת-הנגב, יש לי כמה הערות לפרוטוקול של הישיבה שעברה, היות וכבר היתה אי הבנה. בפרוטוקול של הישיבה שעברה מופיע באריכות דו"ח על פעולות משרד הבינוי והשיכון. בסוף הדו"ח מופיעים מספר ישובים שהם מתכוונים להקים השנה. לגבי אחדים מהם, יש לנו הערות, שמבחינה משפטית עוד אי אפשר להקים. המקום לא אותר, או שהוא באמצע ערער. אנו תבנו, שזה דיווח על תכנית פעולה ולא החלטות שמאשרות הקמה. אם זה כך, זה בסדר. אבל אחרים כבר הבינו, שזו האסמכתא להקים את הישוב. אני רוצה שזה יתבטא בהחלטה.

השר י. נאמן:

יש כך ויש כך. אני מציע שניקח את הרשימה ואולי תאמרי על מה יש לך ספקות ונרשום את הנקודות האלה.

הגב' פ. אלבק:

בעמוד 6 של הפרוטוקול, עתניאל - הישוב נמצא באמצע דיון בוועדת עררים.

השר י. נאמן:

את ענין עתניאל העלאנו כבר פעמיים בישיבה של הוועדה.

הגב' פ. אלבק:

עתביאל היה בועדת שרים לענייני בטחון, כמאחז, ושט הוחלט לאזרח אותו, אבל לאזרח כפוף להחלטה של ועדת שרים לענייני התיישבות.

השר י. נאמן:

הוא היה כאן בדיון במסגרת הר-חברון.

מר ט. דרובלס:

יש החלטה קודמת על עתביאל.

הגב' פ. אלבק:

בהחלטה הקודמת כתוב: "בכפוף לחוות דעת שלי". אז אני מבקשת לציין בפרוטוקול, כי חוות הדעת שלי היא שלילית. אי אפשר לבנות שם, כי יש דיון בועדת עררים. אני מבקשת שזה יכתב ויופיע בפרוטוקול.

השר י. נאמן:

אני רוצה במקורה זו לחזור: לגבי עתביאל, שזה קשור גם לשט דורית, היה דיון וישנה החלטה הת/43 מה-16.1.83. שט נאמר, "בענין איתור ותכנון מקום הקבע של הישוב (זוהר), ולאחר בחינת מצאי הקרקעות באזור שנקבע בהחלטה הנ"ל, לאשר בכפוף לחוות הדעת של מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה לענין הבעלות על הקרקע:..". אז זה נשאר כפי שזה. למעשה, בהחלטה של הישיבה הקודמת, מוזכרת ההחלטה הזו.

הגב' פ. אלבק:

עקרונית, כהחלטה, זה בסדר, אבל לבנות שם אי אפשר עד שיהיה פסק דין. שלא יבינו שאפשר אחרת.

השר י. נאמן:

מה שאמרת עכשיו, אנו נכניס ב"שונות" ובאמר ב"שונות", שרושמים, שלגבי עתניאל יש עדיין בעיה.

מר ט. דקל:

ברשותך, אדוני היו"ר, רציתי להגיד דבר מאוד, מאוד כללי - ועדת השרים לעניני התיישבות הרי יכולה להחליט - וטוב שהיא מחליטה, לפעמים, אפילו כשעוד לא נעשו כל הבדיקות. בזמנו כבר נקבע - רק צריך לחזק זאת - שכל זמן שלא התקיימו כל התנאים ההכרחיים והמספיקים לקיום הישוב, כיניהם אישור הבעלות על הקרקע, אז ההחלטה נשארת כהחלטה פורמאלית ואי אפשר לבצע.

מר י. דקל:

מה שעושים שם בשטח, עושה יחידה צבאית?

הגב' פ. אלבק:

לא, היתה בינתיים החלטה על איזרוח. זו הבעיה.

מר י. דקל:

בעובדה, מה שנעשה בשטח, נעשה ע"י הצבא, לא ע"י

אזרחים.

השר י. נאמן:

חתעדכן בפרוטוקולים של הועדה המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית ותמצא שב-16 לינואר היתה החלטה. סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, במסגרת הרשימה, חזר וכלל גם את הישוב הזה. אנו חזרנו על זה, אבל רשמנו לנו, שעדיין יש ערעור וברור כיחס לקרקעות במקום. הייתי אומר שזה נושא לוועדת המעקב. אחרי שמאשרים באופן עקרוני, כועדת המעקב אנו בודקים האם כן או

לא. אם במעקב מסתבר שיש בעיות, אפשר לתביא את זה לוועדת המעקב. אין צורך שזה יעלה כאן.

שר מ. דרובלס:

כמובן, שכל דבר שנעשה, נעשה על דעת היועצת המשפטית. אבל יחד עם זאת, אני מבקש להזכיר לוועדה, שלפני כ-5 חודשים נתקבלה החלטה על הקמת הישוב האזרחי. כאשר מדובר בהקמת ישוב, עוסקים בבני אדם חיים, אנשים שמשחררים מהעבודה, מתכננים החלפת מקום מגורים וכו'. למרות זאת, אנו כפופים לכל הבדיקות. לכן אני מבקש לזרז את כל ההחליטים כדי להסדיר את המצב החוקי.

יתכן והתחלנו שם בעבודות על-סמך החלטה קודמת בחודש ינואר. אם התחלנו בכך, נמשיך בינתיים עפ"י הקריטריונים של מאחז צבאי או האחזות צבאית. כלומר, אם עבודות מתבצעות בשטח, זה יהיה על-חשבון המאחז. כאשר לענין האזרחי, נהיה כפופים לאותה החלטה, אבל בינתיים, אנו נערכים שם להקמת מאחז.

השר י. נאמן:

אני מציע לסכם, שאני מבקש מועדת המעקב של הוועדה הזו לבדוק את נושא עתניאל. אז תוזמני לוועדה ובבדוק את הנושא.

הגב' פ. אלבק:

למען הסדר, אני רוצה בכל זאת להגיד, שזה היום בדיון, בוועדת עררים. בוועדת השרים לעניני בטחון, לפני חדשיים, היתה החלטה לאזרח את זה, לכן, זה בכל זאת ישוב שהוחלט לאזרח אותו. גם היה דיון על כך בוועדת השרים להתיישבות. היות והיום זה בוועדת עררים, האנשים טוענים שהבעלות היא שלהם, אז היום, אי אפשר להמשיך לבנות שם, עד שיסתיים הדיון בוועדת העררים.

מר מ. דרובלס:

עבור אזרחים לא נעבוד שם.

הגב' פ. אלבק:

עבור הצבא אין אפשרות, כי ועדת השרים לענייני כסחון, החליטה לאזרח זאת. עבור אזרחים אי אפשר, כי יש ערר בוועדת עררים. יש אולי סיכוי, שזה יגמר תוך זמן לא ארוך.

השר י. נאמן:

מתי יגמר הערר הזה.

הגב' פ. אלבק:

יש לנו איזה רמז על איזה סיכוי, אם אני מדברת במסגרת סודית. במסגרת רכישות, היתה איזו הצעה אולי לקנות חלק מהשטח הזה, אז זה יכול להגמר יותר מהר.

השר י. נאמן:

נציג צה"ל עדיין לא הגיע, לכשהוא יגיע, נברר

זאת.

מר י. מרגלית:

אני מבקש להעיר הערה - כתוצאה מהחלטת ועדת שרים לענייני כסחון, לאזרח את הישובים, בדקנו אפשרות של השתלבות במסגרת עבודה משותפת. מאחר והסתבר, שהשטח איננו זמין לעליה אזרחית, סיכמנו שאיננו נכנסים לכיצוע באתר וימשיך שם הצבא כצבא. במסגרת צבא, אני מבין שהוא יכול לעבוד.

הגב' פ. אלבק:

לא, הוא לא יכול.

השר י. נאמן:

הפה שאסר הוא גם זה שיכול להתיר. לכן, כשיבוא
הנה נציג מערכת הכטחון, נבקש ממנו (ואני לוקח על עצמי לדבר עם שר הכטחון)
לקבוע דחייה של הביצוע של האזרח, ב-6 חודשים, אז צה"ל יהיה שם עדיין.

הגב' פ. אלבק:

צה"ל עדיין לא בפנים. סה"כ, יש שם הכשרה של
קרקע. הסרקטור עובד, אבל הצבא לא בפנים. זה שטח, שהצבא נכנס אליו בתפיסה
לצרכים צבאיים. האנשים טענו נגד זה לועדת העררים. הסבירו לעו"ד שלתם ולועדת
העררים, שפה זה רק לצורך צבאי, לא מדובר באיזרח ולכן יש לתת לצבא להמשיך
לעבוד. אחרי ההסבר הזה באה ההחלטה לאזרח. היום זה דבר, שאי אפשר להגיד
לגביו, שיש צורך צבאי, כי כבר היתה החלטה לאזרח. לכן צריך לחזור על זה, שיש
כוונה לאזרח, ולכן, הולכים בתליכים הרגילים בועדת עררים. משיטתיים שם הדיון,
ואני מקווה, שבאמת יפסק שזה שייך למדינה, אז אפשר יהיה לבנות שם.

מר מ. דרובלס:

אנו לא נקבע עובדות חדשות בשטח, בנוסף לדברים

שלא נעשו עד היום.

השר י. נאמן:

כרגע, רשמנו לפנינו את הבעיה הזו, שהעניין נמצא

כפני ועדת עררים. היו עוד נקודות ברשימה הזו, שהקדימו, מבחינתך.

הגב' פ. אלבק:

היה עוד ישוב, שאני מקווה, שזה יסתדר בקרוב,
והוא - כוכבא, שעליו כתוב, שזה כפוף להחלטת ועדת השרים מספטמבר.

השר י. נאמן:

אנו יודעים שיש שם בעיה של קרקעות. זה יועלה

בוועדת מעקב.

הגב' פ. אלבק:

המיקום המוצע היום, במקום זה, הוא כוכבא ב'.

ח"כ ח. פורת:

כוכבא ב', בצד מערב, יש שטח מינימאלי, שיכול

לאפשר התחלת עבודה במקום.

השר י. נאמן:

יש פה החלטה עקרונית, לא צריך לדון בזה. אין

צורך לשנות החלטה לגבי כוכבא, יש החלטה.

ח"כ ח. פורת:

אני רציתי לעלות שאלה מקדימה בקשר לבושאים,

שלגביהם סוכם בוועדת הקודמת, כשנמסר הדיווח ע"י שר הבינוי והשיכון. דהיינו,

ברכה, חרמש...

השר י. נאמן:

איחרת ולא שמעת. הכל שריר וקיים. היה ערעור

אחד, שרשמנו לפנינו כרגע, שלגבי עתניאל יש בעיה. השאר הכל רשום וברור.

ח"כ ח. פורת:

שמעתי שיש בענין זה איזה שהוא עיכוב.

השר י. נאמן:

לכשנגיע לחרמש בדון בזה, יש סדר יום. היה

ערעור פה לגבי הרשימה, אז שמענו זאת.

השר י. נאמן:

אני מדלג על סעיף א' על סדר היום, אלא אם כן

אתה רוצה להודיע משהו ביחס לסעיף א'. אני מבקר, שסעיף א' ידון, כשיהיה פה

היו"ר הקבוע. אתה חושב שאפשר לדון בזה בלי היו"ר?

מר מ. דקל:

אני אפשר לדון בזה בלי היו"ר ויש כאן תוספת.

נחכה עד שהיו"ר יגיע.

השר י. נאמן:

כרגע, אני דוחה את הדיון בסעיף א'.

חח/57, רמת הנגב והערבה - הקמת 3 מצפורים

השר י. נאמן:

אנו עוברים לסעיף ב' - רמת הנגב והערבה. אני

מבין, יהודה, שאתה מציג זאת.

מר י. דקל:

לא תליתי מפה. חילקתי לכם מפה קטנה. מדובר פה באזור רחב ידיים ופה, במפת יש מיצוי של הנעשה באזור הנגב הדרומי.

אתם רואים, שריכוז ההתפתחות ההתיישבותית היתה כולה בתוך בקעת הערבה. היתה שמרנות מסויימת בגישה - ישוב חקלאי, שמבצל את המשאבים המקומיים. בשלבים יותר מאוחרים, יפתח גם אמצעי ייצור לא חקלאיים. היתה גישה טסורתית של מה שקשור בהקמת ישובים חקלאיים. כל אזור הערבה הוקם כך.

הנושא של פיתוח החקלאות ברור לנו. אנו יודעים איך לטפל בנושא ואיך להציע תכנית. זו פרוגרמה, שכמעט מועתקת ממקום למקום, כשהיא מלווה כל הזמן במחקר ופיתוח חקלאי אינטנסיבי שמתנהל באזור, ואנו מקווים, שבימים הקרובים גם ימוסד ענין המחקר והפיתוח, לפי הצעה שהגיש מכון וולקני.

אנו מציעים להקים 3 ישובים, בדרום הר הנגב, במפלס הגבוה שמעל ביקעת הערבה: שיטה, שחרות וסיירים, שמסומנים כאן על המפה. אנו מציעים להקים אותם בדגם של מצפה, כי אנו רוצים ללמוד על התנאים ולראות מה תהיה המשמעות של התפתחות ישובים שונים מאלה שנהגנו להקים בערבה. זה לא אומר, שבעתיד, לא נבוא עם הצעות לישובים נוספים בערבה. להפך, אכל יחד עם זאת, שלושת הישובים שמוצעים כאן, הם אולי רעיון חלוץ, שיתמצה תוך מספר ישובים, ואולי כתוצאה מהתחלת פעילות של הקמת שלושת הישובים האלה, אפשר יהיה להציע תכנית יותר נרחבת דומה. כרגע עומדים על הפרק שלושה ישובים.

השר י. באמן:

יש הבדל בין מצפה למצפור?

מר י. דקל:

לא. מצפור זה אתר של מע"ץ, מפרץ בכביש, שממנו אפשר לצפות. מצפה זה ישוב קטן, שנבנה באמצעים מצומצמים, בעל תכונות ארעיות מסויימות. זו תהגדרה לפיה אני מגדיר מצפה. בשלב מאוחר יותר, מצפה יתפוך לישוב קבע, בעל תכנית מתאר מסודרת ופרוגרמה מסודרת, כאחת מצורות ההתיישבות הקיימות, או אולי בצורה חדשנית. כרגע איננו מנסים לקבוע את הצורה.

השר י. נאמן:

מר יהיה עיסוק העתיד שלהם.

מר י. דקל:

על עיסוק העתיד אנו רוצים ללמוד במצפה. לכן אנו גם לא רוצים, שמלכתחילה, יהיה גדול, כדי שלא נתחייב לקבוצת אנשים גדולה מיד בתחילה. נראה לנו, שאם האנשים שיבואו למצפים האלה, יהיו מסוגלים להביא איתם איזה פרוייקט כלכלי, אנו נעודד אותם. אם לא, נצטרך למצוא להם תעסוקה בסביבה. מכל מקום, אנו לא יכולים להטיל כרגע מעמס תעסוקתי על דכריס שאינם חשכנו, שגם באילת וגם במפעלים האזוריים שהתפתחו סביב יוטבתה, יש מקום לתעסוקה של האנשים האלה. לכן, הישובים מצומצמים, בשלב פיתוח ראשון. אנו מבקשים את אישור הועדה, כדי שנוכל להקים את שיטה, שחרות וסיירים. כל אחד נבחר בקפידה רבה מאוד, אחרי סיורים מתישים, לפחות ב-15 אתרים שונים, כשכל מקום היתה איזו בעיה - או עם רשות שמורות הטבע, או עם צה"ל, או עם שדות התעופה. שחרות נמצא ממערב לש/ת של עובדה. סיירים נמצא בקצה המערבי של בקעת סיירים. שיטה ליד נחל שיטה.

בשנה האחרונה, בתוך הבקעה, הוקם אליפז, מוקם והולך לוטן. בכניית קבע נמצא עכשיו שזפון, בבקעת קטורה. השנה יקום גם אחד מהישובים הנוספים בבקעת קטורה, בתור האחזות נח"ל. הפעילות באזור הזה היא די אינטנסיבית. מכל מקום, זו איזו פריצת דרך חדשה.

מר מ. דקל:

ברשותכם, אני מבין, שכמו כולם, באשר את הקמת
שלושת הישובים האלה, אבל יש לי כמה שאלות.

שאלה ראשונה נוגעת לתהליך הפורמאלי. הצטרפתי
ללמוד אותו ואיני יכול לומר, שאני לא מכיר אותו. באיזו מידה, רשות התכנון
מבחינת אישור הישוב - לפני ועדת שרים, אחרי ועדת שרים? מה תפקידה של רשות
התכנון המשותפת להסתדרות הציונית ולמשרד החקלאות באשר לאישור ישובים, שהם לכל
הועות ישובים קטנים, אם הם מוגדרים כמצפים.

השר י. נאמן:

איך זה בגליל?

מר מ. דקל:

התהליך היה, ויכול להיות שהוא צריך להיות בצורה
כזו, שועדת השרים לענייני התיישבות אישרה את הקמת המצפים בצורה של בלוק ורק
אח"כ רשות התכנון דנה על זה. יכול להיות, שכך יהיה התהליך גם כרגע. אולי
כדאי, שהתהליך יהיה הפוך, שקודם רשות התכנון תדון ואח"כ הועדה תאשר, למרות
שאני לא מתנגד לאישור של זה היום. פשוט, כדי לסדר זאת לעצמנו בצורה לוגית,
נדמה לי שעדיף, במקרים אלה, שרשות התכנון תדון על הקמת ישובים ואח"כ זה יבוא
לוועדה לאישור. כיוון שכבר הביאו, אני לא מתנגד, אבל רק למען הסדר הטוב.

שבית - מחשבתית על מה מדברים, על קיבוצים או על

ישובים קהילתיים?

מר י. דקל:

עדיין לא הוחלט.

השר י. נאמן:

אני אערכך את סגן רה"מ ד. לוי, שבכנס עכשיו - אנחנו דנים ברמת הנגב והערכה, בהקמה של 3 מצפורים. המחלקה להתיישבות מסרה עליהם. יש מפה, שאתה יכול לקבל.

מר מ. דקל:

ברשותכם, אני אמשיך - למרות שלי הדבר מאוד, מאוד, נראה, עד היום היה מקבל, שתאזור הזה הוא אזור עבודה של קיבוצים. אם מודעים לנושא הזה, ואנו מדברים על הקמת ישובים קהילתיים, שבמערכת החברתית שלהם אינם כנויים כקיבוץ, אלא אנו מדברים על מערך יותר פלורליסטי, אני לא אתנגד, אבל לפחות אנו צריכים לדעת מהי המחשבה. האם המחשבה היא על ישוב קהילתי קיבוצי, שבנוי בעיקר על תעשייה. כלומר, אנו מקימים קיבוץ תעשייתי, או, בשלב זה, הדברים לא הוגדרו והם בשארים חופשיים, לפי האוכלוסיה שתאכלס את המקום? הייתי רוצה לשמוע תבהרה בנקודה זו.

מר י. דקל:

לגבי הסעיף הראשון, זה חידוש, שאנחנו צריכים להתנות את החלטת ועדת השרים באיזה אישור של גוף אחר.

מר מ. דקל:

לא אמרתי "אישור", אלא "דיון".

מר י. דקל:

במשך כל שנות קיום הועדה, לא היה מקובל שישלחו הצעות לגופים מינהליים, חשובים ככל שיהיו, לקבל את הסכמתם. נכון שבהליך, צריך

לעבור תחנות. אבל אני לא רואה שום סיבה לקשור את האחד בשני. על התחנה ההיא אי אפשר לדלג. כשנבוא לבקש מים ולהשקות שטחים חקלאיים, נצטרך להתייחס למוסד ההוא, אבל כשאנחנו מדברים על מצפה, שאולי יעבוד שני דונם גזר, כדי שיהיה סלט, אני לא רואה בכלל את הקשר. אז אני מבקש גם ממך דקל וגם מהועדה לא להנהיג מנהג שלא היה פה ולהתחיל לקשור דברים. אחרת, מי שיביא הנה הצעה יצטרך לקשור אותה, כל פעם, לכל מקום אחר. לא זו הכוונה. אני מבין, שיש פה החלטה פוליטית, ברורה, איפה הפריסה. אחרי זה, הפרטים הטכניים שקשורים בזה, הם כבר בעיה של אותם גופים שאחראים בתוקף סמכויותיהם לעניין זה. לכן, אני חושב, מר דקל, שאולי טעית בעניין זה. אנו לא מתכוונים לדלג על אף מוסד סטטוטורי, גם לא על הועדה לבנין ערים. אבל הישובים האלה לא מופיעים בתכנית המחוזית לבנין ערים של מחוז הדרום, אז צריך לבקש את הסכמתה קודם? אני מציע שלא נקשור דברים, לא לגבי הישובים האלה ולא לגבי אף ישוב שאנו מביאים הנה. אנו קשורים בקבלת הזכות על הקרקע, כשיש רגישות מיוחדת במינה. כל יתר הדברים הם בתהליך סטטורי מקובל.

מר מ. ורובלס:

אני רוצה לציין ששני ה"דקלים" צודקים. גם מר מ. דקל וגם מר י. דקל. אני כן חושב, שועדת השרים לענייני התיישבות רשאית, אם דנים בקשר לישוב חקלאי, לשאול ולשמוע האם זה תואם עם מנהל התכנון. כי ועדת השרים לענייני התיישבות רוצה לדעת ממה הישוב יתקיים לפני שהיא נותנת או לא את ברכת הדרך. לכן, זו בהחלט זכותה, ובוודאי גם יהודה דקל התכוון לכך.

אבל כאן אנו באים ומבקשים אישור עקרוני להקמת שלושה מצפים, בערכה, כנסיון. בשלב זה, איננו מבקשים עבורם שום אמצעי ייצור. והיה ונחליט, שטצפים אלה יצטרכו להיות ישובים חקלאיים, בוודאי שנבוא בדברים עם אותם גורמים שמחלקים את המכסות ואמצעי הייצור החקלאיים. בשלב זה אנו מבקשים אישור להקמת 3 מצפים. אולי הם יהיו לשמירת הטבע. עכשיו נתחיל לחפש ולתאם עם כל מיני גורמים אחרים. אם בנושא אמצעי הייצור נגיע למסקנה, שהם צריכים להיות ישובים חקלאיים, נבוא עם כל הגורמים לעניין ונתאם זאת ואז נוכל לדעת יותר.

היום מדובר בהקמת מצפה כדוגמת המצפורים שהקימונו בגליל.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מבקש שנהיה עיקביים ושלא נתחיל כל ישיבה, מחדש, כאילו דבר לא קרה. אם יש אי אלו אי תאומים, אני מבקש שיהיה תאום מירבי בין הגורמים העוסקים בזה. אין לנו התנגדות להקמת שלושת הישובים, כמוכן, לאחר כל התאומים. אבל אנו עומדים על כך, שיעשה למען חסכון מיירבי. האמצעים העומדים לרשותנו, ולא חשוב איפה הם נמצאים, זו עוגה אחת. אין שתי עוגות. משרד הבינוי והשיכון לקח על עצמו, שישובים, מעתה ואילך, לא יהיו יותר ארעיים, אלא ישובי קבע. אני מבקש לחזור על התביעה הזו. אם הכסף שיש למחלקה לא יספיק לבניית קבע, תואיל לשבת עם משרד הבינוי והשיכון ואולי, יחד איתנו, נמצא מאיפה להשלים וניגש לישוב קבע ישירות. לעשות ישוב ארעי, אח"כ לחכות שנים ולחפש מניין להשיג את הכסף, כשהבנינים האלה ישושו אח"כ לדבר שאינו חיוני כל כך, אלא הוא בגדר תוספת, זה לא כדאי. אני מציע, שמשרד הבינוי והשיכון והמחלקה להתחייבות בשב, ננסה לגייס את הכסף ונעשה הכל כדי שהבניה תהיה קבע ולא ארעית.

השר י. באמן:

אני מניח שהעקרון בתחלט מוסכם. אבל אם הם לא יודעים עדיין איזה ישוב זה יהיה, אז כרגע זה משהו לגמרי נסיוני.

סגן רה"מ ד. לוי:

זה גם מוזר, שאנחנו לא יודעים. אני לא רוצה לפתוח את היריעה, אבל אם יושבת ועדה והולכת לאשר, ואנחנו כשותפים לא יודעים איזה ישוב זה יהיה, זה חמור מאוד. צריך לדחות זאת מכל וכל עד אשר יעשו כל הבדיקות והתאומים. אני חושב, שכך צריכה להעשות העבודה.

השר י. באמן:

מה שהם אומרים, שהם מקימים שם מעין תחנה נסיונית על-מנת ללמוד את השטח ולבוא ולהציע איזה ישוב יהיה שם. יכול להיות, שהם לא היו צריכים לבקש את רשות הועדה בכלל, אלא ללכת ולהתמקם. אבל איני יודע את הפרטים.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להסביר את עצמי קצת יותר. אילו היה בכוונתנו להקים ישובים, היינו באים לוועדה ומביאים הצעה להקים ישוב לכל דבר והיינו באים בתאום מלא עם כל הגורמים הקשורים בכך. יש לנו בעיה בערכה של אוכלוסיה דלה, איננו יודעים בדיוק מה יהיו אמצעי היצור, האם תהיה תוספת או לא. יושבים שם בעיקר עולים. יש כמה הצעות של כמה גורמים, שבינתיים, איננו משוכנעים האם אפשר להקים איתם ישובי קבע. לכן אנחנו באים ומציעים על חשבוננו, על חשבון הסוכנות היהודית, להקים 3 מצפים זמניים. לאחר שנלמד ונראה, שישנה אוכלוסיית קבע, שאיתה אפשר לאכלס את הישובים ויהיו גם אמצעי קיום, אז נבוא בדברים עם כל הגורמים שמטפלים בכך, ובראש וראשונה עם משרד השיכון. בוודאי שלפני שיוסקעו כל מיני השקעות, כדי שלא יהיו כפולות, זה יתואם ויעשה. בשלב זה, הכוונה למחנות זמניים בלבד. אני מקווה, שלא נצטרך לודת משם ושיהיה זכות קיום לאותן משפחות ואנשים זמניים שנעלה לשם. בינתיים זה יעשה כדי לחקור את הנושא ולדעת יותר מאשר אנו יודעים היום. לכן אנו מבקשים שאלו יהיו מצפים ולא ישובים.

מר י. דקל:

בכל זאת, כדי שפנייתו של סגן רה"מ לא תהיה על תאום שלא נעשה, אני בהחלט מסכים, שנתיישב במשותף ובבדוק את התכנון. אין בענין הזה שום רצון התבדלות או רצון לעשות לבד. בבוקר באנו בדברים עם אנשי המנהל לבניה כפרית בתקווה שנוכל לעשות את הבדיקה בקשר לתכנון המפורט של הישוב, במשותף. אז אם המצפים האלה יאושרו, נפגש בשבוע הבא עם אנשי משרד הבינוי

והשיכון ונגמור את כל הסעון תאום.

סגן רה"מ ש. לוי:

אני מבקש שיהיה סדר בעבודה. שום דבר לא יקרה, אם נדחה זאת בשבוע או בעשרה ימים. אני מבקש, פשוט כדי שנתחיל לעבוד כמו שצריך, שהסידורים האלה יעשו ממחר בבוקר. האנשים ישבו ויתאמו ונביא לישיבה הבאה דבר מגובש וסגור. אם מתי מסכים, אפשר לעשות זאת.

מר מ. דרובלס:

אנו מקבלים את דרישת סגן רה"מ.

אל"מ ד. סתיו:

אני רוצה לומר, שבתחילת ההערכות החדשה בנגב, למעשה, ביקשנו וייחלנו ליוזמות האלה של נסיונות ובדיקת האפשרות להקמת ישובים במקביל להערכות החדשה והאינטנסיבית יותר בנגב. כך, שבלי כל ספק, כמערכת הבטחון, אנו מאוד מברכים על הנסיונות האלה.

לפחות לגבי אתר אחד, אני רוצה לציין, כדי שירשם בפרוטוקול, כי לא ידוע לי (אני לא אומר שלא נעשה) שנעשה תאום לגבי המיקום שלו ואני חושש, שהמיקום שלו פרובלמטי. אני מתכוון למצפה שיטה. הוא פרובלמטי מבחינת הפעילויות הקיימות היום בנגב. הייתי רוצה שירשם, שהמיקום מותנה עדיין בתאום ובבדיקה נוספת עם מערכת הבטחון.

ח"כ ח. פורת:

באופן עקרוני, אני מסכים עם דעתו של סגן רה"מ ושר הבינוי והשיכון ד. לוי בעניין הצורך בהקמת ישובי קבע ומניעת כפילות ובזבוז משאבים. אבל אני מוכרח לומר, כמו עקרוני, שאני מקווה, שגם אם מוסכם ע"י החטיבה להתיישבות, שהנושא הזה ידחה, הוא ישמש כבסיס לדיון המוקדם ביניהם לצורך

הכאת הדברים בעוד שבועיים, כי אני מניח, שאנחנו לא נהיה בטיפול השוטף הזה.

אני רוצה לומר, שבמקומות קשים באופן מיוחד, כמו בערכה, וגם במקומות מסויימים בגליל וכיהודה ושומרון, הרבה פעמים, תהליך התגבשותו של גרעין הוא תהליך ממושך. עלויות הן לא רק שאלה של ההשקעה הראשונית, אלא של כמה זמן עומדים דברים כאלה לא מאוכלסים. לפעמים עמידה של דברים כאלה שנה, שנתיים ושלוש, עלותם יותר גבוהה. הרבה פעמים, יש צורך באיזון התנסות ראשונית, שבה מתגבש גרעין, עד שהוא יכול להקים את בתי הקבע שלו, מה גם, שהפעם, המבנים שמוקמים לא הולכים לאיבוד, אלא משמשים, לאחר מכן, כאמצעי ייצור. אני יכול להעיד על זה מכפר עציון ומעשרות מקומות, שבהם, באמת, התחלנו בתנאים קשים. אז ההשקעות צריכות להיות מינימאליות וצריך לדאוג לאיזה שהוא חסכון. אבל אם מראש, אפשר ליעד את אותם מבנים זמניים שמוקמים ליעוד נוסף, לאחר מכן, הרבה פעמים, יותר טוב להתחיל בצורה נסיונית כזו, עד שיתגבש גרעין שיוכל לשאת את הגרעין על כתפיו, מאשר שנקים דברים, שאח"כ יכולים להתחבר כפילים לבנים. במיוחד במקומות כל כך קשים כמו בערכה, כנגב וגם במקומות נוספים.

אני הייתי מציע שהנושא הזה - ואני בטוח שזו גם עמדתה של המחלקה להתיישבות, ישקל כחלק מהתכנון הכולל של הקמת הישוב, שמקפל בתוכו שני שלבים, שאף שלב בו, בסופו של דבר, אינו מבוצע. אני חושב, שהמקרה הזה הולט את הצגת הדברים בצורה זו.

השר י. באמן:

אני מציע לסכם, שאנו מאשרים, עקרונית, את רעיון שלוש המצפורים ומבקשים מהמחלקה, יחד עם משרד הבינוי והשיכון, ועם משרד החקלאות, אם צריך, לבדוק את התאום המפורט ולדווח לנו אח"כ על התוצאות.

סגן רה"מ ד. לוי:

עם כל הכבוד, איני יכול לקבל זאת. מה שיוצא הוא, שכל מי שידבר אחרון, דבריו יהיו הסיכום. יש הסכמה בין מי שהגיש לבין השר שמשדרו מבצע זאת, יחד, לדחות את הנושא ולהביא הצעה מוסכמת לישיבה הבאה. תודה.

השר י. נאמן:

אני פשוט חשכתי קצת על האספקט הציבורי בערכה,

שמחכה.

אולי אשאל את סגן ראש הממשלה, בהזדמנות זאת, האם העלו בערכה את העניין של תוספת בניה במרכז ספיר. האם סגן ראש הממשלה מכיר את הבעיה. אם לא, אני פשוט מפנה את חשומת ליבו. אם לא, יכול להיות, שאפשר לעשות שם דבר חשוב.

סגן רה"מ ד. לוי:

לישיבה הבאה נביא פרטים על כך. אנו מעכים

ישובים, מוסיפים תוספות.

השר י. נאמן:

אני מציע, שתביאו גם את התוספת לישיבה הבאה. אז הסיכום הוא, שהדיון נדחה ומבקשים להביא הצעה מפורטת, כולל גם על בניה נוספת במרכז ספיר.

הח/58. אישור הקמת יישובים קהילתיים בגליל: א) גבעת שעל. ב) אילוט.

השר י. נאמן:

הסעיף הבא, סעיף ג - אישור הקמת ישובים

קהילתיים בגליל.

מר מ. דקל:

יש כאן חומר מצורף. אנחנו מבקשים, כשלב זה,

לשנות את סדר היום ולמחוק את עצמון, שעדיין איננו בטל לדיון.

אנו מדברים על הקמת שני ישובים. אני אסביר כמה

מדובר. יתכן שאציע היום, לאור הדברים שאמר סגן ראש הממשלה, לא לאשר זאת. אני אסביר את עצמי. מדובר כרגע על שני ישובים - על גבעת שעל, שלו איתרנו שטח אדמה בסדר גודל של כ-250 דונם. הוא נמצא בין כברי למנות, כנ"צ. 203. הפעם, אין כוונה להקים ישוב, למצוא גרעין קטן שיישב את הישוב כדי לראות מה יתפתח אח"כ. בשטח יש 250 דונם, לכן הישוב מתוכנן מחשבתית למעל 250 יחידות. הגרעין שמוכן היום להתיישב שם הוא גרעין מוכן, גדול, של 84 משפחות. אני לא מציע להכנס כרגע לדיון על נושא המצפים ואיכלוסם - כי יש שם בעיות שמוסדות הממשלה יחד עם הסוכנות היהודית יצטרכו להתייחס - מה יקרה, מה יהיה המשכם וקצב איכלוסם. אני כאן רומז על הבעייתיות, שנובעת מכך, שמסרגו למתיישבים הרכה זכויות ווטו - האם הם רוצים לגדול או לא, האם לקבל אנשים או לא, כדי לתת אילוסטרציה, ביקרתי באחד הישובים שמתוכנן למאה ומעלה יחידות ויש היום כ-16 משפחות. הם תארו לי מודל איך יקבלו חברים הלאה. אני עצמי חבר משק שיתופי ומכיר את המודלים האלה. יצא שכל 5 שנים הם יקבלו עוד 16 משפחות וכדי לאכלס את הישוב, יקח להם עד שנת 2010 לאכלס את מאת המשפחות. כמובן שאמרתם להם מה שאמרתם. המדינה אינה יכולה להסכים לזה, אבל זה דיון נפרד.

מכאן אני משליך על המקרה הזה. אנו מדברים מייד

על ישובים גדולים, שיש להם גרעינים גדולים, שמוכנים ישר להתיישב בגליל המערבי.

אבי מציין את הגליל המערבי, כי כשאנו מדברים על הגליל המערבי, נקודת המשענת שלהם יכולה להיות כזאת, שהם יגורו בגליל המערבי ויעבדו בחיפה או בקריות או בכל מקום אחר. אנו מכירים את הסוגייה הדמוגרפית. כאשר אנו מדברים על מחוז הצפון, אם לוקחים את המספרים מ-1980, היו שם לערכים קרוב ל-49%, מזה כנפת עכו, היו להם 64%. כך שהגליל המערבי הוא גליל של הרכה מאוד ערבים. לכן, דווקא המודל הזה של הקמת ישובים קהילתיים גדולים, בדומה לישובים ביהודה ושומרון, כאשר התעסוקה ההתחלתית שלהם היא בנקודת המשען הישנה, יכול לתת לבו, להקים, לאט, לאט, התיישבות זוחלת, שתאפשר לשנות קצת בנושא הדמוגרפי. וכך, לגבעת שעל יש גרעין של 84 משפחות.

המקום השני שאנו מדברים עליו הוא אילוט, בין נהלל ונצרת, כשטח של הישוב הכדואי בית-זרזיר. כ-4.5 ק"מ מתימרת. חלק מהקרע שייכת למועצה האזורית וחלק לנצרת ויש בעיה של החלפת קרקע. הישוב המתוכנן נמצא בתוך ריכוז ערבי גדול מאוד. מחשבתית, מתוכנן ל-410 יחידות. היום, בגרעין, יש 108 משפחות.

כלומר, אנו מדברים כאן בשני ישובים, שיכולים לעזור לנו להשיג שני מרכיבים בגליל - כניסה ונוכחות וישובים גדולים. לא מדובר כאן על ישוב זמני ולא על מקום זמני. עיקר המעמסה והתפקיד בדברים האלה, יפלו על משרד הבינוי והשיכון. אז אמנם נתקבלה החלטה, בישיבה הקודמת, שבקשר ליהודה ושומרון נקבע איזה שהוא תהליך איך לבדוק את הדברים האלה. לאור דבריו של סגן ראש הממשלה, יכולות להיות שתי הצעות:

האחת - כיוון שהגרעינים מחכים בכליון עיניים,

לאשר זאת ואח"כ לדון עם המשרד.

השניה - לדחות את זה לישיבה הבאה ולפני זה לדון

עם המשרד.

אני הצגתי את שני הישובים מבלי להציג מראש את ההצעה, כי אני רוצה להראות איזה שהוא תהליך חיובי, שמתחיל להתגבש בגליל המערבי, בקו שממערלות דרומה עד נצרת, מערבה, של ישובים גדולים, שבשלב ראשון, יהיו בעיקר ישובי לינת לילה, אבל בשלב השני, בגלל הרכב האוכלוסיה שלהם, יהיו גם סופגי תעשייה, אולי תעשיות מתוחכמות. ע"י זה, במשך 5 - 7 שנים, אנו יכולים, דווקא בגליל המערבי, להוסיף הרבה מאוד יהודים. ברשותך, סגן ראש הממשלה, במקרה זה, אני מעביר את הכדור אליך. או שבגלל צווים חברתיים, נגיד היום, שאנו מאשרים את הקמת הישובים ובדיון על הביצוע בשלב יותר מאוחר. אך אין כל התנגדות, מעשית ועקרונית, לדחות זאת לישיבה הבאה ואח"כ להביא, בשם המשרדים, את ההצעה לפני הועדה.

סגן רה"מ ד. לוי:

זו עוד דוגמא, איך אפשר, באמת, לחרוק שן, לשמוע ולעשות כאילו לא שמענו. אני מבקש להקפיד על סדר ורצינות בהצעות המוכאות בפני הועדה הנכבדה.

(מכאן רשמה ז.ת.).

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.).

סגן רה"מ ד. לוי:

זה לא יכול להיות, שהמשרד המופקד על הבניה, שעל כתפיו תיפול רוב המעמסה, אינו ערוך, לא נתן דעתו מה משמעות של ישוב שם, עם מה זה מתגבש, מהי התעשייה המתוחכמת, מה מצב התעשייה בגליל היום, מה המצב בעוד

ישובים, שמבחינת הקיום אין לנו תשובה להם. על כל הדברים האלה צריך לדון ביחד, באספקטים השונים, כדי לבוא ביחד עם הצעה מגובשת, שנותנת תשובה.

אני לתומי חשבת, שהמשרד שלי מוחרם. התברר לי,

שגם המחלקה להתיישבות מוחרמת.

אני מאוד מבקש: (א) לא לדון בכך היום; (ב)

להביא כל נושא לדיון עם כל הגורמים, שעליהם מוטלת המשימה, הנטל, האחריות, ההוצאות ותביעות. אנו לא מקבלים החלטות רק כדי שתשארנה באויר. לכן, אני מבקש, שכל דבר יובא בציבור המתאים והמוסכם ואז אנו יכולים לבוא, כאשר בפנינו כל התשובות. אני מציע לא לדון בכך היום.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, גם אני רוצה לומר משהו לגבי

פרוצדורה של נוהג ונוהל.

לדעתי, ככל שיותר גורמים יהיו נוגעים בדבר,

מבחינת הבניה, נגרע מהעניין ולא נוסיף עליו. אין מחלוקת, שנושא הבניה הוא בלעדי למשרד הבינוי. היכן אנו נפגשים, לפעמים, האחד עם השני? בנושא של הקמת המבנה הזמני ומבנה הקבע, שאני צריך להביא זאת למשרד הבינוי ומשרד הבינוי אומר לי: יש לי תקציב של כך וכך, שאני יכול להקציב לכנית קבע ואם אתה מתפשט יותר, לא אוכל ללכת לזה ואז פונקציונלית, הדבר לא יפעל כל כך. אז יכולות להיות בינינו שיחות ואנו מבטים לפתור את חילוקי הדעות.

היום אני רואה, שמינהל מקרקעי ישראל, באמצעות

סגן השר במשרד החקלאות, מגיש הצעה להקמת ישובים קהילתיים בגליל.

סגן השר מ. דקל:

סגן השר הגיש זאת, בתוקף התפקיד שהוטל ע"י ממשלת ישראל על משרד החקלאות ובשיתוף פעולה מקצועי עם חבל הצפון של הסוכנות.

מר מ. דרובלס:

משרד החקלאות מציע הקמת ישובים קהילתיים, יכול להיות, שמבחינת האיזור, יש צורך בהקמת ישובים קהילתיים, או אין צורך בהם. למשל, אושר ישוב תימרת, שלא המחלקה טיפלה בו וגם הישובים שמוצעים עתה, אני מבין, שלא מוצע, שהמחלקה תלווה אותם.

סגן השר מ. דקל:

לפי דעת המחלקה, המחלקה לא תלווה אותם.

מר מ. דרובלס:

יש מי שיכול להחליט ולכפות על המחלקה לעשות זאת. היום, לפי דעת המחלקה, היא אינה רואה שיש צורך בהקמת ישובים אלה, כי יש לנו ישובים קודמים שהקמנו, שאנו רוצים לחזקם.

עם כל הרצון הטוב - ואני בטוח, שכל זה נובע אך ורק מתוך רצון טוב של עשיה - רצוי, שנקבע נוהגים ונוהלים של הועדה, מבחינת הצגת ישובים וטיפול בהם. אמנם, יש קריטריונים מהישיבה הקודמת ואם נלך לפיהם, נקל על כל הגורמים.

כאשר מציעים במחלקה להקים ישוב, בשכילי - כראש המחלקה - זה מאורע חשוב מאד. המחלקה, עד עכשו, לא החליטה שיש צורך בהקמת עוד ישובים שם, אלא אנו צריכים לחזק את הישובים הקיימים.

סגן השר מ. דקל:

למרות שלא רציתי להכנס לויכוח עקרוני, מתי גורר

אותי לכך.

משרד החקלאות, כפי שזה נהוג בארבע השנים הקודמות, מציע הצעות, בקשר להקמת ישובים. במקרים של ישובים קהילתיים בגליל, הוא מציע את ההצעות לטוכנות היהודית, כאשר הסוכנות לא תלווה את אותם הישובים, מתוך שיקולים שלה. לכן, נושא זה נשאר כמעט בלעדי בידי משרד הבינוי.

משרד החקלאות ימשיך להגיש הצעות, בקשר להקמת ישובים, כי זהו תפקידו, אם כי לא הבלעדי.

יש בקודה אחת, שכדאי להבהיר אותה, שצריך היה לתאם זאת, לפני כן, עם משרד הבינוי ולא ללכת לפי המודל הישן בגליל, שקודם מחליטים ואח"כ מדברים עם משרד הבינוי. אמנם, ההחלטה התקבלה על יהודה ושומרון, אך אפשר להשליך אותה, מיהודה ושומרון, גם על יתר המקומות.

מי ילווה אותם? זה יהיה ישוב קהילתי, שמשרד הבינוי יקבע מי ילווה אותם. אנחנו ביקשנו את העזרה המקצועית של הסוכנות - וקיבלנו אותה. הסוכנות שיתפה פעולה לחלוטין, אך היא לא תלווה אותם. לכן, נשב עם משרד הבינוי ואח"כ נחזור חזרה הנה.

מר י. דקל:

אני לא רוצה להכנס לדיון הסידורי. אני רוצה לומר כמה משפטים לגופו של עניין על ישובים אלה ואסביר מדוע כאילו ישוב אחד אנו מציעים לוועדה וישוב שני, אנו לא מציעים.

אילוס הוא ישוב, במסגרת קבוצת ישובים, שכבר היתה על שולחן זה לפני כ-3-4 שנים. אז הסרנו ישוב זאת מסדר היום, כיוון שלא ידענו לפתור איזו בעיה פורמלית, שחלק מהקרקעות נמצא בתוך תחום שיפוט נצרת.

איזור זה הוא איזור, שבו המדינה התחילה להסדיר את בעית הבדואים, במסגרת התיישבות בזרזיר. כלומר, קיים עדיין קשר בין אילוס לבין כל הפריסה של הבדואים באיזור זה, כשאמרנו אז במפורש, שהמטרה המרכזית של פעילותנו בגליל היא תחילת סייגים להתפשטות הבלתי חוקית של התושבים המקומיים. כל המצפים והישובים, אשר הוקמו לא בצורת מצפים, אלא כישובי קבע, הלכו למקומות אלה בראש וראשונה. ביניהם, בסביבה מיידית זו, עדי, ישעיה ואלון הגליל. אלה ישובים קיימים וחיים סביב הסוללים. עכשו חנתון בהקמה וגם תימרת, אשר שונה מכל היתר. זו קהילה, שקיבלה על עצמה לפתח, על אחריותה ועל חשבונה, את ישובה. היא רק ביקשה, שהמינהל יתייחס אליה ברחמים - וכך היה. 200 משפחות בונות ביתן בתימרת. אילוס היא תימרת ב'. כך זה מופיע בכל המסמכים, אשר הופצו בשעתו, כתכנית ההרחבה של הגליל. לידיעתכם, יש מקום תימרת ג', שהוא קרוב, כשעכשו נעשית הבדיקה ויתכן, שבזמן הקרוב, יוצג גם הוא.

אלה אינם ישובים, שהמחלקה מציעה שהיא תספל בהם, אך המחלקה מציעה, בהחלט, להקיםם. הם חיוניים באיזור זה. הבדואים שם שורצים.

מר מ. דרובלס:

המחלקה להתיישבות אינה מתערבת במדיניות של אף אחד, בדבר שאינו נוגע לה. אם אלה ישובים של משרד הבינוי, שמשרד הבינוי יקים אותם.

מר י. דקל:

בזה סתמת לי את הפה? אסור לי לדבר יותר?

מר מ. זרובלס:

אתה אזרח חופשי במדינה. אין המחלקה להתיישבות מתערבת במדיניות של משרד הבינוי. בשלב זה, זה לא נוגע לנו. המחלקה להתיישבות אינה מציעה להקים את הישובים.

סגן רה"מ ד. לוי:

הליברליות היא דבר גדול מאוד. אני לא חושב, שמישהו סותם לשני את הפה, אך ישנה היררכיה ואחריות, שצריך להקפיד עליה. אם האחראי הישיר הוא מר זרובלס, אז מה שהוא אומר, זה מחייב את מה שהוא מייצג, כפי שמה שאני אומר, מחייב את המנכ"ל שלי. לו הייתי נותן לו קצת לדבר על מדיניות, היה יכול להתזיק את הועדה הזאת, 24 שעות, בסימפוזיון.

לכן, אני חושב, שדברים אלה צריכים להיות מתואמים וצריכה להיות היערכות ובדיקה נכונה לעומק, על כל ההיבטים, בטרם באים הנה. המשרד שלי אינו ערוך, הוא לא אומר את דעתו, לא תואם אתו ולכן, אני חושב, שאין צורך לדון עכשו בענין, שהוא באויר.

מר מ. שמיר:

אני לא אתיחס בדברי להצעה שהובאה כאן, כי אני מבין, שהסיכום יהיה בכיוון של בדיקה, כפי שסגן ראש הממשלה וסגן השר, דקל, הציעו. אני רק מבקש להוסיף מימד נוסף בבדיקה זאת - מצבם של המצפים, אשר הוקמו עד כה. בכוונתי לומר, שלאחר למעלה מארבע שנים של פעילות, היעד שהוצב עם הקמת המצפים, הושג בצורה חלקית בלבד. למעשה, מה שהושג, הושג במעשים שנעשו בשנה ראשונה ולאחר מכן. יש פוטנציאל תכנוני, שתואם את המטרה, בין 4,000 ל-6,000 יחידות במצפים שהוקמו כעמק עירון ובגליל.

אם איזרש לכך אומר, שהיעד להקים לפחות 100-150 בתים ראשונים, בכל אחד מהמצפים, קודם להקמת ישובים חדשים. נדמה לי, שכל בדיקה צריכה להתייחס גם לנושא זה.

השר י. נאמן:

ועדת המעקב עומדת לשמוע סקירה על המצפים. אני מניח שאתה הוזמנת. אז אפשר יהיה לבדוק מה נעשה ואם תהיינה המלצות, נביא אותן לכאן.

מר ח. פורת:

יש לי שתי הערות, האחת כללית והאחת ספציפית.

הערה כללית - אני מבין, שמתוך התמונה שנוצרה כאן, אין אלא להצטער על כך, שהדברים האלה לא היו כתיאום מראש וכדי שהדברים יוכלו להיות מובאים לישיבה הקרובה, אז ברור שהדבר הזה מחייב איזה צוות מתאים, שיכלול את משרד הבינוי, את החטיבה להתיישבות ואת משרד החקלאות.

כפי שהדברים נראים מכאן, נדמה לי שבשישיבה זו צריך לקבוע, לפחות, איך הדברים האלה יעשו, כדי שלא ייווצר מצב, שלא היה צפוי כאן וחזר גם בנושא של הערכה וגם עכשו. ז"א, צריך להיות ברור, מיהו זה שמרכז את הדברים האלה, כדי שהדבר הזה יובא בצורה מסודרת לישיבה הקרובה.

הערה ספציפית - כמו מאיר שמיר, אני רוצה לוטר, שבמסגרת הבאת הנושא לישיבה הקרובה, הייתי מבקש, אם ניתן היה לכלול את ענין אזורות היאחזות מצפה נטופה, שהיום יש עליה גרעין גדול ויש קבוצה ראשונה זמינה של 50 משפחות לקיץ זה. מדובר פה על איזור מזרח הגליל. המקום קיים, כך שגם התשתית הראשונית נמצאת. אני מבין, שיש שם שאלה הנוגעת לנושא של משכנת הקיבוץ

הדתי.

אינני רוצה להעלות זאת כאן, אלא שמאחר שאני משער, שתהיה ועדה, שתדון בכל הדברים האלה, אני מבקש, שנקודה זו תיכלל בין הדברים, הקשורים גם לנושא המצפים, שלגביהם יש אפשרות להפוך מצפה לישוב קהילתי, הן מבחינת כוח אדם והן מבחינת התשתית ובתוכני השטח.

השר י. באמן:

לגבי השיטה, ועדה זו קיימת די הרבה זמן ואני מניח, שהשיטה צריכה להיות, שהיוזם בודק ומביא דבר בדוק למזכיר הועדה. אני רק מציע, שמזכיר הועדה ישאל את היוזם, אם הדבר כבר בדוק. אנו סומכים הפעם על כך, שסגן שר החקלאות יעשה את הבדיקות עם משרד הבינוי והמחלקה להתישבות.

אולי זה גם מתקשר עם מה שכתוב בסעיף א', שהיה צריך להיות איזה שהוא נוהל. אני לא העליתי סעיף זה, כדי שהוא יעלה בנוכחות יו"ר הועדה.

אנחנו מסכימים, שהנושא יעלה מחדש ואנו מבקשים את היוזם, שיעשה את הבדיקות.

הת/59. חרמש - אזור

השר י. באמן:

אנו עוברים לסעיף הבא - אזור חרמש. סגן רה"מ ושר הבינוי מסר בישיבה הקודמת דו"ח על שורה של ישובים בביצוע ובתכנון. חלק מישובים אלה קשורים באזור של מאחזים, שהוקמו ע"י צה"ל וכידוע, מאחזים זה עניין צבאי ואינם עניין לוועדה זו.

היה מי שאמר לי - אני חושב, שהידיעה הגיעה מהמחלקה להתיישבות - שנאמר לאנשים כברכה, שכרכה עצמה עוד לא מאושרת. אני בדקתי עם סגן רה"מ, שהוא יו"ר ועדה זו, ואין לגבי ברכה שום ספקות וברכה היא כשרה למתדריין.

בעיני, כשרים למתדריין כל הישובים, שהוזכרו ברשימה זו. אני יודע, שלסגן רה"מ ושר החקלאות יש עמדה שונה משלי בנקודה זו. בשעתו חשבתי, שישובים אלה צריכים לעלות פה ולא בוועדת שרים לענייני בטחון. היה מישהו, שחשב אחרת. מדוע צריך להעלות אותם בשני המקומות, אינני יודע. על כל פנים, היות ושמענו את סגן רה"מ ושר הבינוי ורשמנו את הדיווח שלו, לי נדמה, שבזה נגמר העניין. אך כיוון שיו"ר הוועדה אינו פה, בעניין זה, אם יש לו עמדה אחרת, אז העניין יובא שוב.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני חושב, שיש כאן מקח טעות. במסגרת ההחלטה, שקיבלה ועדת שרים לענייני בטחון, הבאתי מספר היאחזויות לוועדה זו, שהמשרד ערוך לאזרוחן, מבחינת הקמת ישוב ממש. חרמש הוא אחד מאלה.

לכן, אינני מבין לשם מה מביאים זאת שוב. אני הבאתי בפני הוועדה סקירה מפורטת, המשרד ערוך לביצוע ולכן, אינני יודע אם איזה שהוא גורם נוסף צריך להביא שוב דבר, שהוועדה בעצם אישרה אותו.

נכון, שהיתה הערה של היו"ר, שעדיף היה אם האזרוח היה בא ישירות לכאן. אך האם אנו חוזרים אחורנית? ועדה זו, במסגרת הסקירה שלי, רשמה לפניה את התכנית וההיערכות של משרדי. בתוך היערכות זו נמצאת חרמש ואנו ניגשים לביצוע. לכן, אני חושב, שמיותר בכלל לדון בזה.

מר מ. דרובלס:

אם הועדה תרשום לפניה, לפי הצעת סגן רה"מ ושר הבינוי, שהחלטה הקודמת תופסת לגבי חרמש, את החטיבה זה מספק. החטיבה להתיישבות צריכה להיערך לביצוע ההחלטות. את חרמש, צריך לאזרח. באמר לנו ע"י יו"ר הועדה, שעל מנת לגשת לביצוע, יש צורך שהועדה תאשר זאת. לפיכך, הגשנו זאת לאישור. היות וחרמש מתוכנן להיות ישוב קהילתי וצריך לספל באזרח, אם הועדה תאשר את דברי סגן רה"מ ושר הבינוי, שהחלטה הקודמת תקפה, נותר נוכל לגשת לביצוע ההחלטה. עד היום, הדבר נתעכב, כי היו"ר הודיע לנו - באמצעות מר אריה זייף - שהחלטה אינה החלטה, עד שהועדה תאשר זאת.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מצטער לחזור ולהדגיש, שיש כאן מקח טעות. זכרוננו אינו מטעה אותי ואני מסתמך על הפרוטוקול, אשר כולל גם את חרמש. לכן הודעתי כאן, שאנו ערוכים ואין צורך לחזור על החלטתנו.

מר ח. פורת:

גם אני סבור, שיש פה מין דבר של הבאת עד אבסורד, לאחר שזה אושר בוועדת שרים לענייני בטחון ולאחר שנמסרה הידיעה בוועדה זו. אני מוכרח לומר, שאני נדהמתי כשנודע לי, שהדברים האלה עדיין לא מאושרים, לאחר שתי ועדות. אח"כ, גם באופן ציבורי, יוצא כאילו ש-3 פעמים מאשרים אותם ישובים.

אך הואיל ואין כאן כל שיקול של יוקרה והואיל והיתה הערה של יו"ר הועדה וכדי שלא יתפרש, שכאילו יש אישור רק על חרמש, אני מציע גם לשר הבינוי, שהועדה תשוב ותאשר זאת ותציין, שישוברים אלה כולם הופכים להיות ישובים קהילתיים. אני חושב, שלא כדאי, שאחר כך יעלה עוד פעם ערעור. נסיים את הדבר בצורה חד-משמעית, כדי שלא יתפרש פעם נוספת דבר אחר.

סגן רה"מ ד. לוי:

האויב של הטוב הוא הטוב מאוד. לא הייתי מציע, שאנחנו נתחיל לפרט, שילד הוא מי שיש לו ראש ואח"כ צומחות לו שערות, יש לו עיניים ופה. אנו עושים מעצמנו צחוק? אז יכול להיות, שליו"ר הועדה, הדבר בעלם מראשו. ישנו פרוטוקול, היו"ר השתתף בישיבה, אני הרציתי והוא קם וברך - וגם זה מופיע בפרוטוקול. אין כל צורך לחזור ולאשרר את ההחלטה של ועדה זו, שאנו חברים בה. אני חושב, שהדבר הוא לא טוב.

באשר למה יקום וכמה יקומו, אני מבקש לא להכנס לזה עכשו. זו היערכות של המשרד ונביא אותה לאחר מכן.

לפיכך, אני מציע, מאחר וכאן הוברר, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהיתה טעות, ראינו בפרוטוקול וראינו שהדברים מאושרים ואין צורך לחזור ולאשרר מה שאישרנו. אני חושב, שזה לא רציני גם מבחינת נוהל תקין של ועדה.

מר א. זירף:

אני רוצה לומר את עמדת סגן רה"מ ויו"ר הועדה. בפרוטוקול של ועדת שרים לענייני בטחון, בסעיף 3, נאמר: "הביצוע הקונקרטי של איזורים הישובים יובא לוועדה להתישבות". לפיכך, עמדתו היא, שכל ישוב צריך לבוא לאישור ספציפי של הועדה וההודעה שנמסרה בישיבה הקודמת ונרשמה, לא מספקת אותו כאישור.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מכבד את עמדתו. יש החלטה של הועדה והיא מופיעה. באשר לפרטי פרטים יבוא המשרד ויעדכן את הועדה. יש גם ועדת מעקב לצורך זה, כי אחרת, היא מיותרת.

סגן השר מ. דקל:

נדמה לי, שיש כאן אי-הבנה של תפיסת הדברים.
לפי דעת סגן רה"מ ושר החקלאות, שהוא יו"ר הוועדה, הדו"ח שהגיש שר הבינוי הוא
דו"ח של תכנית פעולה וצריכה להיות החלטה על כל ישוב וישוב, כהחלטה מפורשת.
לכן, אני מבקש, לקבל החלטה על כל אחד ואחד מיישובים אלה.

למען כבוד יו"ר הוועדה, אם יש כאן איזו אי-הבנה
סקטית או מעשית, אני לא הייתי מציע שנשתמך על הפרוטוקול, אלא נדון יחד עם
היו"ר, האם הוא מסתפק בדברים כפי שהוצגו, או שהוא עומד בתוקף על אישור כל אחד
ואחד מהישובים.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני חושב, שאין כל סתירה. אני דייווחתי לוועדה זו
לאחר ועדת שרים לענייני בטחון, על תכנית פעולה, היערכות וגם תקצוב. אם
יו"ר הוועדה יבקש פרטים, ברצון אפרט כל פרט ופרט.

גב' פ. אלבק:

כפי שאמרתי בתחילת הישיבה, יש פה אי-בהירות
מסוימת. נוסח ההחלטה של הישיבה שעברה הוא, שהוועדה רושמת את הדיווח של סגן
רה"מ ושר הבינוי. אין פה החלטות על אזרחים ישובים חדשים. היות ואלה ישובים,
שאחד-אחד, הם צריכים החלטה לאזרח, לאור החלטת ועדת שרים לענייני בטחון, צריך
בכל זאת לקבל החלטה, שמאשרת זאת.

יחד עם זאת, יש לי הסתייגות על עתביאל, שלא ניתן
להקימה. את שאר הישובים, אפשר להחליט כאן לאזרח, אך לגבי עתביאל צריך להחליט
שלא תוקם, עד לגמר הדיונים בוועדת העררים.

מר מ. דרובלס:

עלי מקובלת הודעתו ועמדתו של סגן רה"מ ושר

הבינוי.

יחד עם זאת, היות וטחר בבוקר אנו צריכים להתחיל

לכצע את החלטה, אני מציע, שהועדה תרשום לפניה, שניתן אישור להקמת ישוב חרמש

והוא יהיה ישוב קהילתי.

מר ח. פורת:

מה עם דולב?

מר מ. דרובלס:

אני מקבל את עמדת סגן רה"מ ושר הבינוי, שהישוב

מאושר.

סגן רה"מ ד. לוי:

אם לחברים יש מגמה לאמץ נוהג האומר, שמלבד

אישור הועדה, מלבד הודעת השר, מלבד הכיסוי התקציבי ומלבד זה שהועדה רשמה לפניה

בברכה, בכל זאת רוצים לעסוק עם עצמם, תבוא עליהם ברכה. אך אני חושב,

שהדבר פוגם. גם לא נאה, שאת יו"ר הועדה אנו לא שומעים. ירצה הבהרה, יקבל אותה

בישיבה הבאה.

אני מודיע, החלטת הועדה היא בר לרגלי לביצוע.

המשרד, עם הגורמים הנוגעים בדבר, מתאם את העבודה, שהיא מתוקצבת. ההיערכות

לביצועה היא עפ"י החלטת הועדה, כמצוין בפרוטוקול. כל מי שרוצה לציין 7

פעמים "כיפאק", יעשה זאת.

השר י. נאמן:

אני רוצה לסכם. לי מלכתחילה לא נראה היה, שיש בעיה בעניין זה. אך אני יודע שליו"ר הועדה היתה עמדה שונה. אם היו"ר ירצה, הוא יוכל להעלות את הסעיף ולפתוח מחדש את הנושא.

מר מ. דרובלס:

עלי מקובלת בהחלט הודעתו של השר לוי. בנושא חרמש אני מציע להוסיף: הועדה מאשרת הקמת חרמש, שיהיה ישוב קהילתי.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מוכן, בישיבה הבאה, לשמוע את הערת היו"ר, אם הוא רוצה הבהרה. אם רוצים לחזור, אני אומר: חוזרת ומאשררת את החלטתה.

השר מ. נסים:

אני מציע נוסח קצת שונה. היו"ר, ע"י סגנו ועוזרו, אמר את דברו לעניין זה. אי אפשר שלא לשמוע את מה שהוא מבקש לומר, אם כי לא בהכרח צריך לקבל דעתו.

אני חושב, שאנו יכולים לקבל היום החלטה, שקודם כל, מאפשרת ביצוע, כפוף לכך, שהיו"ר לא ירצה להעלות זאת בישיבה הבאה. עוד היום אפשר לקבל את תשובתו של היו"ר, אם הוא מסתפק בעצם העלאת הנושא היום, משום אותו נוסח של החלטת ועדת שרים לענייני בטחון. יכול להיות, שהוא יסתפק בזה, אך יכול להיות שיאמר: יש לי עניין לגופו של נושא זה ואני מבקש להעלות זאת בישיבה הבאה.

מר מ. דרובלס:

על חרמש היו"ר הסכים.

השר י. נאמן:

רשמנו גם, שחרמש יהיה ישוב קהילתי.

מר מ. דרובלס:

אני מציע נוסח כזה: הועדה חוזרת ומאשררת את

ההחלטה וקובעת, שחרמש יהיה ישוב קהילתי. זה גם על דעת היו"ר.

סגן השר מ. דקל:

אני חושב, שנדגיש את המלים "הועדה חוזרת

ומאשררת". אנחנו לא מתכוונים, חלילה, לרע, אך כפי שיו"ר הועדה הציג זאת, הוא

היה רוצה אישור לכל ישוב בנפרד. לכן, בלי לרצות לפגוע, כאילו אנו פוגעים.

לכן, בואו נקבל את ההצעה, כפי שמתי הציג זאת ונציין, שחרמש יהיה ישוב קהילתי.

אינני חושב, שיש איזו שהיא בעיה בין שני סגני ראש הממשלה בסוגיה זו. אז בישיבה

הבאה, דבר זה יובא ואני מניח, שיו"ר הועדה לא ירצה כל דיון אחר, כי זה כבר

אושר, אך הוא תפס זאת אחרת ולא צריך, שלא בנוכחותו, להדגיש שאנו קובעים זאת

סופית.

השר י. נאמן:

כמובן, שאם ליו"ר תהיה דעה אחרת, הוא יוכל

להביע אותה. הוא היו"ר והוא יעלה את מה שירצה.

מבחינת המצב העובדתי עכשו, הפירוש הנכון להחלטה

הקודמת, כאשר שמענו את סגן רה"מ ושר הבינוי, הוא שלמעשה ישובים אלה אושרו. יש

כאן עניין לוועדת המעקב, שתבדוק כל ישוב. אם היו"ר ירצה, הוא ישנה זאת.

סגן השר מ. דקל:

אפשר להחליט מה שרוצים, אך בלתי פורמלית, אם אתה רוצה ללכת בדרכי בועס, אתה מתעלם מיו"ר הוועדה.

השר י. באמן:

אם הוא ירצה, הוא יוכל לשנות את מה שאני אומר.

השר מ. נסים:

ברגע זה אינה עומדת על הפרק שאלה של מאחזים אחרים, שהוחלט לאזרח אותם. לכן, לדעתי, לא צריך לקבל היום החלטה לגבי כל המקומות האלה. יכולה להתקבל החלטה לגבי חרמש.

השר י. באמן:

הבעיה בובעת מכך, שיש שני פירושים לגבי ההחלטה של ועדת השרים לענייני כסחון. אני לא מבין, מדוע יש שני פירושים, אך עובדה, שהיתה הערה של היו"ר בישיבה הקודמת, שנתנה להבין, שצריך לאשר כל ישוב בנפרד. גישה שונה היתה לסגן רה"מ ושר הבינוי, שגם אני הייתי בדעתו. אני גם חושב, שלא היה צריך להטריח את סגן רה"מ ולהעלות את כל הנושא בוועדת שרים לענייני כסחון, אם אח"כ שוב צריך להעלות את העניין מחדש כאן.

הצעתי היא, שאם רוצים בקרה על ביצוע, אז לצורך זה יש ועדת מעקב. אם רוצים שלא לעשות שאון בינלאומי יותר מדי גדול, יש אינטרס, שלא להעלות מחדש את כל הנושא, כי העסק בפעם הקודמת כבר דלף לעינות ולא צריך שוב להעלות נושא זה, כי אז סופרים את הישגים מחדש ומכפילים אותם.

זה הפירוש שלי. אם היו"ר ירצה לעמוד על הפירוש שלו, שיחליט - הוא היו"ר. אין לו אינטרס אחר מהאינטרס, שאני הזכרתי כאן.

מר מ. זרובלס:

אני בהחלט מסכים אתך, אך יש בעיה אחת. היות ואת חרמש אנו עומדים לאזרח בימים הקרובים, כדי למנוע אי-הכנות נוספות, אני מציע שנגיד, שבהמשך להודעת סגן רה"מ ושר הבינוי מהישיבה הקודמת, הועדה רוסמת לפניה, שחרמש יהיה בנקודת ציון זו וזו והוא יהיה ישוב קהילתי. זה יתן לנו את הזכות המלאה לבצע. לגבי היתר, הדבר יוברר עם סגן ראש הממשלה ויו"ר הועדה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מבטיח, כדי לתת תעסוקה לוועדה, אתחיל כל ישיבה לשלוף ישוב-ישוב לאשרור מחודש. כך תהיה לנו תעסוקה. אם יש הערה של היו"ר, יבוא ונשמע אותו.

השר י. נאמן:

כדי שלא יהיו עיכובים, אני רואה את כל הרשימה כמאושרת, כמות שהיא. היו"ר ירצה, ישנה את ההחלטה.

מר א. זייף:

מבחינתו של השר ארליך, זה לא מאושר.

השר י. נאמן:

אני אציע לו, שיעביר לוועדה המעקב את המעקב אחר הפרטים.

הח/60. רט-כרכר

השר י. נאמן:

עכשיו, רבותי, ישנו סעיף שונות. בסעיף זאת יש לי שאלה אחת לסגן שר החקלאות באשר לישוב רס כרכר, שהעלאנו בישיבה הקודמת. שמעתי שכאילו יש פתרון לענין, אפשר לגמור את זה.

סגן השר מ. דקל:

אני אמסור דיווח על רס כרכר. רס כרכר היה מיועד לנקודה מסויימת. בהגדרות הכלליות היא קרובה לקו הירוק. רס כרכר צריך לקוט כישוב קהילתי, ולכן, מכל הבחינות, היה רצוי, שההסתדרות הציונית תטפל בו. רס כרכר, אמנם, הועבר לטיפול של ההסתדרות הציונית. לגרעין בחליאל, שמיועד לישוב זה, מוצע היום איזה שהוא אתר אחר, הרבה יותר רחוק מזרחה, ע"י ההסתדרות הציונית. אני מניח, שכשהכל יהיה מגובש, ההסתדרות הציונית תביא את הנושא הזה.

השר י. נאמן:

אנו בחכה לבדיקה. אני מודה לכולם. תודה רבה.

הישיבה נבעלת

עתניאל - עיכוב ביצוע החלטות

הח/56

מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה פותחת.

כדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה מ. דרובלס, מ. דקל, י. דקל, י. מרגלית והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ס י מ :

א. הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמה לפנייה את הודעתה של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה כי: - בהתייחס להחלטות מס. ב/47 של ועדת השרים לענייני בטחון מיום ו' בניסן התשמ"ג (20.3.83) ומס. הח/51-א'8(א)(4) של הועדה להתיישבות מיום ו' באייר התשמ"ג (19.4.83) - מתקיים דיון בנושא קרקעות של עתניאל, בועדת עררים.

ב. בהתייחס לנ"ל ועל-פי המשחמע ממנו - אין לבצע את ההחלטות הנ"ל, בכל הנוגע לכנייה במקום, עד לאישור סופי של הבעלות על הקרקע.

הקמת 3 מצפורים ברמת הנגב והערבה:-

א. שחרות - ממערב לשדה התעופה עובדה

ב. סיירים - בקצה המערבי של כקעת הסיירים

ג. שיטה - ליד נחל שיטה

הח/57

נציג הסוכנות היהודית פותח.

כדיון משתתפים: השרים י. נאמן, ד. לוי; ה"ה מ. דקל, מ. דרובלס, ד. סתו וח. פורת.

מ ח ל י ס י מ בהתייחס להצעה להקים 3 מצפורים בסיוניים ברמת הנגב והערבה:-

א. שחרות - ממערב לשדה התעופה עובדה.

ב. סיירים - בקצה המערבי של כקעת הסיירים.

ג. שיטה - ליד נחל שיטה.

להטיל על הגורמים המיישבים הנוגעים לעניין להביא בפני הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - הצעה מפורטת ומתואמת בנדון.

הקמת/

הת/58

הקמת יישובים קהילתיים בגליל:-
א. גבעת שעל - בין כנרת להר מנוח
ב. אילוס - בין נהלל ונצרת

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. נאמן, ד. לוי;
ה"ה מ. דרובלס, מ. דקל, י. דקל, מ. שמיר וח. פורת.

מ ח ל י ס י ם   בהתייחס להצעה להקים יישובים
קהילתיים בגליל:-

א. גבעת שעל - בין הכנרת לבין הר מנוח.

ב. אילוס - בין נהלל ונצרת.

מ ח ל י ס י ם   להסיל על הגורמים המיישבים הנוגעים
לענין, להביא בפני הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסדרות הציונית העולמית - הצעה מתואמת בנדון.

ח ר מ ש

הת/59

ממלא-מקום יושב-ראש הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי, מ. נסים, י. נאמן;
ה"ה מ. דרובלס, ח. פורת, א. זייף ומ. דקל.

מ ח ל י ס י ם   בהמשך להחלטה מס. הת/51-א'8(א2)
של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסדרות הציונית
העולמית, מיום ו' באייר התשמ"ג (19.4.83) בענין חרמש:

א. היישוב יהיה קהילתי.

ב. היישוב ימוקם בנ.צ. 1620/2025.

ג. 1) בשלב הראשון יאכלסו את היישוב 60 משפחות;

2) תכנון האיכלוס הסופי של היישוב הוא ל- 300
משפחות;

ד. היישוב ישתייך למועצה האזורית שומרון ויקבל במסגרת
זו את שירותי החינוך ואת שאר השירותים הציבוריים
והמוניציפליים.

./רס-כרכר

- 41 -

הת/60 רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות מוסר פרטים בענין
רס-כרכר.

ה י ש י ב ה   נ ב ע ל ת

צ"ל 1 מ"ל 2

סמל מדינה

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוסוקול
ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום ג', ו' באייר התשמ"ג - 19.4.1983
(בשעה 14:30)

נכחו : חברי הוועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר,
ז. המר, ד. לוי,
י. נאמן, מ. נסים,
מ. צפורי.

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, מ. דרובלס,
ר. ויץ, א. כץ.

נעדרו : חברי הוועדה - השרים : י. ארידור (כחול"ל),
מ. ארנס.

נציגי ההסתדרות הציונית: ע. לוינסקי, מ. ריכלין,
י. שפירא, א. תבין.

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
חח"כ ח. פורת	- המנהל הכללי, משרד המדע-והפיתוח
ת. גריזים	- המנהל הכללי, משרד הבינוי-והשיכון
א. וינר	- מנהל מינהל מקרקעי ישראל
מ. שמיר	- משרד הבינוי-והשיכון
גב' ב. אבלין	- משרד המשפטים
גב' פ. אלבק	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר הבינוי-והשיכון
א. בן-אבו	- משרד הבטחון
א. בראון	- משרד הבינוי-והשיכון
ז. ברקאי	- משרד הבינוי-והשיכון
ע. גורן	- משרד הבינוי-והשיכון
י. דקל	- החסיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית
א. זייף	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר החקלאות
ר. חקלאי	- משרד האוצר
ש. יהלום	- משרד החינוך-והתרבות
נ. יניב	- משרד החקלאות
ד. לב	- לשכת שר המדע-והפיתוח
ע. לבל	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר הבינוי-והשיכון
י. לורן	- משרד המדע-והפיתוח
ק. מלכא	- לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
י. מרגלית	- משרד הבינוי-והשיכון
אל"מ ד. סחור	- צ.ה.ל.

צור/.

בפרוסוקול זה 52 דפים.

רשמי: 1-18
37-42
18-27

- א. צור - לשכת סגן שר החקלאות לענייני
התיישבות
א. שבות - משרד המדע-והפיתוח
ע. שפירא - משרד החקלאות

א. ליסנסקי - מזכיר הוועדה

סדר היום : הת/49. יתיר - שינוי החלטות א.א.א.

הת/50. השלום "היסל השכחה" לוועדות א.א.א.
המקומיות של יישובים יהודיים
ביהודה-ושומרון

הת/51. א. פעילות משרד הבינוי-והשיכון א.א.א.
בנושאי התיישבות בשנת-התקציב
החולפת ומגמות פיתוח של
המשרד ביהודה-ושומרון, בבקעת
הירדן ואזורי-התיישבות אחרים
- בשנת 1983/4

ב. בדיקה מקצועית לשם הקמת
יישוב

הת/52. אורנית-צמרות - יישוב בבניה א.א.א. 30
פרסית

הת/53. ברוכים - יישוב עירוני או א.א.א. 30
קהילתי

הת/54. דיר-קלע - יישוב עירוני או א.א.א. 30
קהילתי

הת/55. רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150 א.א.א. 30

הת/49. שיבוי החלטות מס. הת/20 והת/47 בענין חירכת יתיר

סגן רה"מ ש. ארליך:

מורי ורבותי, אני פותח את ישיבת הועדה. שר הבינוי והשיכון וסגן ראש הממשלה נמצא בדרך, כל רגע הוא יגיע. אנו נפתח בסקירה שלו, אבל לפני שהוא בא, כדי לא להפסיד זמן, יש לנו תיקון החלטה. מר זייף יציג זאת, בבקשה.

מר א. זייף:

אנו מציגים כאן בקשה לתיקון החלטה של ועדת שרים הת/20 והת/47 בנושא הישוב חירכת יתיר בדרום הר-חברון, ישוב קהילתי של התאחדות האיכרים. בהחלטה הקודמת נאמר, שהתשתית לראש השטח כישוב הזה תבנון ע"י המדינה. בסיכום עם הגורמים המיישבים - המחלקה להתיישבות ומשרד הבינוי והשיכון, מובאת פה החלטה, שתקדם את הבניה של הישוב, שמתעכבת שנתיים. ההצעה אומרת: "בהתחשב בתנאים הקשים במיוחד להקמת הישוב חירכת יתיר, והחיוניות בהקמתו, הועדה רושמת לפניה הודעת משרד הבינוי והשיכון והמחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, כי בנוסף לתשתית לראש השטח, תבנון ע"י המוסדות הנ"ל, כמשותף, כל התשתית הפנימית ובנייה ל-30 המשפחות הראשונות". זה מסוכס על דעת שני הגורמים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

זה סיכום פורמאלי והועדה מאשרת.

הת/50. מס השבחה

מר ט. שמיר:

אבי מקורה שההצעה מונחת לפניכם. הנעתנו היא להעתיק את אותו הסדר הנמצא בתחום מס השכחה בישראל, לגבי הישובים היהודיים ביהודה ושומרון ולשלם למועצות המקומיות את ה-10% שהמנהל משלם למועצות המקומיות בישראל.

השר מ. ציפורי:

הן משלמות למנהל?

מר מ. שמיר:

לא, המינהל משלם למועצה המקומית.

השר מ. ציפורי:

הסביר למה הכוונה כאן בדיוק?

מר מ. שמיר:

בישראל משלם היטל השכחה, עפ"י חוק. מינהל מקרקעי ישראל, במסגרת חוק זה, משלם לרשות המקומית 10% מתוך תקבוליו, לצרכי תכנון ופיתוח.

השר מ. ציפורי:

זה כסף שנגבה מאלה שמקבלים את הקרקע? איך זה? האם המתיישב שמשלם בשביל הקרקע שקיבל מהמינהל, זה הולך על גבו? מה מקור הכספים האלה? האם המתיישב יצטרך לשלם יותר וחלק מזה ילך למועצה המקומית?

מר מ. שמיר:

זה לא שהמתיישב יצטרך לשלם יותר, אלא אנו מציעים, שמכל הכנסות המינהל, במסגרת תרומות המקומיות ביהודה ושומרון, 10%

יוחזרו למועצות המקומיות לצורך פיתוח ותכנון.

השר מ. ציפורי:

אילו הכנסות יש למועצות האזוריות במסגרת

המינהל?

מר מ. שמיר:

מדובר על הכנסות המינהל משיווק הקרקעות, במסגרת

הרשויות המקומיות. הכוונה להפריש מזה 10% לטובת הישובים.

מר מ. דקל:

המינהל יקבל 10% פחות. 90% ישארו לו. 10% הוא

יעביר למועצה.

מר ר. וייץ:

בגליל אתה גם עושה זאת?

מר מ. שמיר:

כן, זה קבוע בחוק.

מר ר. וייץ:

היות ואני מתנגד לכל פעולות ההתיישבות באזור

הזה, כי אני חושב, שהן מבוגרות לשלום, וגם, מה שיותר חשוב, אני מתנגד לזה,

שאתם תגשימו את זה...

השר מ. ציפורי:

זה הכל נאמר לספרי ההסטוריה.

מר ר. וייץ:

בהחלט, להסתוריה ולמצב בו הגלגל יתהפך. בהחלט,

בכון, אחת צודק.

יש לי עוד בקודה אחת והייתי רוצה, שכל השרים

הבוכחים כאן וחברי ועמיתי בהנהלת ההסתדרות הציונית יקשיבו - אני חוזר ומתרה על כך, שסדרי העדיפויות לפיתוח ההתיישבות בקווים הראשונים, שהם מקובלים על דעת כולם - הקו המזרחי כרמת-הגולן, בבקעת-הירדן ובערבה, טובלים קשה מהעדפת חמורה, בלתי מוצדקת, והפעם לא מבחינה פוליטית אלא מבחינה עניינית.

סגן רה"מ ש. ארליך:

מה זה שייך לנושא הזה?

מר ר. וייץ:

היות ומה שמוצג כאן זה לחת חמיכה מוצדקת,

כשלעצמה, למי שמטפל מטעם המתיישבים בענייני התיישבות, כנהוג בארץ, כי לכאורה צריך לעשות איפה שוות - אני טוען בגד האיפה השווה הזו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להעיר, שמה שהציע מאיר שמיר בא להקל

על פיתוח ממקורות המדינה ולא ממקורות האזרח - אני אומר זאת לשר התקשורת.

באשר לדברי רעבן וייץ וההצהרה הפוליטית שלו -

אני משוכנע, שזה לא ממריע לשלום. אני בדעה, שליהודי, זכות סיבועית להתיישב בכל מקום בארץ-ישראל. אני רוצה להוסיף, שהממשלה דואגת ותדאג גם לגולן וגם לבקעה.

בהזדמנות זאת, אני רוצה למסור, טע"י הצעתי,

הרכיב ראש הממשלה ועדה בין-משרדית, לפני ארכוע חודשים, שמכינה תכנית אב. הועדה

עומדת לסיים את עבודתה תוך כמה שבועות. היא עושה עבודת מאוד יסודית ורצינית. מותר לי גם להודיע, שהממשלה תקציב את הכספים הדרושים, כבר בשנה זו, לביצור תשתית כלכלית מעורבת בבקעה. אח"כ נלך הלאה.

תת/51. פעילות משרד הבינוי והשיכון ביהודה ושומרון - דיווח

סגן רה"ט ש. ארליך:

אני מכרך את סגן ראש הממשלה דוד לוי ומבקש

שימסור לבו את הסקירה.

סגן רה"ט ד. לוי:

אדוני היו"ר, חברי הועדה, אני מתכבד להגיש לוועדה דו"ח המקפל בתוכו את העשייה של משרד הבינוי והשיכון, בשנה החולפת, שנעשתה בתאום ובביצוע עם החטיבה לתיישבות. זה המקום לומר, שאנו עובדים בתאום, תוך ריכוז המאמץ, המשאבים והכלים לביצוע יעיל. כמו כן, אמסור על הערכות המשרד לשנה הבאה.

בשנה החולפת, ביצע משרד הבינוי והשיכון את הפעולות הבאות, כתחום התיישבות. בחוברת שהוגשה לכם יש נתונים מעודכנים, מגמות ומה שקיים ביהודה ושומרון. מה שאני אומר כלול בחוברת בתפזורת, כאשר אני אמסור בתמצית על הפעולות המתבצעות.

בשנה החולפת, הושלמה בנייתן ואוכלוסו שכונות

הקבע והישובים הבאים:

ביהודה ובשומרון בבקעת הירדן: אמרת, אל-דור,

רועי, בית-אל א' (אלו שכונות חדשות שאוכלסו לקבע), בית-אל ב', כפר אדומים,

נווה צוף, פסגות, קרני שומרון, תקוע.

בגליל ובגוש קטיף: אשרת, בית רמון, הר רביד,

יובלים וגדיר.

שבעה ישובים חדשים הוקמו, בשנה החולפת, ביהודה

ובשומרון ובבקעת הירדן: סוסיא, יקין, אל דוד, גנים א', אבחיל, אלמוג, שדמות מחולה.

כמו כן, הקימונו שבעה ישובים חדשים בגולן,

בגליל ובדרום הארץ. (העשייה היא לא רק ביהודה ושומרון, היא ככל חבלי ארץ ישראל): אלובי הכשן, אשרת, רתמים, כרמים, לוטן, גן אור וזקלים.

מעל ל-6,000 יחידות דיור נמצאות בשלבי בנייה

ביהודה ובשומרון.

כמגזר הכפרי הוקמו בשאר חלקי הארץ, מלבד יהודה

ושומרון, כ-2,900 יחידות דיור.

כמו כן, הוקמו מוסדות ציבור, בתי כנסת, אולמות

ספורט, בריכות שחיה וכ-200 כיתות גן ובתי ספר. ביצענו פעולות פיתוח תשתיות הן אזוריות והן בישובים, כגון: כבישים (כביש קריות - ערד, כביש מעלה-אדומים - ירושלים ועוקף כפר קאסס). כן מימנו תכנית החשמל האזורי והבטחת מערכות מים איזוריות.

התערכות לשנה זו - משרד הבינוי והשיכון יקים,

במסגרת שנת התקציב 1983-84, 16 ישובים חדשים, לפי הפרוט הבא:

- ביתווה ושומרון - 6 ישובים חדשים.
 בבקעת הירדן - 2 ישובים חדשים.
 בגולן - 2 ישובים חדשים.
 בגליל - 2 ישובים חדשים.
 בנגב ובערבה - 2 ישובים חדשים.
 בגוש קטיף - 2 ישובים חדשים.

מגמות הפיתוח ביהודה ושומרון לשנת 1983/84:

יוקמו כ-4,000 יחידות דיור באזורי יהודה ושומרון ובקעת הירדן. דגש מיוחד ינתן למוסדות חיבור וציבור, שהשנה בקדיש להן קדימות, מלבד העשייה הגדולה בהקמת ישובים חדשים ובעיכוי הישובים הקיימים, לרבות בריכות שחיה, מועדונים, אולמות ספורט וכיתות חיבור. יפותחו שטחים להרחבת תכנית "כנה ביתך". יוקמו מוסדות ציבור, כפי שאמרתי, ובנוסף להם, מרכזים מסחריים, כדי להבטיח חיי קהילה בישובים שקמו ואלה שיקמו.

יוקמו ישובים כפריים וקהילתיים חדשים. תבוצע הרחבת הישובים הכפריים והקהילתיים הקיימים על ידי תוספת כ-1,200 יחידות דיור, מבני ציבור וחשתיות.

מערכות כבישים - תמשך פעולת פיתוח הכבישים בהם הוחל ב-1982 ויוחל בסלילת כבישים נוספים כולקמן (יש כאלו שהחילונו כבר בעבודה ובשלים אותם ויש כאלה שנתחיל בהם): עוקף שכם - בלטה, עוקף קלקיליה, עוקף כפר - קאסם, כביש בית סירה - בן-שמון, כביש גבעת זאב - רמות אלון, כביש עטרוה - מכמש, כביש ירושלים - מעלה אדומים, כביש קריות - ערד.

מערכת כבישים נוספים נמצאת בתכנון מפורט,

במסגרת תכנית פיתוח הכבישים באזור ובהתאם לאזורי התיישבות המועדפים.

אדוני היו"ר, השתדלתי, בקצרה, לתת כאן סקירה על

עשייה גדולה מאוד שנעשתה. את הפרוט והמגמות אפשר למצוא בחוברת.

במסגרת הישובים שצינתי, תכננו הקמה של 6

ישובים חדשים והם: ברכה, אדורה, כוכבא, חרמש, דולב ועתניאל. העשייה נעשית

בתאום עם כל הגורמים. התאום הזה יוגבר ויתודק הלאה, כדי שנוכל ליעל את הכלים

העומדים לרשותנו, לרכז את המאמץ ולבצע בכונה המשאבים המוקדשים למטרת ההתיישבות

בכל חלקי ארץ-ישראל.

אדוני היו"ר, יורשה לי, בהקשר למגמות אלה,

להגיש הצעת החלטה.

"מ ח ל י ט י ם : תאושר הקמתו של ישוב ביהודה ושומרון, אם בדיוק מקצועית

העלתה, כי ניתן להבטיח מילוי צרכי המתיישבים בו, מבחינת השירותים הדרושים וכי

הישוב המיועד משתלב במרקם האזורי.

משרד הבינוי והשיכון הוא הגורם המקצועי להבטחת מלוי תנאים אלה".

דברי הסבר מצורפים. כדי למנוע תקלות

בביצוע, כדי למנוע סחבת וחצי עבודה, משרד הבינוי והשיכון יעשה את הבדיקה.

לגבי הישובים שאנו מקימים, הרי מובן מאליו, שתנאים אלה מתקיימים. לגבי

ידמים, הוסכם על דעת כולם, כי דברים אלה יבדקו, כדי שהמגמה שלנו לא תפגע, לא

תהיה סחבת ותהיה דאגה מראש של הממשלה, שכל מה שנחוץ למתיישבים לחיי קהילה, אכן

יעשה בד בבד עם הקמת הישוב.

אדוני היו"ר, אני רואה את סקירתי התמציתית,

כתשובה להחלטות שהועדה מקבלת ולמגמות, שאנו כולנו מעוניינים בהן.

ביהודה ושומרון, מלבד העשיה הזאת, תעשה גם פעולה נרחבת, בה לוקחים חלק משרדי ממשלה נוספים, ובראש וראשונה, המשרד שבראשו עומד פרופסור באטן. גם כאן, אנחנו ערוכים ומוכנים לכל פעולה, שתכליתה להבטיח מקורות תעסוקה ופיתוח באזורים אלה. ככל שבדרש, נעמוד לרשות משימה זאת. תודה רבה.

סגן רה"ט ש. ארליך:

תודה רבה, אדוני השר. קודם כל, אני רוצה להודות לך. ככל שהיכור קצר, המעשה גדול יותר. אתה מסרת, ברגעים ספורים - ואיש לא יחשוד בך שאין לך כושר ביסודי, על מסכת של מעשים אדירים. הרכה תנופה. אני מכריך אותך ומורה לך על כך.

אני מבקש, להוסיף מייד, שאני מבקש את סגן ראש הממשלה, שהיום לא נקבל החלטה. קודם כל, בקיים את הדיון. יש לי פה מספר הערות ולא הייתי רוצה להכנס לויכוח על הניסוח. נסכם בינינו את הניסוח של ההחלטה הזאת. בבקשה.

השר י. באטן:

ראשית, אני רוצה לברך את סגן ראש הממשלה ושר תבינוי והשיכון על העשיה הרבה. אני מבסס את כירכתי לא רק על הדו"ח שלו כאן, אלא אני מוכרח לומר, שבתקופה של חצי השנה האחרונה, שבה אני מסתובב בשטח, מראה העיניים פשוט מוכיח זאת. כמו כן, מצאתי אצל המתיישבים אמון רב. יש אצלם הערכה לכושר הביצוע ולכך שכאשר מתחילים אז גומרים מהר. יש דברים, שתחליטו עליהם אחרי שאבו כבר נכנסנו לממשלה והם כבר עשויים היום. אני חושב, שהדוגמא היפה ביותר היתה דווקא בכרכה, שהוזכרה פה בדרך אגב, ואשר בה, בתקופה של שבועות, הוקם משהו, שלגבי, לא בגלל הרקע האידיאולוגי שלי, אלא יותר בגלל זה שאני צאצא של מייסד תל-אביב, אני מרגיש, שכמו ששמו את אחוזת-בית ליד יפו, כך

שמו את ברכת ליד שכם. אני מקווה, שכרכה, אחרי 70 שנה, תראה כפי שבראית אחוזת-בית אחרי 70 שנה לגבי יפו.

על כל פנים, העשייה הזאת באמת מורגשת כשטח, ואני מקווה, שתוך שמירה על מקצב זה, נוכל באמת, לחסל יותר מחר גם את הלחצים שישנם על לא לעשות כלום. יש עשייה, שבסופו של דבר, מביאה גם את הצד השני לכלל מסקנה, שהענין הוא כבר אבוד.

איבני יודע האם אפשר להכנס לפרטים ולשאול שאלות

עכשיו?

סגן רה"מ ש. ארליך:

אין פה צנזורה ואין הגבלה.

השר י. באמן:

פשוט רציתי לשאול - מבחינת כבישים, שמתו לי, סגן ראש הממשלה לא הזכיר את מה שקשור בציר הצפוני - דרומי, באזור בילי מתתיו, האם זה נכנס לתכניות? בדומה לי, שזה היה בתכנית שלנו עלפני מספר חדשים. איפה זה עומד, מבחינת התכנית?

לגבי כמה מהמאחזים שהוזכרו לאחרונה, האם הם נכנסים לתכניות הללו? אני מתכוון למעלה - לבונה וגניס?

מר מ. דרובלס:

גם אני מצטרף לכרכות לסגן ראש הממשלה, למשרד השיכון, לממשלת ישראל ולכל אלה שתרמו לתנופת התיישבות הגדולה בארץ-ישראל. זה מפעל שיש מה להתגאות בו, גם כמה שיעשה בעתיד הקרוב ותקצת יותר רחוק. כהסטוריה הציונית, איבני זוכר תנופת התיישבות גדולה יותר מאשר בתקופה זו, בה אנו חיים,

ועל כך יש לבדוק מה להתברר. תבוא על הכרכה, בראש וראשונה, ממשלת ישראל, שמחליטה את ההחלטות ומבצעת אותן.

בהמשך לדיווח של סגן ראש הממשלה ושר הבינוי, אני מעלה הרהורים ושאל בקשר לשני דברים: האחד, על הישובים ברכה, חרמש ודולב, שלפי הדיווח, יוקמו, אני מציע, שהועדה תקבל החלטה, שהטיפול בשלושת הישובים האלה יהיה ע"י החטיבה להתיישבות. היות והם יהיו ישובים קהילתיים והחטיבה להתיישבות היא זאת, שנותנת לישובים מסוג זה את הליווי החברתי, את התכנון הפרוגרמטי הכפרי ואת התעסוקה, כמובן, מחוץ לתחום הדיור, שזה ענינו של משרד השיכון בלבד. זה היה מקובל עד כה, ובחטיבה להתיישבות התמחו כליווי ובהקמת הישובים. דומני ששיטה זאת טובה, כי לא מדובר רק בהקמת בית ומפעל תעסוקה, אלא גם לתת את הנשמה, הלב ואת הליווי וכל מה שכרוך בכך. זה באמת, פטנט כלעדי שמדינת-ישראל התמחתה בו וכל מיני מדינות אחרות שניסו להעתיק אותו, לא הצליחו בכך. פשוט אין להן את החומר האידיאליסטי, האנושי לכך. לדעתי, רצוי להמשיך בכך, ואני מקווה, שאכן כך זה יהיה.

מכאן, לחלק השני בדיווח של סגן ראש הממשלה. אולי לא הבינתי היטב - בנושא של הקמת יחידות ומעורבות יתר של משרד הבינוי בנושא החברתי. שיתוף הפעולה בין משרד הבינוי והמחלקה והחטיבה להתיישבות הוא הדוק ויוצא מן הכלל, ובוודאי ימשך ויתחדק עוד יותר, אך בכל הנושא החברתי, אני מציע, שתמשיך לטפל, כפי שהיה מקובל עד עכשיו, החטיבה להתיישבות. כי אנו מתחילים החל מגיוס וארגון הגרעין, כשאנו פועלים עם הנוער טובות וגופים שונים, עד להקמת הישוב, שיהיה בין 50 - 60 יחידות ויוכל לתפקד מבחינת מהן שרות וכל ההוצאות הכלליות, כדי שיוכל לעמוד על הרגליים. לשם כך, דרוש ליווי של מטפלת, של האם האומנת, שתלווה אותו ותעמיד אותו על הרגליים. לאחר שמעמידים על הרגליים את הישוב בין ה-50 - 60 יחידות, הרי אח"כ הוא כבר יכול ללכת לבד ופחות חשוב מה תהיה צורת הליווי. לכן, הייתי מבקש, שהועדה תשים את הדגש, בעיקר, על הראשונות, על גרעין הגרעין, כך, שכל מקום ומקום, בהתאם לתנאים המיוחדים של

המקום, בקבע לכמה משפחות ניתן את הליווי, על-מנת שיוכל לעמוד, גם בסערות יותר חזקות, במידה ויהיו.

מר ר. וייץ:

קודם כל, הערה מקדימה, פשוט, כדי לתקן את דברי עמיתי וידידי מתי, מבחינת הסטורית. בשנת שנות התישכ, במקום שהוא יושב בו עד היום, שזה אחד הישובים היפים שיש בארץ, הוקמו 126 ישובים כפריים ו-23 ישובים עירוניים. זה לשם הדיוק ההסטורי.

מר מ. דרובלס:

אחרי העליה הגדולה ב-1948-50, לא היתה תנופת התיישבות כמות.

השר י. נאמן:

הקצב היה כזה, שבצילומי אוויר ספרנו את הזיתים ולפי זה שמנו את הישובים.

מר ר. וייץ:

תקנתי כאן טעות הסטורית. מכאן אני עובר, בקצרה, לענין. אני הולך בעקבותיך, דוד ולא ארבה לדבר.

שנית, אדוני היו"ר וכל חברי סביב השולחן הזה - עמיתי הפוליטית ידועה. אני אמרתי אותה קודם בקצרה. אני רק רוצה להוסיף. אני מוצא כחובה עלי, כמו יהודי טוב בסדר, כל שנה, לחזור ולחזור. בכל הזדמנות, אני חוזר, זה ברטס והפנקס פתוח ובראה מה ברטס בו. אני רוצה להעמיד דברים על דיוקם - אינני כופר או פוגם בזכות העם-היהודי על כל ארץ-ישראל. על זה אין ויכוח. לא זו הבעיה. לא הייתי רוצה, שבעיה ציובית - מעשית, ממדרגה ראשונה, של עתידנו, קיומנו, יחסינו עם הערבים ועם העולם, תתערכב בענין אחר לגמרי, שהוא

יסוד היסודות של הציונות - עצם קיום הזכות. אני בין אלה הגורסים, שהציונות
בבדלה מכל התנועות המשיחיות, שהיו במשך כל תולדות עמנו בכך, שהיא הבחינה בין
הזכות לבין מה אפשר לעשות ותוא בר-מעשה וקיימא. על זה הויכוח.

עכשיו לצד המקצועי - גם אני סבור שהסקירה היתה
קצרה, קולעת, מועט המכיל את המרובה, שבלי ספק, טעון לימוד. אני מקבל זאת. גם
העקרונות של הצעת ההחלטה הם עקרונות חשובים, חיוביים ויש לקבל אותם. אני
חושב, שאין חילוקי דעות על כך. העקרונות כשלעצמם מקובלים על כולם - מלאכה
שנעשית, צריכה להעשות בנאמנות. גרסתי זאת מיום שכתתי במחלקה, גם לגבי ישובים
שהתנגדתי להקמתם. זה לא שייך לענין. אי אפשר לעשות, אלא מלאכה בנאמנות.
ויכוחים פוליטיים, זו שאלה אחרת.

אני חוזר ומצטרף עכשיו לדברי מתי ובא לחזק

אותם.

מר מ. דרובלס:

תעשה לי טובה, רענן, אל תחזק אותי.

מר ר. וייץ:

לא אעשה לך שום טובה. במה שאני חושב שאתה
צודק, אני מחזק אותך. במה שאני חושב, שאתה לא צודק, אני לא מחזק אותך.

השר מ. ציפורי:

רענן, אתה לא בקי בפוליטיקה פנימית. החיזוק
שלך למתי זה נזק הכי גדול בשבילו.

מר ר. וייץ:

אני כבר עברתי את זה, אני מעבר לזה. אני מדבר

כנכר של אלטשולר ובן של יוסף וייץ.

אני רוצה להוסיף ולחזק את מה שאמר מתי גם

מהבחינה החוקית. אני מבקש, שלא לשכוח, שחלוקת התפקידים והאחריות נקבעו בחוק
התאגדה והאחריות לגבי הישובים הכמריים היא בידי החטיבה והמחלקה להתיישבות,
כשהטיפול מהבחינה התכנונית והמקצועית הוא בידית והיא גם מתאמת את כל שאר
הגורמים. אני חושב, שיש כבר הסטוריה ארוכה של תאום טוב. מבחינה זאת, כולנו
אחידים. משרד השיכון, אמון ואחראי לישובים העירוניים - ואני שמח לשמוע את
הדברים, שטענתי עוד בממשלות קודמות, שמשרד השיכון חייב להפוך למוסד מיישב
עירוני ולא רק למוסד מקים מבנים. אין ספק, שאי אפשר להפריד בין הדברים.
לדעתי, זה צעד אחד בכיוון הנכון, עם החלוקה ההסטורית, המעשית והיעילה של עשיית
הפעולה.

אני מבין, שאנו לא נסתפק רק בהחלטה כללית, לאחר

שתבוסה ע"י היו"ר וסגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, ובכל מקרה ומקרה יובאו
הדברים לידיעה, לדיון ואישור, לגבי כל בקודה ובקודה, לשולחן הזה, כי כל בקודה
זה עולם בפני עצמו וחייב אישור.

אם הדבר הוא כן, אני מסיים את דברי כמחאה. אני

חייב, לתביע פה את מחאתי, על הקמת עובדות בשטח, שלא הובאו לאישור לשולחן הזה
ולא נבדקו קודם, בריקה מקצועית, בהתאם לכללים שנאמרו פה, והיו צריכים להבדק.
אחד מהם, שהוזכר והפך לשם דבר לאחרונה, זה ברכה. עוד ב-7 בנובמבר 1982
כתבתי ליו"ר הועדה הנכבדה הזו מכתב, בו קבעתי, שנעשות פעולות ע"י צה"ל, שלא
כחוק, שלא כדיון ושלא לפי הכללים המקובלים על השולחן הזה, שהוא האחראי
כלפי הממשלה, מחד, וכלפי הנהלת ההסתדרות הציונית והסוכנות מאידך, וכלפי
המחוקק, לפי חוק התאגדה. כתבתי אז כך:

"ראשית, כל הפעולות הללו לא נבחנו ע"י אנשי מקצוע ולא אושרו ע"י הגוף המוסמך לכך, שאתה יושב בראשו.

שלישית, האנשים, הגופים המיועדים לאזרח את הישובים הללו, לא נבדקו ולא נבחנו מבחינת התאמתם לכנות גרעין התיישבותי, הן כפרי והן עירוני, המצריך גישה והכשרה מתאימים לחיים בצוותא".

את מחאתי זאת, אני מביא בפני השולחן ובא בבקשה וגם ברדישה, שדברים כאלו לא יהיו, כי הם פוגמים בעיקרון המקובל על כולנו, שמלאכה הנעשית, נעשית באמנה, ובאמנה, פרושו, לפי כל השלבים שהעקרונות הללו קובעים - וכל שלב מאושר ע"י הגוף המעונה והמופקד עליו, כשהגוף הזה הוא הגוף העליון, האחראי, בסופו של דבר, על כל המלאכה הזו. אני מבקש, להקפיד ומוחה מתאה חריפה על שבעשו דברים מחוץ לגדר מה שמקובל על כולנו. אדוני היו"ר, תודה רבה.

ח"כ ח. פורת:

אני מצטרף למכרכים על העשייה הגדולה. כמסגרת זאת, אני רוצה להעיר מספר הערות. ראשית, אני רוצה להצטרף לדעתו של מתי דרובלס, שאני חושב, שהיא מקובלת גם על משרד השיכון, שהטיפול בגרעינים לישובים החדשים, יעשה ע"י החטיבה להתיישבות. מנסיוננו בעבודה עם החטיבה להתיישבות, אנו יודעים עד כמה יכולת הטיפול הן באמצעי הייצור והן בגיבוש הגרעין ע"י החטיבה, מביא פרות יפים. התקמה והכנין נעשים יפה ע"י משרד השיכון.

הדבר הזה הוא ככון, גם לגבי אותם ישובים, שבעתיד, בראה אותם כישובים עירוניים גדולים. גם בענין זה יש לנו נסיון. היו ישובים, שהטיפול בהם החל ע"י החטיבה, ואח"כ, מאוחר יותר, כשהישוב התרחב והוחלט שהוא יהיה במסגרת של ישוב עירוני, הטיפול בו עבר כמישרין למשרד השיכון, גם בהיבט של האנשים, גם בהיבט האנושי. כך, למשל, עשו לגבי ישוב כבדלה, שאנו רואים אותו, כפי שציין סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, שהכוונה, שיהיה בעתיד, ישוב גדול. אני חושב, שתחילת הטיפול עם החטיבה תניב פירות טובים. בוודאי כך לגבי חרמש ולגבי דולב.

במסגרת הנקודות שהוזכרו, כפי שציין כבר שר המדע והפיתוח, יובל נאמן, אנו רואים נקודה חשובה, במיוחד, במעלה לכונה, שנמצאת, כמו ברכה, על צומת גב ההר. גם שם, בטמון למאחז שהוקם, ישנו שטח גדול, שניתן להקים בו גישה, שיצטרף לגוש של שילה והוא עונה על כל אותם מרכיבים שהוזכרו מקודם, של מרקם של גוש התשיסבות. גם אם יש כאן עדיין שאלה תקציביות, כדאי שמעלה לכונה, במקום שנמצא מזרחית למאחז המזרחי, יצויין כאחת הנקודות שעומדות כאופציה, לאחר שנתקבלה כבר החלטה עקרונית בממשלה על הקמת הישוב עוד כשנה זו. מה גם, שיש כבר גרעין, שיוכל להתישב במקום.

באשר לבושה קליטת עליה והתשיסבות - אני חושב, שיש צורך, לבקוט באמצעים מיוחדים לגבי האפשרות של קליטת עליה בהתשיסבות החדשה, בכלל, וביהודה ושומרון בפרט. אנו גם רואים נהייה של לא מעט קבוצות לזה, לדעתי, יש צורך, בבושה של קליטת עליה, להתייחס לעולים בהתייחסות קצת שונה מהחלוקה המקובלת היום של אזורי ביקוש גבוה, נמוך ובינוני, כי עבור מי שבא מבני-יורק, לוס-אנג'לס או שטוקהולם, המרחק בין המקום שבו היה למקום שבו ימצא הוא רב. יש למצוא את הדרך להעדרת מיוחדת, כדי לאפשר קליטת עליה בהתשיסבות, תורה.

השר מ. ציפורי:

קודם כל, הערה לרענן. היות ורענן מדבר על ההסתוריה, אז כמה מילים להסתוריה. אני אומר, בדברייך, או שאתה מנסה לתקן את ההסתוריה, או ששכחת את הלקחים הציוניים. כי בכל תולדות ההתיישבות בארץ-ישראל, החל ברכישת הקרקעות וכלה במיקום ישובים יהודיים, הייתי אומר, שהנתונים של ההתיישבות היהודית, כמשך 100 שנים, היו הרבה יותר יומטריים וקשים. ברכישת קרקעות נעשו דברים, בהסתוריה, שאם היום היינו עושים אותם, כל ארץ ישראל היתה קמה על הרגלים וזועקת, כולל רכישת הקרקעות ע"י האלטשולרים.

מר ר. וייץ:

עשו זאת בחדר העבודה של אבא שלי.

השר מ. ציפורי:

משום מה, כפי הנראה, הזכרון ההסתורי שלך נשכח.

אשר למיקום הישובים - אין כמעט ישוב יהודי אחד,

שלא הוקם בלב אזור ערבי. אני לא מדבר על כל הסריקים שעשו עם האפנדים, בכל מיני מקומות, לנישול אנשים מהקרקע. בישובים שנעשים היום בארץ ישראל, בכל מקום, עוד לא נישלו אף אדם. גם באותם המקומות שהפקיעו קרקעות, אלו קרקעות שהיו בתוכנות למיקוח ואנשים לא ישבו עליהם. [דהיינו, אין תושב ערבי שהוצא מביתו, כשם שהוציאו, בזמנו, מלחים מסכנים, כדי להקים ישובים יהודיים.] אז כדאי, שגם זה יהיה רשום בפרוטוקול ובתסטוריה וזה שיבוא לכתוב את הספר, יהיה לו משהו נאזן. ואילו לך לא היתה תפיסה מסוימת היום, היית נותן לכולם הרצאות איך בנו את הארץ, אך זאת עושה במקומך כן-דוד. כדאי שנוע זאת.

נקודה שניה - בחלק מהכעיה העלאת אתה צודק, בחלק

אתה לא צודק. למאוזזים צבאיים אין צורך בשוט אישור. על מאוזז צבאי מחליט משרד

הבטחון, הנח"ל במצא לצורך זה, או כל גוף אחר שהצבא מוצא לנכון, ומקיטים את המאחזים היכן שהצבא רוצה. נכון, ובכך אתה צודק, שברגע שרוצים לאזרח מאחז, צריך לבדוק ולראות את כל הפרטים ולהביא הנה לאישור. אך היו בארץ הרבה מאחזים, שהיו ואח"כ ירדו. למאחז יש אולי יעוד בפני עצמו, בין היתר, גם להרגיל את התושבים שחיים שם, וגם כשרות בטחוני, וכשצריך להסב אותו, צריך לבדוק את כל הבתובים, עם המוסדות המיישבים, אם כישוב כפרי, או כישוב עירוני, איך להגיע לזה. או לבדוק, אם יש מקום, שהישוב יהיה באותו מקום.

עוד שתי נקודות, לא להסטוריה ולא כהערות - לרעתי, צריך לבדוק, ויש לנו די הרבה קרקעות מדינה, למצוא גופים ולהעמיד לרשותם קרקע חינם, כדי שיוכלו להוזיל את המכירות שלהם. היום, ביהודה ושומרון ובחבל עזה, הדיור די יקר לאנשים שבכנסים לשם.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עוד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

השר מ. ציפורי:

תשאלה היא, אם בדקנו עד הסוף, איך נותנים קרקעות מדינה חינם; זה לא מתייחס רק ליהודה, שומרון, עזה ורמת הגולן, אלא זה מתייחס גם לגליל ולערבה.

מעבר לזה, ישנה עוד נקודה, שלי היא טעיקה הרבה זמן. הבעיה שלנו היא איך קונים חזקה על שטחי המדינה, שבעוד 100 שנה היהודים ירוויחו כסף, כפי שאלה, אשר קנו דונם בתל-אביב כ-5 לירות הרוויחו מזה מיליונים. לא ברור לי, אם כי יש גם בעיות תשתית, למה כאשר הולכים לבנות ישוב, נותנים 300, 400 מטר, או חצי דונם. מבחינה מסוימת, אנו יוצרים שיטת דיור לא טובה ואנחנו צריכים למצוא דרכים, כדי שלא יהיו בלוקים, כפי שקורה היום באריאל ואפילו בנגב, כלב האידור הכדואי. נותנים למשפחה בדואית חצי דונם למשפחה.

אני חושב, שועדה זו צריכה להכנס גם לדברים אלה ולהנחות את מינהל מקרקעי ישראל, כדי להקצות יותר אדמה, בכל מקום שניתן. זה נכון בתוך הארץ, באיזורים בעייתיים כמו הגליל והאיזורים הצפופים עם הבדואים ובדואי שזה נכון ביהודה, שומרון וחבל עזה. ככל שלאדם יהיה שטח קרקע יותר גדול, כך יטב מבחינה לאומית.

נקודה אחרונה, ישנה בעיה עם אותם ישובים או שכונות, אשר מוקמים ביוזמה פרטית. אני חושב, שצריך לקבוע, שישובים אלה יקבלו צוות מלווה, אם זה של משרד הבינוי או של הסוכנות היהודית. אני, לפחות, מודע למקרה אחד על ישוב שמוקם ולמעשה, הוא לבפשו. ישוב זה צריך לקבל תקן של מלווים, שיעזרו לו עד שיתארגן סופית.

מר א. כץ:

יש לי שאלה לשר הבינוי. מהו התקציב הבחויץ לביצוע התכנית שהצגת בפנינו היום ומהו, להערכתך, הסיכוי הריאלי להשגת כולו או חלקו כשנה הקרובה?

מר א. בראון:

אני רוצה לומר שני דברים. ראשית, מיקום המאחזים, כפי שציפורי כבר עמד על כך, בקבע ע"י מערכת הבטחון, בדרך כלל, יחד עם נציגי יתר המוסדות המיישבים, אם זה החטיבה להתיישבות או משרד הבינוי. בכל מקרה, לפני אזהרות, בערכות בדיקות של גורל השטח, התאמתו והתכולה שלו ורק לאחר זאת קובעים את האפשרות לאזרח אותו.

שנית, אני רוצה לומר בשביל הפרוטוקול - מאחר שהזכירו מי עוסק בנושא ההתיישבות ומי משקיע - שלא ישכח משרד הבטחון, שתורם ומוביל בנושא ההתיישבות. כמעט כל הנקודות שמופיעות כאן, למעשה נבנות על תשתית,

שמערכת הבטחון בונה אותה מתקציבה היא, לקראת הקמת הישוב. כך זה היה תמיד בארץ-ישראל וכך זה גם היום. אנחנו משקיעים הרבה מאוד כסף ומאמצים - ויש לנו מערכת שלמה, אשר עובדת עם כל הגורמים ואני רוצה, שהדברים האלה יהיו רשומים.

דבר אחרון, שאני רוצה לעמוד עליו - אורוותי דיברתי כבר לפני שנה - הוא נושא גודל השטח. הוקמה ועדה, אשר דנה בנושא גודל השטח ליחידה. אני אומר שוב: אנחנו, אמנם, יוצרים וילות, אך זה יותר גרוע מאשר בתי קומות. לא יכול להיות, שבוציא יהודים מהעיר וניתן להם פחות מחצי דונם, כאשר הבית עצמו לוקח 300 מטר מהשטח עצמו. בדמה לי, שאנו חוסאים למציאות. יש לנו מספיק קרקע, כדי לתת שטחים הרבה יותר גדולים. זה נכון גם לגבי הנגב, גם לגבי יהודה ושומרון וגם לגבי הגליל.

על מנת שהועדה לא תכה, בעתיד, על חסא, שבזמננו בנו מקומות אלה, יש צורך, בעתיד הקרוב ביותר, להביא הנה הצעות, כיצד לבנות את הישובים. יש לנו ענין, שהישובים יהיו פרוסים על השטח. לא מדובר על שטחי קרקע חקלאית, לא בנגב, לא ביהודה ושומרון ולא בגליל ואני חושב, שהכרח לדון בנושא זה בעתיד הקרוב ביותר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לפני שאמסור את רשות הדיבור לטיכום הדיון לסגן רה"מ ושר הבינוי, אני מבקש לומר משהו, בנושא שאותו הזכיר עכשיו אורי בראון - ענין השטח.

היה לי ויכוח עם טנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל בנושא זה ואני הנחיתי אותו ברוח אותם דברים, שהושמעו כאן. אנו לא יכולים לבנות "סלאמט".

סגן רה"מ ד. לוי:

לשאלתו של השר באמין, לגבי כביש בילי-מתתיהו, אנחנו סיכמנו על תכנון מפורט והעבודה הזאת נעשית.

סגן השר מ. דקל:

הכוונה למתתיהו-בית אריה.

סגן רה"מ ד. לוי:

כן.

לגבי שאלתו של מתי, אני רוצה להבהיר, שמשרד הבינוי אינו מטפל בגרעינים, אינו מטפל בהכנתם ואינו הופך ל"אם המטפלת". אין לנו שום כוונה להכנס לעניין זה. אמת ממשיכים עם הגורמים השונים לספל בגרעינים, לאשר אותם, לטפח אותם ולספל בהם בהמשך.

לגבי הביצוע, סיכמנו על דעת כל הגורמים, שמבחינת האחריות, הוא נעשה תחת קורת גג אחת - משרד הבינוי. החטיבה אינה יוצאת מהתמונה, אנחנו מחלקים את העבודות בינינו והעניין נעשה בניצול מירבי של הכלים - וכך יעשה גם בעתיד.

מר מ. דרובלס:

אולי תואיל להגדיר יותר את הביצוע?

סגן רה"מ ד. לוי:

משרד הבינוי אחראי על הביצוע. החלוקה של הביצוע תהיה כפי שסיכמנו. אני חושש, שכאן התעורר איזה שהוא רושם, שאנחנו לא ישכנו, לא סיכמנו ולא נחנו הכחיות לאנשינו.

מר מ. דרובלס:

נאמנים לסיכום תהוא?

סגן רה"מ ד. לוי:

יפה מאוד - אני חוזר על הסיכום וזה יעשה.

לגבי שאלתו של רענן - מבלי להכנס לכל חשבון פוליטי, כל אחד עם אמונתו יחיה - הממשלה נבחרה כדי להחליט. ההחלטה לגבי הר ברכה נתקבלה ע"י הממשלה. לא משרד הבינוי הוא שהביא את הגרעינים. הדבר הזה תואם עם כל הגורמים בשטח ובוצע.

אני רוצה לומר, שכולנו מתכוונים לבצע את כל

ההחלטות שנתקבלו.

לשאלתו של חנן פורת לגבי עולים חדשים - יש העדפת ברורה לעולים החדשים והיא תימשך. גם כשאנו נכנסים אפילו לרעיון של פרויקט, אנו נותנים לעולים החדשים עדיפות ראשונה במעלה. יש משמעות מיוחדת לענין זה.

לגבי קרקע חינם, אינני חושב שבישיבת זו נדון על כך. אם חבר ירצה, שיבדוק את הנושא, יביא לוועדה ונדון.

לענין התקציב - כל מה שאמרתי כאן, כדי שלא יהיה כל פקפוק, מתוקצב. כשנרצה פעם לדון על תקציב, אז נדון בישיבה שתיקבע לכך על התקציב, משמעותו וכיצד הוא מחולק. צדק אורי בראון, שכאן יש שותפות במימון.

בועדה זו תמיד קיימת תראגה, אם למה שאנו

מחליטים יש כיסוי. אז אני מוריע היום, שיש כיסוי לכל מה שאמרתי.

לגבי גורל השטח - זו שאלה, שצריך לדון בה.

כשמדובר על גורל השטח, יש גם ענין של פיתוח. ככל שאתה מגדיל את השטח, העלות

היא גדולה יותר. האם תחייב בפיתוח את המתיישב? האם הוא יוכל לעמוד בזה? האם

תפתח חינם ותיתן?

אני מתנגד, התנגדות מוחלטת, לפתח חינם. כאן

אנו ביצור עיוות חברתי ממדרגה ראשונה, שלא יעמוד על רגליו וימוטט את האוירה

בעיירות הפיתוח ובמקומות אחרים.

לכן, יש סיוע והוא עונה על הדרישות. הראיה -

הכיצוע. אדם שרוצה מעבר לזה ויכול לעמוד בכך, בבקשה, שזה יהיה על חשבוננו.

לא נקבע קריטריונים, שלא נעמוד בהם ולא נקבע דבר, שיהיה בו עיוות חברתי. אני

מציע, שנקיים דיון בנושא זה, אך בכוא עם הצעות קונקרטיות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה לדברי הסיכום של סגן רה"מ ושר הבינוי.

אני מבקש להעיר, שהממשלה, בישיבתה מ-20 למרס,

שבה החליטה על האזרח, החליטה שכל נקודה נאותה 8 הנקודות שיתאזרחו, יובאו קודם

לאישור ועדה זו. ענין הר ברכה לא הובא לוועדה ואני מבקש, בעתיד, להקפיד על כך.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לומר הערה אחת. אם מדברים, אז יש

להביא את כל מה שנאמר בישיבה וכישיבה הוועדה, שחר ברכה בכיצוע - ויושבים כאן

אנשים, שהשתתפו בישיבה.

שבית, איבני חושב, שיש החלטות, שלא נבצע אותן.

שלישית, איבני עובד לבד כמוהיקן. את כל הדברים

אני מבצע בתיאום כל הגורמים הנוגעים בדברים.

אני רוצה לומר, שאני מתכוון לבצע את כל

ההחלטות. מה שתבאתי לכאן זו מיקשה אחת, שאותה נבצע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להוסיף, שאני לא אתן להעביר כאן

החלטה, שאין כוונה לבצע אותה.

אני מבקש להקריא את הכוסח של הצעת סגן רה"מ ושר

הבינוי. בינתיים, שיפרנו את הסגנון.

"הועדה מחליטה: תאושר הקמת ישוב ביהודה

ושומרון, אם הבדיקה המקצועית העלתה, כי הישוב המיועד משתלב במרקם האיזורי וכי

ניתן להבטיח מילוי צרכי המחיישבים בו מבחינת השירותים הדרושים. משרד הבינוי

והשיכון יערוך את הבדיקה המקצועית".

השר מ. נסים:

יש עניין של קרקעות ורכישות וכו'. אז זו צריכה

להיות החלטה שלמה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אם לא, אנו לא מביאים בכלל הצעה.

השר מ. נסים:

אם כבר מקבלים החלטה כללית עקרונית, ראוי שיהיה

אזכור לבעיית הקרקעות.

השר מ. ציפורי:

אני הייתי מציע זאת אחרת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לא ניתן לעשות את הניסוח בישיבה כזאת. אני

מציע, שבישיבה הבאה תבוא תוספת להחלטה זו בענין קרקעות. זה ענין של שרותים,

לא ענין של קרקעות.

מר ר. וייץ:

אני מציע לקבל את החיקון, ששר הבינוי אמר לטתי

- וזה מוסכם - כי אני חושב, שהנהגלים הקיימים היום הם יעילים.

השר מ. ציפורי:

אם היה כתוב, שמשרד הבינוי יהיה אחראי לריכוז

כל הבדיקות המקצועיות, זה היה עונה על הכל.

מר מ. דרובלס:

הבעיה היא לא רק משפטית. מלבד ענין הקרקעות,

יש פה ענין מהותי. היום המחלקה, או החטיבה להתיישבות, מגישה את תכנית המיתאר,

לאחר שהיא מסכמת ולוקחת בחשבון את כל הגורמים. כל הדבר הזה מוכא בפני ועדה

משותפת של כלל המשרדים ולפי התכנון הכולל, הדבר נקבע.

לכן, פורום זה הוא גורל מדי ובמדה שיש אנשים, אשר רוצים לשכלל ולשפר, תמיד זה מבורך. לכן אני מציע, אם יש צורך לבדוק את הכללים המקובלים היום, שהגורמים המטפלים בכך יעשו זאת.

סגן רה"מ ד. לוי:

אנחנו מדברים על היבט מוגדר ואי אפשר, בהזדמנות זו, לתכניס את כל הדברים בהצעת ההחלטה, שהיא בהיבט המקצועי, שבאה להבטיח את הצרכים של האוכלוסיה וכו'. בלאו הכי, ועדה זו היא שתדון. שום הצעה לא תובא, אם לא תסוכם על כל הגורמים. האם יעלה על הדעת, שתובא איזו שהיא הצעה, אם היא לא מסוכמת על דעת כל הגורמים?

לכן, אני מציע לקבל את ההצעה, שהיא בתחום מסוים מוסכמת ואני חושב, שהיא מקיפה. באשר לדברים האחרים, הם יתואמו עם כל הגורמים.

מר מ. דרובלס:

אני מציע לדחות זאת לישיבה הבאה, לאחר בירור נוסף, כי זה דבר מהותי.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני שמעתי על האיוולת של שני ראשי המחלקה להתיישבות. רענן ויץ מאוד התרשם מהצעת שר הבינוי.

אנו מקבלים היום את ההחלטה כסיכום.

מר מ. דרובלס:

על דעת התנועה הציונית, אני מבקש לדחות זאת לבירור נוסף.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הועדה מקבלת סיכום זה. המחלקה ובציגיה בהנהלה הציונית יכולים לעשות שני דברים: לערער על החלטה, או לתציע, בישיבה הבאה, הצעת החלטה נוספת, כמשלימה לזו.

מר ר. וייץ:

יש פה איזה חשש, שצריך להוריד אותו. אני מציע להוסיף מה שאמרת, שהתיאום עם החטיבה להתיישבות הוא בהתאם להסכמים הקיימים.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מודיע כאן לוועדה, שכל התיאומים יעשו בין כל הגורמים ולא יעשה דבר, כאשר הגורמים האחרים אינם מתואמים. אני אומר זאת שוב.

כאשר לחלוקת העבודה, סיכמנו וזה מקובל. אני לא מבין, מדוע צריך למשוך את העניינים ולגלות כל מיני פסיקים וסנטימנטים.

מר מ. דרובלס:

אני שומע, בפעם הראשונה, את ההצעה הזאת של סגן רה"מ ושר הבינוי.

אם רוצים לשנות את הנוהגים והנהלים, שהיו מקובלים עד כה, אני מבקש, שנשכ ביחור ובבדוק אותם. מאד יתכן, שבישיבה הבאה, נאשר זאת. לכן אני מבקש, כשם החנועה הציונית, שיש לי הכבוד לייצג אותה, לאפשר לנו לבדוק הצעה זו ועד לישיבה הבאה, אני בטוח שבגיע לידי הסדר משותף.

מר ר. וייץ:

מה שמתי דורש לפי הקונסטיטוציה, חייבים לשמוע,

כי הוא מביע דעה של שותף.

אני מציע להשאיר את הנוסח ולאפשר לבוא בדברים

ולראות אם יש צורך להוסיף מלה או להחסיר מלה. אך אני מציע, לקבל זאת.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מציע לאשר את הנוסח ולבוא בדברים, אם אנו

מגיעים להסדר, שצריך עוד משפט כלשהו, בישיבה הבאה נעשה זאת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני חושב, שההצעה האחרונה של סגן רה"מ וטר

הבינוי יכולה להביא אתכם על סיפוקכם. כלומר, אנו מחליטים על הצעה זו ובטוח

ויהיו לכם ערעורים או בירורים, יתקיימו בירורים אלה בין שני הצדדים ויובאו

לאישור הועדה.

מר י. דקל:

מדוע לא הפוך?

סגן רה"מ ש. ארליך:

כי זה מאוחר.

מר י. דקל:

הצעה זו היא שיבוי מהותי למערכת הקיימת.

מר א. כץ:

אבי לא בקי בתליכים ובנוהלים המונחים ביסודה של ועדה זו. אם יש זכות מינימלית לאחד השותפים, לבקש לדחות הכרעה...

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנחנו לא מכריעים.

מר א. כץ:

אז אבי מבקש, בשם ההנהלה הציונית, לדחות זאת לשבוע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אבי מודיע, שהסיכום שעכשו אישרנו פתוח לבירורים.

השר מ. נסים:

אבי לא מבין, מדוע צריך לעמוד דוקא היום על קבלת החלטה פורמלית.

סגן רה"מ ד. לוי:

אבי מודיע, שאם לא תהיה החלטה, לא יאושר שום ישוב חדש היום, כי זה נחוץ, שלא תהיה כל פריצה. דברים אלה באים להכניס סדר וישובים יעמדו לבריקה של כל דבר.

השר מ. נסים:

נקבל היום החלטה, שעד לישיבה הבאה, לא יעשו צעדים, כפי שאתה אומר. את הנוסח המדויק של ההחלטה, נקבל בישיבה הבאה. הנושא בסדר היום הוא דיווח. הצעת החלטה, בכל הכבוד, עד לרגע זה, לא ראינו אותה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אתם רוצים לעסוק כאן בפיליכסטר? זהו סדר לעבודה מתוקנת. אני חוזר ואומר, כל הבהרה שתיוורט, נביא אותה ביחד לישיבה הבאה. אני מודיע זאת בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כולל משרד המשפטים. אני הרי מעוניין כמוך, משה, וגם כמו מתי.

השר מ. נסים:

אך מדוע צריך לקבל היום החלטה וניסוח פורמלי? נקבל את מה שאמרת עכשו, שלא יבוצעו צעדים בלי בדיקה, עד לסיום הניסוח. צריך שיהיה לפחות נסיון להכנה עם ההסתדרות הציונית.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שעד לישיבה הבאה, כל נקודה שנרצה לעשות, טעונה בדיקה של משרד הבינוי. לישיבה הבאה יבוא בוסח מוסכם.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לדעת, אם ההחלטה נתקבלה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לטענה, נתקבלה ההחלטה.

הת/52 - אורנית

הת/53 - ברוכין

הת/54 - דיר-קלע

הת/55 - ראס-כרכר

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו צריכים לדון ולהחליט על שלוש בקורות ואני מבקש את מר דקל להציג את הנושא. כמו כן, אני מבקש את פרופ' נאמן לנהל את הישיבה, בתנאי שיאושרו שלוש הבקורות.

סגן השר מ. דקל:

(מראה על המפה) - אנו מבקשים את אישור הועדה לארכעק ישובים, שאחד מהם אינו מופיע על סדר היום ואם לא תהיה התנגדות, נבקש לאשר גם את הישוב הזה.

אנו מבקשים אישור לישוב אורנית, המוקם ע"י יזמים פרטיים. הישוב מתוכנן לכאלף יחידות דיור. נושא הקרקע בדוק, סגור ואין ערעור על שייכות הקרקע.

אנו מבקשים אישור לישוב דיר-קלע. בזמנו, אישרנו את בית-אריה, ממול לכפר הערבי דיר-באלוס, היכן שנמצאת מצודה הצלבנים, בגבעה הגבוהה, השולטת על השטח. שם צריך לקום ישוב של המפד"ל. האדמה היא אדמת מדינה, אדמה זו עברה הכרזה ואין ערעורים.

אנו מבקשים אישור לישוב ברוכים, שנמצא צפון מזרחית מיועזר, לכיוון אריאל. האדמה היא אדמת מדינה והשטח מתוכנן לכ-400 יחידות. אדמה זו עברה הכרזה.

אנו מבקשים אישור לישוב ראס-כרכר, שאינו מופיע בסדר היום, אך יו"ר הועדה הירשה לי להעלות נושא זה. ישנו גרעין של פועלי אגודת ישראל, אשר מוכן כבר להתישבות ונמצא כבר בתהליכים של מו"מ עם חברת "ערים", בקשר להשתית הפנימית. המקום הוא בין חרכתא ועין קיניה. מכל הבחינות,

המקום הוא חשוב מאוד והוא נמצא כ-10 ק"מ מזרחה ממנתיהו. הגרעין מחכה בכליון עיניים להחלטת הפורמליה, על מנת שהוא יוכל להתקשר עם גורמי הפיתוח, על מנת שאותם החברים יוכלו להתישב שם. שטח הקרקע אינו כל כך גדול. בשלב זה מדובר על סדר גודל של 170 משפחות. רשימות מפורטות וכל הסידורים הפורמליים לגבי הגרעין, יש היום במשרד החקלאות.

מר ח. פורת:

מהו האופי של כל אחד מהישובים?

גב' פ. אלבק:

אני רוצה לומר משהו לגבי ראס-כרכר - היו לנו שם כמה איתורים, שהתייחסנו אליהם בכתב. אך האחרון, זה שקרוי ראס-כרכר, לא עבר עדיין את ההליכים הפורמליים של הכרזה. כלומר, אם מחליטים עקרונית, כפוף לכך שזה יעבור את כל ההליכים, אז זה בסדר.

סגן השר מ. דקל:

יש אצלנו מסמך שלך על ראס-כרכר, אך נחליט

בכפוף.

גב' פ. אלבק:

באותה סביבה היה שטח יותר גדול, שהוכרז יותר

מוקדם.

סגן השר מ. דקל:

אך הוא יותר מזרחה. בזמנו, הצענו שטח זה, אך

לא רצו ללכת לשם.

לגבי האופי של כל ישוב - ראס-כרכר הוא ישוב קהילתי, כי זו תנועה מיושבת דתית ויש להם תנאים מיוחדים. היה טוב מאוד אילו ההסדרות הציוניות היתה לוקחת את כל הנושא של ראס-כרכר, אך אני לא צריך לתת עצות.

גב' פ. אלבק:

אני רוצה להשלים לגבי ענין ראס-כרכר. זה עבר אישור שלי במסגרת בדיקת כל הגוש. השטח בראס-כרכר הוא מאוד קטן וכל עוד אין בקטעים מסביב ישוב יותר גדול, זה יצא משהו מאוד מבודד ומאוד קטן. אני לא כסוחה, שהיה נכון להתחיל מדבר זה.

השר י. נאמן:

האם לגבי שלושת הישובים האחרים יש הערות?

השר ז. המר:

כמובן, שאני מסכים לשלושת הישובים. אני רק רוצה לבקש, גם לגבי ברוכים וגם לגבי דיר-קלע, שהם יהיו ישובים קהילתיים ולא, כפי שכתוב, ישובים עירוניים.

שנית, לגבי צורת הכניה, במקום שכתוב: "נבוא להכנה עם משרד הכינוי", יהיה כתוב: "כהסכמתו".

סגן רה"מ ד. לוי:

זהו ישוב עירוני, ע"י יזמים ומשרד הכינוי יסייע לקידום הענין, גם בסיוע לחברה שכונה וגם בכל סיוע אחר. יבתן כל מה שמקובל.

השר י. נאמן:

בענין זה יש הסדר קבוע של מה שניתן.

סגן השר מ. דקל:

אני חייב להוסיף לדברי סגן ראש הממשלה. כאשר דיברנו על נושא של דיר-קלע וברוכים, סוכם שהם יהיו ישובים עירוניים, לפי כל אותם התנאים, שמשרד הבינוי מבצע זאת. בקורה אחת שהובלטה היא, שזה ישוב דתי, בעל כיוון מסוים, שעם כיוון זה צריך להתמסר.

סגן רה"מ ד. לוי:

ישוב קהילתי - זה משנה את המהות כולה.

השר ז. המר:

כלומר, ישוב עירוני יכול לקבל קריטריונים

יחודיים שלו?

סגן רה"מ ד. לוי:

יש לו את הקריטריונים היחודיים שלו.

גב' פ. אלבק:

אני לא בטוחה, שבנית משרד הבינוי של ישוב עירוני, יכולה להיות מוקצית רק לדתיים.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לחת כאן היכט אחר. הלכנו לענין שנקרא

עמנואל.

גב' פ. אלבק:

עמנואל היא ברכישה פרטית וזו חברה פרטית.

סגן רו"מ ד. לוי:

גם כאן יש תנועה נכבדה, שנשכ אתה ובסייע לה, כדי לקשור את שני הדברים, גם את ההיבט, שמעלה שר החינוך, מבחינת התנועה המיישבת, וגם מההיבט של הסיוע שלנו. אנחנו מתכוונים להיקפים גדולים ולא לדבר מצומצם.

סגן השר מ. דקל:

השטח של דיר-קלע יכול לאכלס כאלף משפחות ולכן, בגודלו זה כבר לא יכול להיות ישוב קהילתי.

מר ר. וייץ:

אני חושב, שהדיון עכשו מתאר יפה את ההחלטה הקודמת. ברגע שישובים אלה מוגדרים כישובים עירוניים, אני יודע שיש להם "אבא". אני אף פעם לא גרתי, שישובים עירוניים חייב להיות ערכוביה מבחינת האוכלוסיה. ישובים עירוניים יכול להיות מתוכנן לפי אופי, לפי צביון, לפי קריטריונים וכו'. הוא גם יכול להיות מורכב מכמה שכונות. על כן, מבחינת מקצועית, אין לי שום פקפוקים ואני תומך.

אך יש לי כלל, ישוב טבעי יוסיף אזרחים ערבים למדינת ישראל, אני בגדו. אני לא בגדו סיפור שטחים, אני בגדו סיפור אנשים.

ראס-ברכר הוא ישוב כפרי והוא צריך להבדק ולהיות

מוצג ע"י מי שמופקד על זה.

השר ז. המר:

סיכמנו שבגמור תחילת עם שלושת הישובים האחרים.

אני לא יודע לתכנס לאכזבות בין ישוב עירוני וישוב קהילתי. יש לי רק שתי בעיות: האחת, שאפשר יהיה לכנות למקום הזה את אופיו המיוחד; השניה, שזה לא יהיה מקום רגיל, של אנשים בודדים בעלי אמצעים, אלא שהוא יהיה מקום, שאנו משתתפים בו. כלומר, שלא יהיה זה כמקום פרטי של איזה יזם.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני לא מדבר על מקום פרטי של איזה יזם. אני רוצה לומר על המהות - מה שתואם וסובב הוא, שזה יהיה ישוב עירוני, גם מבחינת גודל השטח והיקף הישוב. זה לא משהו קטן.

לגבי הסיוע ממשרד הבינוי, הוא יבחן משני היבטים: הסיוע לחברה והסיוע לפרט. אתן דוגמא: אפרת היא ישוב עירוני, אנו סייענו וזה הוכיח את עצמו. אז גם לגבי ישוב זה, נשכ ונתאם והוא יהיה אפילו יותר גדול מאפרת.

מר מ. דרובלס:

כטובן, שאני מסכים - אפילו בהתלהבות - לכל שלושת הישובים יחד.

כבעל מקצוע, אני רוצה לומר, שאם אנו רוצים להקים משהו, אנו רוצים להקים זאת בצורה הטובה ביותר. לגבי שני ישובים, אנו מגדירים מראש, שהם יהיו סגורים וישייכו לגוף מסוים. ז"א, זה לא ענין חופשי. לגבי ישוב, שאנו מחליטים שהוא סגור, אך הוא מתוח מבחינת התנאים, אני קצת מפקפק

באיזו מידה אפשר יהיה להרים את הראשונות שלו. זה טוב כלפי הצעה, שאנו יוצאים במרכז לכלל הציבור ואומרים: כל מי שרוצה לקנות מגרש, במקום כזה וכזה, בהתאם לתנאים שמשרד הכיבוי קובע, יבוא; והיה ויהיו יותר נרשמים מעל לביקוש, תיערך הגרלה. כאן איבנו יכולים לערוך זאת, כי הישוב אינו פתוח לכלל הציבור, אלא הוא סגור, לפי אותם קריטריונים שבקבעו לגבי יחידות הישוב. לפיכך, בשני המקומות האלה, אנחנו צריכים את "הדבק החברתי", בהתחשב בכך, שהם על הגבול בין ישובים קהילתיים לעירוניים.

אנו אומרים, שהישוב הראשון יהיה מתוכנן ל-600

יחידות. ישוב קהילתי הוא עד 400-500 משפחות.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

מר מ. דרובלס:

כמובן, שכל הטיפול צריך להיות בידי משרד השיכון, כי הוא הבונה, אין כל ספק בקשר לכך, אבל הליווי הראשוני, במידה והוא יהיה כפי שאנו נותנים בישוב הקהילתי, זה יהיה הדבק. לכן הייתי מציע, לבדוק את האפשרות, בשני הישובים האלה, לקבוע את הטיפול הראשוני, כי רק הוא יוכל לקבוע את המשך החיים במקום. בלי זה, כל הצלחה של זה, תהיה הרבה יותר מאוחר מאשר נרצה להשיג.

הגב' פ. אלבק:

בדגם של אפרתה, היתה אמנם כניה של משרד השיכון, אבל, באיזה שהוא מקום, מבחינה פורמאלית ועניינית, עמדה כאמצע חברה, "החברה לפיתוח הרי יהודה", שהיא אינה משרד ממשלתי, לכן היא יכולה להרשות לעצמה לקבוע את מי היא מוכנה לקבל כשהיא מאכלסת. אם אפשר היה לעשות זאת פה, זה היה דגם, שמאפשר, באמת, בבית ישוב שבאופיו הוא עיר, ובסיוע משרד השיכון, אבל יחד עם זה, הוא לא יעמוד אח"כ בפני טענה בכג"צ, כפי שהיתה בגבעת זאב, ש"כאשר מדובר בעיר,

אתם לא יכולים לבחור, למי אתם מוכנים לתת דירות שמשרד השיכון בנת."

סגן רה"מ ד. לוי:

לא התכוונתי, שאנו נעשה כאן את כל הבדיקות. אנו ערים לנקודות האלה. יש לי יועצת משפטית, שיושבת לידך, שאני לא זוכר, שאי-פעם, היססה לומר את דעתה ועפ"ר, בענינים האלה, אני פועל על פי דעתה. הפרטים ילובנו. אחת האפשרויות שלהן התכוונו, זה שהתנועה תיקח חברה מפתחת, כדוגמת אפרת ואנו נסייע. אני לא אכנס פה לכל הפרטים. נצטרך לעשות זאת.

כמו כן, אני מבין שזכולון לא התכוון לזה כלל, אבל כאשר אני מכריז על ישוב, שהוא בעל צביון דתי, אני לא קובע שרק מי שיש לו פנקס "המועל המזרחי" יכול להתיישב שם.

השר ז. המר:

גם אני לא, אני בעד פתיחת שורות ב"פועל

המזרחי".

סגן רה"מ ד. לוי:

לכן, הצביון יהיה דתי. נמצא איך הדבר יבוצע ע"י חברה, אשר תעמוד ברגם הזה וזהו זה.

מר ר. חקלאי:

בעבין שלושת הישובים, ראיתי ברברי ההסבר, שיש פיתוח עד ראש השטח לישובים ושיהיה גם פיתוח בתוך הישובים, בעיקר, ברצוני להתייחס להחלטה לגבי יתיר, שמדברת על פיתוח בתוך ישוב - אני מבין, שזה בהכנה, שהדברים נעשים במסגרת התקציב הקיים.

מר ר. וייץ:

זה ברור.

השר י. נאמן:

אני רוצה לסכם, לגבי שלושת הישובים, חוץ מראס-כרכר, סיכמנו שהם יהיו ישובים עירוניים. רבותי, אני חושב, שבענין זה, אין גם מה להבהל, אם נצטרך, אז נגדיר זאת כ"עירוני בעל צביון", בתנאי שנאמר זאת. אני מבין, שהשיטה היא, בדרך כלל, שהגוף המפתח בותן את הצביון, אם יש גוף מפתח קבלני אחר שאיתו עובדים. אם צריך, בכניס מונח בוסף אחרי המילה "עירוני" כדי להגדיר זאת יותר. זה יעשה על סמך מה שתבדקו ותקבעו. זה בכפוף לכל אותם התנאים, שבשילם היה הדיון הקודם, שהוא היה תנאי לזה, כי בעצם, אנחנו יודעים, שהעבודה התעכבה בגלל דברים לא ברורים, שסוכמו, בעצם, בהחלטה הקודמת.

אנו עוברים לישוב ראס-כרכר.

מר מ. דקל:

בקשר לראס-כרכר, אני חייב להדגיש איזו שהיא נקודה, שהיא חשובה מאוד. אם אפשר לקבל היום החלטה על ראס-כרכר, זו יכולה להיות החלטה בהתנאייה של קיום דברים מסויימים. לנו ישנו גרעין דולב, שעולה בעין-קינייה.

מר ר. וייץ:

מי זה "לבו"?

מר מ. דקל:

"לבו", למדינה.

מר ר. וייץ:

את המדינה כולה מייצג רק ראש הממשלה, בבקשה.

מר מ. דקל:

לא התכוונתי לפגוע בזכויות של ההסתדרות הציונית, אילו הייתי מתכוון, הייתי אומר.

אמנם, עין-קיבית קרובה, יחסית, לרמאללה, אבל בקודת המשען שלה הוא אזור החוף. בין מתחיהו ובין עין קיבית, שזה מרחק של 32 ק"מ, אין לנו אף בקודת ישוב מחברת. ראס-כרכר היא באמצע השטח. אמנם אין לנו שם שטחים גדולים של אדמות מדינה, ואם יהיו לנו, בדאג לעוד משהו. לכן, אני מציע לאשר עקרונית את ראס-כרכר, מותנה באישור של פליאה אלבק, של משרד המשפטים בענין האדמות.

לפי דעתי, ולא צריך להתחשב בה, את רס כרכר צריך לבטח בתנאים לא של ביקוש גבוה, אלא בעידוד מיוחד. אבל על זה הם יבואו במגע עם משרד השיכון ואולי ימצאו כשכילם את התנאים הטובים ביותר. בכל אופן, אני מציע לאשר את ראס-כרכר.

מר ר. וייץ:

לגבי שלושת הישובים הקודמים, הדרך ברורה,

ידועה, ידוע מי יכדוק.

מר מ. זרובלס:

אני מבקש לציין, שרענן הסכים לשלושת הישובים

הקודמים.

מר ר. וייץ:

לגבי שלושת הישובים הללו, אני סמוך ובטוח, שמי שעוסק במלאכה, אמון על המלאכה. מה אני לא בטוח. כי מדובר על ישוב קהילתי ועל גרעין מיוחד קואופרטיבי וכל מה שקשור בזה. זה דבר אחר לגמרי.

סגן רה"ט ד. לוי:

חבל על הריכות, בדחה זאת לישיבה הבאה.

מר ר. וייץ:

זה צריך לבוא לחטיבה להתיישבות להבדק.

מר מ. דקל:

אבו בעד זה, שהחטיבה תיקח את זה.

ח"כ ח. פורת:

אני רוצה להעיר משהו בקשר לגרעין בחליאל, שאמור, עפ"י ההצעה, ללכת לראס-כרכר. כיוון שאני מכיר טוב למדי את הגרעין, אני מקווה, שאני לא עושה להם שרות רוב.

הדבר הזה בוגע למה שדובר עליו קודם, בקשר לנקודות הקודמות. אני מבין, שישנה חלוקה, שמקובלת על דעת כל היושבים כאן, בקשר לאזור הביקוש הגבוה, אזור הביקוש הבינוני ואזור הביקוש הנמוך - אותה חלוקה, שכשעתו הוצעה ע"י מיכאל דקל ממשרד השיכון, ואני חושב שהיא נכונה, כדי לתת תמריצים לאלה שבכנסים יותר לעומק השטח. צריך להבין, שכל חריגה מהכללים הללו, אם זה במסגרת עירונית ואם זה במסגרת קהילתית, בסופו של דבר תפגע, כי היא תיצור אמות מידה שונות לגבי אותם ישובים שנמצאים באותו אזור. דווקא משום כך, לגבי רס כרכר - יש גרעין טוב של פועלי אגודת ישראל, 80 משפחות מאורגנות, אבל,

לפי מיטב הבנתי, תן אינן בנויות למסגרת הזאת של ישוב עירוני, שבו כל אדם צריך להתפתח בעצמו. הם פשוט לא יעמדו בזה. הוזכר כאן מקודם, שדווקא באזור הביקוש הכיכובי, באותו קו בו נמצאת עין-קיבית, למעלה יותר, הוזכר המקום ענר, ובאמר שיש שם שטחים יותר גדולים, כפי שגברת פליאה אלבק הזכירה. אני בטוח, שהגרעין הזה יסכים להכנס פנימה יותר ולקבל את ההסככות המתאימות יותר. אני מציע, שבמסגרת הדיון הבא, תועלה ההצעה הזו. אני בטוח, שזה ישרת גם את הגרעין.

סגן רה"מ ד. לוי:

מאחר ויש כאן כמה נקודות לא סגורות, אני מציע, שנרחח זאת לישיבה הבאה. בינתיים, נשכח ובכדוק זאת ביחוד ובבוא עם הצעה מגובשת, שתענה על כל השאלות האלה.

הגב' פ. אלבק:

אני מבקשת, שתשתף אותנו בדיון הזה.

מר מ. דרובלס:

באופן עקרוני, אני תמיד בעד אישור כל הצעה של הקמת ישוב בארץ-ישראל, אבל, על-מנת שלא אצטרך להמנע - והיה, אם במסגרת התכניות האלה, התסיבה להתיישבות, כצורה כזו או אחרת, תהיה מעורבת בהקמת הישוב, אני מבקש, אם תהיה הצעה של המציעים, להקים ישוב קהילתי, לבוא לפני זה בדברים עם הגורם הנוגע בדבר ולכדוק האם זה משתלב או לא. עד היום לא באו בדברים. אני בעד הקמת ישובים, אבל צריך לכדוק איך ניתן להקים אותם.

השר י. באמץ:

הסיכום הוא, שלגבי ראם-כרכר יעשה תאום לקראת הישיבה הבאה, או בהקדם. תודה רבה.

י ת י ר - שינוי החלטות הח/49.

נציג משרד החקלאות פותח.

מ ח ל י ט י ס , בהמשך להחלטות הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מס. הת/20 מיום ב' באלול התש"ס ומס. הת/47 מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.1981); ובהתחשב בהנאיט הקשים במיוחד בהקמת היישוב יתיר והחיוניות בהקמתו:-

הוועדה להתיישבות רוסמת לפניה את הודעת משרד הכינוי-והשיכון והמחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, כי בנוסף לתשתית לראש השטח, תינתן על-ידי המוסדות הנ"ל, במשותף - כל התשתית הפנימית ובניה - ל-30 המשפחות הראשונות.

תשלום "היסל השבחה" לוועדות המקומיות של יישובים יהודיים ביהודה-ושומרון הח/50.

מנהל מינהל מקרקעי ישראל פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי וס. ארליך; וה"ה מ. שמיר, מ. דקל ור. ויץ.

מ ח ל י ט י ס :

(א) הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש ביהודה-ושומרון יעביר לרשות המקומית של כל יישוב יהודי ביהודה-ושומרון - חלק מן התקבולים שיגבה בגין מקרקעי המדינה שבתחום אותו יישוב.

(ב) החלק והתקבולים האמורים יהיו כאלה שנקבעו בחוק התכנון והבניה (תיקון מס. 18), התשמ"א-1981, לגבי התשלומים שמשלם מינהל מקרקעי ישראל במקום "היסל השבחה".

./התשלומים

(ג) התשלומים יועברו ליישובים באמצעות מינהל
מקרקעי ישראל ומרכז השלטון המקומי.

(ד) מינהל מקרקעי ישראל יסייע במימוש ההחלטה
הנ"ל.

א. תת/51. פעילות משרד הבינוי-והשיכון בנושאי
התיישבות בשנת-התקציב החולפת ומגמות
פיתוח של המשרד ביהודה-ושומרון,
בבקעת-הירדן ואזורי-התיישבות אחרים -
בשנת 1983/4;

ב. בדיקה מקצועית לשם הקמת יישוב

סגן ראש-הממשלה ושר הבינוי-והשיכון פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, י. נאמן,
מ. צפורי ומ. נסים; וה"ה מ. דרובלס, ר. ויץ,
ח. פורת, א. כץ, א. בראון, מ. דקל וי. דקל.

מ ח ל י ט י מ :

(א) הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית רוסמת לפניה
כדלקמן, פרטי דיווח של סגן ראש-הממשלה
ושר הבינוי-והשיכון, בדבר פעולות משרדו
בתחומי התיישבות בשנת-התקציב החולפת
ובדבר מגמות בנייה ופיתוח לשנת 1983/4:-

1. הושלמו בנייתן ואיכלוסן של שכונות-
הקבע והיישובים הבאים:-

(א) ביהודה, בשומרון ובבקעת-הירדן:-

- (1) אפרת
- (2) אל-דוד
- (3) רועי
- (4) בית-אל א'
- (5) בית-אל ב'
- (6) כפר-אדומים
- (7) נווה-צוף
- (8) פסגות
- (9) קרני-שומרון
- (10) תקוע

./בגליל

(ב) בגליל ובגוש-קטיף:-

- (1) אשרת
- (2) בית-רימון
- (3) הר-רביד
- (4) יובלים
- (5) גדיד

2. שבעה יישובים חדשים הוקמו ביהודה, שומרון ובבקעת-הירדן:-

- (א) טוסיה
- (ב) יקין
- (ג) אל-דוד
- (ד) גנים א'
- (ה) אנחיל
- (ו) אלמוג
- (ז) שדמות מחולה

3. שבעה יישובים חדשים הוקמו בגולן, בגליל ובדרום הארץ:-

- (א) אלובי-הבשן
- (ב) אשרת
- (ג) רתמים
- (ד) כרמים
- (ה) לוסן
- (ו) גן-אור
- (ז) דקלים

4. מעל ל-6,000 יחידות-דיור נמצאות בשלבי בנייה ביהודה-ושומרון.

5. במיגזר הכפרי בשאר חלקי הארץ הוקמו כ-2,900 יחידות-דיור.

6. הוקמו מוסדות ציבור, בתי-כנסת, אולמי-ספורט, בריכות-שחיה וכ-200 כתות גן ובתי-ספר.

7. בוצעו פעולות-פיתוח השתיים - הן אזוריות והן יישוביות, כגון:-

(א) כבישים (כביש קריות-ערד, כביש מעלה-אדומים - ירושלים ועוקף כפר-קאסס);

(ב) מימון תכנית חישמול ומערכות-מים אזוריות.

8. במסגרת התקציבית 1983/4 יקים משרד הבינוי-והשיכון 16 יישובים חדשים, לפי הפירוס הבא:-

(א) 1. כפוף להחלטה מס. כ/47 של ועדת השרים לענייני בסחון מיום ו' בניסן התשמ"ג (20.3.1983) -:

6 יישובים ביהודה ובשומרון ששמויהם:-

(1) ברכה - מדרום להר-גריזים;

(2) חרמש - בהסתמך על החלטה מס. 444(הת/23) של הממשלה מיום י"ב באדר התשמ"ב(7.3.82);

(3) דולב - על-יד עין-קינניה ממערב לרמאללה;

(4) עתניאל - לפי המפורט בהחלטה מס. 1281(הת/43) של הממשלה מיום ס"ז בשבט התשמ"ג (30.1.83).

2. כפוף להחלטות מס. 955 (הת/36)
ומס. 957 (הת/38) של הממשלה
מיום ד' בתשרי התשמ"ג
(21.9.1982), אה:-

(1) אדורה;

(2) כוכבא.

- (ב) בבקעת-הירדן - 2 יישובים
- (ג) בגולן - 2 יישובים
- (ד) בגליל - 2 יישובים
- (ה) בנגב ובערבה - 2 יישובים
- (ו) בגוש-קטיף - 2 יישובים

9. מגמות פיתוח ביהודה, בשומרון
ובבקעת-הירדן לשנת 1983/4, הן:-

(א) הקמת 4,000 יחידות-דיור;

(ב) פיתוח והקמה של מוסדות ציבור
וחינוך, מרכזים מסחריים,
מעונות-יום, מיתקני-ספורט
ובריכות-שחיה;

(ג) פיתוח שטחים להרחבת תכנית
"בנה-ביחך";

(ד) הקמתם של יישובים כפריים
וקהילתיים חדשים;

(ה) הרחבת היישובים הכפריים
והקהילתיים הקיימים על-ידי
הוספת כ-1,200 יחידות-דיור,
מיבני-ציבור ותשתיות;

(ו) תימשך פעולת פיתוח הכבישים בה
הוחל בשנת 1982;

כמו-כן יוחל בסלילת הכבישים:-

- (1) עוקף שכם - בלטה
- (2) עוקף קלקיליה
- (3) עוקף כפר-קאסם
- (4) בית-סירה - בן-שמן
- (5) גבעת-זאב - רמות-אלון
- (6) עטרות - מכמש
- (7) ירושלים - מעלה-אדומים
- (8) קריות - ערד

מערכת כבישים נוספים נמצאת
בתכנון מפורט במסגרת תכנית
פיתוח הכבישים באזור, ובהתאם
לאזורי ההתיישבות המועדפים.

(ב) 1. תאושר הקמת יישוב ביהודה ובשומרון,
אם הבדיקה המקצועית העלתה כי היישוב
המיועד משחלב במירקם האזורי וכי
ניתן להבטיח מילוי צרכי המתיישבים
בו - מבחינת השירותים הדרושים.

משרד הבינוי-והשיכון יערוך את
הבדיקה המקצועית;

2. (א) המחלקה להתיישבות של הסוכנות
היהודית ונציגיה בהנהלה
הציונית, יכולים לערער או
להציע בישיבה הבאה של הוועדה
להתיישבות - הצעת-החלטה
נוספת כמשלימה להחלטה הנ"ל.

(ב) בהמשך לנ"ל - תוקף ההחלטה
כמפורט בסעיף 1. לעיל - עד
לדיון הוועדה להתיישבות
בהשגותיה של המחלקה להתיישבות.

./אורנית

הח/52. אורנית-צמרות - יישוב בבנייה פרטית

סגן שר החקלאות לעניני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, י. נאמן,
ז. המר וד. לוי; וה"ה מ. דקל, ח. פורת,
ר. ויץ, מ. דרובלס, ר. חקלאי והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס , בהסמך על
מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות וכפוף
לחיות-הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית
בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע -
לאשר כדלקמן, את הקמתו של היישוב אורנית-
צמרות:-

(א) היישוב יוקם בבנייה פרטית.

(ב) מיקומו של היישוב בנ.צ.מ. 149/171 -
צפונית לכביש חוצה שומרון ומזרחית
לקיבוץ החורשים, בתחום הכפרים סניירא,
ברא ותולת.

(ג) ברשות היזמים 368 דונם קרקע.

(ד) החברה המקימה - חברה "דלתא להשקעות
ולמסחר (קרני-שומרון)
כע"מ".

(ה) כשלב א' מהוכננים 500 יחידות-דיור
למכירה פרטית.

(ו) התשתית והפיתוח הסביבתי - על-חשבון
היזמים.

הח/53. ברוכים - יישוב עירוני או קהילתי

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י מ , בהסמך על מדיניות
הממשלה בנושאי התיישבות וכפוף לחוות-הדעה של
מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה,
בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן
הקמתו של היישוב ברוכים:-

(א) היישוב יוקם בנ.צ.מ. 169/165, על גבעה
ליד הכפר הערבי ברוקין.

(ב) חנועה מיישבת - מפד"ל.

(ג) אופי היישוב (עירוני או קהילתי) ותנאי
הסיוע והפיתוח - יסוכמו על-ידי משרד
הבינוי-והשיכון.

(ד) מתוכנן לבנות 600 יחידות-דיור - כאשר
התשתית לראש השטח תינתן על-ידי המדינה,
והבנייה תהיה במסגרת "כנה-כיתך".

הח/54. דיר-קלע - יישוב עירוני או קהילתי

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י מ , בהסמך על מדיניות
הממשלה בנושאי התיישבות וכפוף לחוות-הדעה של
מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה,
בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן,
הקמתו של היישוב דיר-קלע:-

(א) היישוב יוקם בנ.צ.מ. 165/163, בין אלקנה לבית-אריה.

(ב) תנועה מיישבת - מפד"ל.

(ג) אופי היישוב (עירוני או קהילתי) ותנאי הסיוע והפיתוח - יסוכמו על-ידי משרד הבינוי-והשיכון.

(ד) הבנייה תהיה במסגרת "בנה-ביתך" כשהתשתית לראש השטח תינתן על-ידי המדינה.

הח/55. רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פוחח.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

(בשעה 16:15)